

Gato cū glos- sa et moralisatione

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

buas cito elabitur **D**ecomendarōe vero phie tra de magister Thasli
anus. Sicut auz tu thesauz acqre scie detet emi neqt demi veneno maliz
cie. fraudes sup. dentes muz nō tūmet scia pferit mores. 2 honores. 2 irris
tat vicia. Hanc acqre opis mire est ipam petentib. hac ditatus honoras
tus modis eris oib. Itē scia est qdā thesaurus q nec igne pburit. nec ti
nea corrodit. quē laero nō expoliat. nec sinit hoiem in anxietate mori.

Itē de pmedatōe pō phie dr Tulli? **O**dux vite mirabilis pūru orna
trix vicioz expurgatrix. curarū remotio ad eterne beatitudinis merū te
erēdis Itē Salomō dr de scia **S**ilioli mei doctrinā magis q thesauz
rū diligite. Tū qdā Plus pbo thesauz docti q dicitis auz. Itē ci
sterna est pcaua aque receptiva resonās. Per cisternam pō mens hois in
hoc loco designat. Mens em hois debz esse p humilitate pcaua. 2 sic aq
doctrine receptiva. vñ in canticis. Purpura regis tenalibz iungit. i. recoz
dario passionis xpi. q est menti hoie siltis. qz dz esse pcaua p humilitate. re
sonans p instructōem. 2 in formatōem. Ut q predicta autoritas brculter
colligat bitere aquā de cisterna est mente hois audire. 2 intelligere. 2 me
morie pmedare sciam. 2 doctrinam fluenti putei derivari. fontes foras. 2
in plateis aquas spargere. nihil aliud existimo nisi sapientiam libenti anis
mo vniuersos. 2 singulos pcutib. 2 scientijs informare. Cū igit de cister
na presentis opusculi possit haurire qūter potum scientie salutaris. qd ap
paret p pmiū mādarū huius libelli cū sit de timore dñi quē sapientie totū
esse pstat exordiu. quod etiā satis innuit auz ille nos inuitans ad sapiē
tiā vbi dr **U**t sapiens viuas audi q discere possis **S**ubitū ex. **O**rgo ad
es. 2 q sit sapientia discere legendo. Quod si qdem satis elicitur in interpretatio
ne vocabuli. Caro em grecoz idiomate alantis sapientis dr idcirco pres
sentis carminis sapientissimus coherens dogmatib. qz nihil ē dr **B**oe
tius cuius orum causa legitima nō pcedat in huius orum libri siue pñ
cipio causam qdruplicem (q pcurrit ad pstitutionem rei cuius libet inquit
ramus) materialē. s. 2 finalē efficientē. 2 formālē. **C**ausa materialis
igitur siue materia huius libri quod idem est sunt quattuor virtutes cardī
nales. s. prudentia. iusticia. fortitudo. temperantia. que dicuntur cardinas
les metaphisice. qz sicut ostium versatur in cardine. ita omnes alie virtu
tes ad istas quattuor. vt species ad sua genera pncipaliter reducuntur.

Prima introducitur. s. prudentia. per prudentiam introducitur in scientijs
2 virtutibus homo prudens. que sic describit. Prudentia est pōrum p quam
homo que cogitat vel que agit ad luminaria dirigit rōnis. **U**el sic descri
bitur fm Tullium. Prudentia bonaz malarumqz rerū cognitio siue des
criptio cum electōne vnius. 2 detestātōne alterius. **H**anc pmedat vbi
dr **(C**onsultus esto) **E**ius autem sunt tres species. s. intellectus siue itel
ligentia. qd idem est qd ratio siue prudentia. 2 memoria. **P**rima sic descri
bitur. Intellegentia est p quam animus ad audiendum licite trahitur. ce
hanc tangit vbi dr **(P**recepta mea ita legito vt intelligas) 2 ibi. **(S**intē q
voceris cē.) **S**ecūda sic describit. Ratio siue prudentia est p rarioz vi
tiorum cautela. 2 hanc tangit. vbi dr **(F**oro te para) **T**ercia sic descri
bitur. Memoria est virtus ad dimittendum vicia virtutes recolere. vñ
Seneca. **I**nter omnia nature commoda nihil dignius memoria refert
2 hoc tangitur ibi. **(Q**uo d legeris memento). **S**ecūda vero pncip. lis

siue materia huius libri **I**ntentio huius est circa materiam. scilicet circa predictas
virtutes. et earum species. In tertia enim autoris est non tantum carnalem filium. sed vniuersos
verbo homines instruere quos more boni vicarii specialiter appellat filios. quia
per viam vicioz erronea per precepta sua salutifera intendit ad viam reducere
veritatis. Causa vero finalis est utilitas que est in priuata quantum ad proprium
filium. et communis quantum ad nos. scilicet ut plecto libro. extirpatis vitijs
more prudens agricole fructum semina nostris in cordibus inseramus. et
sic vniuersis vite calamitatem. et miseriam per dei adiutorium euitemus. Causa
efficientis est ignota. id est ignore autoritatis. quia patris opis autor ignorat.
hinc est quod iste titellus dicitur apocryphus. ab apocrypho quod est valde. et tripos quod est
sens opus. In publicis enim ethicorum sententijs duos tantum catores legis
tur fuisse quorum vnus dicebatur. Censorius a censo census. quia in vrbem
Romana de moribus hominum censor erat. quem constat ante tempus Iulij ce
saris exprobrari. Alius pro dicebat vicensis ab vicia ciuitate in qua seipsum
venenum hauriens interfecit. Valuit enim vitam finire corporeas que
sub imperio cesaris amittere libertatem. sed constat. quod neuter istorum hoc
opus composuit. Alter enim ut dictum est ante tempus Iulij cesaris exprobratus
fuit. Alter in tempore Iulij ut praeteritum est seipsum veneno interfecit. Sed constat
quod Lucanum fuisse post Iulium. quod sacra eius descripsit. de quo in hoc opere habet
terminus. scilicet. (Si romana cupis. et punica noscere bella) Lucanum quare etc.

Partes ergo auctoris huius libri post Lucanum fuisse. et nulla auctoritas
testatur fuisse tertium Catonem. nisi illum de quo dixit derisorio Iuuenalis. scilicet
Tertius e celo cecidit cato. Hoc autem dicebat de quodam qui religiosum
se fingebat. Alij autem dicunt quod Seneca hoc opus composuit. Alij pro dicunt
quod Iohannes chryostomus ita dicitur a chrysis quod est aurum. et thomos quod est
os. quasi habens os aureum. hoc est facundiam desiderabilem aurum. et
lapidem preciosum. Vnde per dicit. In discussa manet. et adhuc sub iudice lis
est. Dicunt tamen quod sic intitulat. Incipit Ethica Catonis. id est moralis scia
non. quia Cato composuit. sed quia ille qui composuit ipsum Catonis nomen. ut esset au
torisabilior appellauit. Et sic partes cui parti philosophie supponatur. scilicet
ethice. Ethicis enim grece mos latine dicitur. et icos scia quasi moralis scia. Tra
ctat enim de moribus. et fructibus. Sunt enim tres pres philosophie. scilicet Naturalis de
qua tractatur physici. Rationalis de qua tractatur logici. Moralis de qua tra
ctant auctores qui loquuntur de moribus. Scientia enim moralis est de expulsi
one vitijs. et adeptioe fructus. Virtus enim sic describitur. Virtus est animi
habitus nature veneratio. morum pietas. cultus diuinitatis vel honestas
honorum hominis. beatitudinis meritum sempiternae. Alius titulus assigna
tur sic. Incipit distichum Catonis. et dicitur a dua quod est duo. stigos quod est
philosophus. quia in duobus philosophijs vna auctoris scia continetur. Alij dicunt quod titulus
realis est. Incipit Tullius de preceptis Catonis. quia ipse scilicet quosdam hoc opus
composuit cum aggressus esset rhetorica describenda. sed librum magis sub phi
lone nomine autorisabilis. scilicet Catonis (ut legeret liberius) nuncupauit. Causa
pro formalis est modus agendi. qui est duplex. plasticus. id est ut habet in prologo
go. et metricus. ut habet in executione. Vnde enim stilo epametro opus suum et
distinctos quatuor distinguendo.

sed diabolicum in peccatis p̄seuerare. Et ibi lex aīa dicitur. id est p̄nter
si aduerto tuis neutz idem ē qđ cogitare (q̄ plurimos). i. valde plurimos
qz multi sunt vocati pauci vero electi

¶ Et norandū q̄ hec dicitio (q̄) multipl̄ sumitur qñqz associatiue.
qñqz augmentatiue. qñqz p̄paratiue. qñqz negatiue. vñ? Associatiue qñ
ponit. vt p̄bat ille. Verbulā q̄ tulit hic currit cū tam vir q̄ mulier. Deno
tat augmentū q̄ testat̄ caro dicens. In mores grauit̄ nunc vir q̄ pluri
mus errat. Comparat interdū velut hic exempla. p̄babunt Fortis alexā
der clarius q̄ fortior extrat. Abnegat interdū sicut dauid p̄bat esse Res
bona sperare dño stat p̄ncipibz q̄. Qñqz augmentatiue. vt q̄ plures. id ē
valde plures. Sed cū dico q̄ plurimos ibi capis q̄ r̄ffimodo ad ornātū.
qz vltra suplatiūm nō est augmentatio (Hocies) dico. qz dñc esse rō
nales. sed p̄ prauam vitam facti sunt brutales (errare). i. erroribz vacare z
vicijs. z a via veritatis z p̄tutis z rōnis discedere (grauiter) id ē ad gra
uam anīme sue. z p̄ hoc innuit illos non tantum venialiter. sed etiam
mortaliter delinquentes (in via morum) id est cum deberent eē in via mo
rum honorum. z in rōne z in scientia. z in noticia veritatis.

¶ Et norandū q̄ aliud est errare in via morum. z fidei. aliud extra
viam morum z fidei. In via morum errant illi qui quādoqz vicijs in hes
rent. Potest ergo dici q̄ pagani errant extra fidem catholicam. christiani
vero peccantes in fide catholica. Cum ergo eos ita p̄cipere p̄tutibz des
ficere. z erroribz deuiantes (estimauit) id est in corde meo bonum esse ad pro
positū z valde vtile cogitavi zē. (foze). i. futurum esse Unde illud Dic de
uenturis foze. de p̄sentibz esse. z Quidius. Esse quoqz in fatis reminiscet
tur affore tempus. i. futurum esse (Succurrendum) id est subueniēdum
p̄ aliquem tractatum ad auxiliandū q̄tum ad tempus z (consulendum)
id est consiliū p̄bendum q̄tum ad animā. z q̄tum ad corpus. q̄a vtrū
qz indiger p̄silio (opinionē) id est prae estimatiōni (eorum) realiter delin
quentium quia credebant se bene viuere. z non bene viuēbant z sic falle
bantur. quāta Fallitur incipiens cum se putat esse scientem. Similit̄ puta
bant bona esse mala Verus. Stultus stulticiā semp̄ putat esse sophiam
qz opinio est rez̄ incertaz̄. sub nulla firma rōne estimatiō Uñ (opinio)
est fama eorum vt recuperent p̄ mea documenta siue dogmata bonā fa
mam (maxime). i. p̄cipue (vt gloriose viuērent) id est vt viuērent virtuos
se. z honeste in hoc seculo. qz d̄ p̄hus q̄ viuūt in honeste. nō viuūt Unde in
fra. Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago (gloriose) id est glori
ficato p̄ id deo. qz d̄. Qui gloriat̄ in dño gloriat̄ (z honorem p̄tingeret)
. i. secularem dignitatē p̄sequeretur p̄ bonos mores. z honorem vite p̄ bo
nam famam vel vitam.

Hunc te fili charissime docebo. quo pacto mores tui ani
mi componas. Igitur mea p̄cepta legito. vt intelligas
Legere enim z non intelligere negligere est.

A lūg.

mū querte regnū del z oīa adūciēt vobis. Et p̄s dr̄ optime. In tūcū sapie
timor dñi. Time ḡ deū z nihil deest z deū nosse est viuere. z ip̄i seruire res
gnare est. Supplicā ḡ deo z nō dñs. Un̄ de p̄ os psalmitte dr̄. Videre q̄
ego sum solus z nō est alius deus p̄ter me. sub iūgens. Ego occidā z ego
viuere faciā. Pat̄r ḡ q̄ deus p̄ter ceteris sic colēdus. q̄ in manibz et^o moris
et vira. De eo dr̄ in lucidario. Deus ē rā mirabilis suauitatis. tam inesti
mabilis pulchritudinis. vt angeli (q̄ septuplo solē sua pulchritudine vni^o
cū) in eo iugiter desiderāt aspiciere. Nec est miruz si ei^o pulchritudine vel
vīlione mellifue glorient. Nā de^o ē summū bonū q̄ nihil melius nec fuisse
nec erit. Nemo ḡ mortalū deū vidit vnq̄. q̄ hō nō possit frui tā subtilissi
ma z clarissima vīlione donec clarificet post mortē in carne z spū. De^o f̄m
theologos est vira iustoz z gaudiū bonoz. spes eterne beatitudinis. s̄m
phos fo. De^o ē cur^o cēp̄ ē vbiq̄. circūferētia fo nusq̄. Et dr̄ de^o q̄li eter
nā vitā dans suis (Parētes ama) Remonito filio suo ad amorē sum^o
mi patris. q̄ cor^o pater est creature. in hoc loco monet ip̄m ad amorē pa
tris carnalis. Primū em̄ p̄ceptū est deū diligere. Sūt fo decē p̄cepta les
gis que p̄incētur in loco decalogi. q̄ tradita fuerunt moisi in lege. Dicit
aut̄ decalogus a decas qd̄ est decē z logos qd̄ est sermo. Inde dr̄ decalog
us. i. liber p̄tinens decem p̄cepta dñica. Sūt ḡ ista q̄ p̄tinent in his ver
sibz. Unū crede deū. nec iures vana p̄ ip̄m. Sabbata sacrifices. hateras
in honore parentes. Nō sis occisor. fur. mechus. testis iniquus. Alterius
nuptā. nec rem cupias alienā. Dicit ergo parentes ama. Et nota q̄ pa
rentes sunt supiores z inferiores z a latere descēdētes. z omēs tenens ama
ri dīpari rōne. Supiores sunt pater z mater quas amare tenens cū ma
ximo affectu z maxima reuerentia. Inter oēs patrē. q̄ te docuit z dēri fe
cit. Patrē q̄ te peperit z lactauit z p̄ te dolores prulit z miseras com^o
portauit. Pieterea. q̄ mādatū est in lege. honora patrē z matrē zc. vt sa
pta z in thobiade dr̄. Et patrē z matris potiaris honore zc. Pieterea all
bi dr̄. Si q̄s patri z matri maledixerit morte moriet. Inferiores sunt filij
et filie q̄ debēt amari cū magno appetitu z magna reuerētia. z a p̄te z ma
tre fideliter erudiri. Et fratres z sorores sunt a latere descēdētes q̄ debent
amari. sez pari affectu z pari reuerētia z mediocriter affectari. Sz nota q̄
pater z mater parētes pprie nūcupant. Pater. q̄ cā plis ē efficiēs. mater
q̄ parit z ē cā reficiēs. z iō sic glosandū ē (parētes ama). i. patrē z matrē
cū omni appetitu z reuerētia. vn̄ scētis Blas^o. parētes nostros vt ppria vis
seera diligamus. Et alibi. honora patrē z matrē vt veniat tibi beatitudo
a dño zc (Cognatos cole) Homo docet nos auroz cognatos z primos
venerari. Et nota q̄ nō solū de cognat^o carnalibz z psanguineis intēdit. sz
etiā de q̄buscūq̄ ch̄ristianis z primis q̄ cognati z fratres nostri sunt quo
ad deū. z ideo diligēdi sunt iuxta illud. Qui facit opa p̄ris mei ip̄e ē mihi
pater z soror z frater. Et dr̄ cognatus a con. qd̄ ē sil. z natus. q̄si sil natus
id est de eadē psanguinitate. Dicit em̄ Hieronym^o Dēm hoīem fratres
tuū ē iudica. Vemento q̄ vn^o artifex pdidit nos z oēs sum^o ab eodē
pienari. s. ab adā. z ab eadē matre sez eua. z ab eadē materia. s. limo terre
et eodē creatore creati sum^o. Un̄ oēs adinuitē sum^o cognati. Dicit ergo
(Cognatos cole). i. p̄ximos tuos dilige z venerare si sine sapiētis. vel
colat. oīa vestibz z cibarijs si sint pauperes z nudī. Un̄ quidā. Si nūq̄

vt sic placeat deo z hoibz. qz legit Beati mudo corde qm ipsi deu videbunt
Uel (mudus) id est mudo perrarius mudana despiciens vanitate. qz mudus non mudat z mudus em est suo nomini perrarius totius fraudis ac nequitie repletus miseros z pauperes vilipendens. maioribz reuerentiam inferens. de peiore in peius quotidie labens. **Uel** (mudus). i. mundus sillis. vt pfcitarius quattuor virtutibz cardinalibz. sicut mudus pfcitur ex quattuor elementis (Saluta litenter) id est affectuose no adulationis causa. sed cu bono desiderio volutaris. scz qz alterius salute vt tua ppriaz pscideres z affectes. **Uel** (saluta litenter). i. illu a quo saluaberis licz discatur nemine in via saluaueris. veru est causa adulationis (**Maiozi cede**) id est locum da z obedi in verbis z in alijs (maiozi) supple in scientia sicut magistro tuo. **Uel** maiozi erate sicut seni. vel potentia. sicut domino seculari. vel religione z sanctitate. sicut chor delarijs z monachis z alijs religiosis. vel dignitati sicut parentibz. z etiam epis z magnatibz. Semper em debet inferior maiozi assurgere z eiusdem deferre sermonibz z seruire. vñ in euagelio. Qui se humiliat exaltabitur. qui se exaltat humiliabitur. (**Magistrum metue**) id est cum timore venerare z dilige. quia non est dilectio sine timore. Juxta illud. Est amor ergo timor. sed non conuertitur. ergo concludi poterit. est amor. ergo timor. **Uel** sic. hic amat ergo timer. Preterea vt dicit Salomon. tres sunt clauis sapientie. Prima amor z timor dei z dilectio proximi. vnde Salomon. Intitium sapientie timor doz mini. Intellectus bonus oibz zc. Scda studiu discipline z sapientie. Sub hac aut prinetur due. scz assiduitas legendi. z frequens z discretia inters rogatio. Et de his dr Horatius Inter cetera leges z pscrutare doctos et alia quedam similiter prinetur que est memoria retinendi. vñ Seneca. Inter humane nature pmoda nihil dignius memoria reperitur. Tertiam tangit hic cum dr (magistrum metue) qz q magistrus no diligit nec timer ipius dogmata vilipendit. z qui doctrinam pternit seipm seducit Scdm alios quinqz sunt clauis que in istis versibz prinetur. vñ Clauis prima datur silectio prineatur. Ventre tua funda quecquid leges. ecce se cunda. Tercia que sequitur stimulando frequenter agatur. Quarta dabit mores sic rabi semper honores. Quinta eaducarum despectu. diuitiarum (**Verecundia serua**). i. sis pudibundus z verecundus. z caue ne sis ventrosus vl effrons quasi sine fronte. i. sine pudore. In fronte em cognoscitur pudor. **Uel** (verecundia serua) id est caue ne facias aliquid pudibundum vt furtum adulterium vel homicidium ppter qd incurras verecundia z pudorem. qz vt dr Salomon. Velius est nomen bonum qz diuitie multe. et alibi fama repleta malis velocius volat alis. (Rem tuam custodi.) id est possessiorem tuam. ne in prauis vsibz dissipet z expendas. qz dicit infra. qui sua psumit zc. **Uel** rem tuam custodi in tempore sterilitatis. vt possis expendere in tepore caritatis. qz dr. Non minor est virtus qz quere reparta cueri. Preterea dicitur infra. Labitur exiguo quod paruum est te pote longo. vñ qdam. Si p subriles sensus sis cognitor iles. Sicut Ari stoteles sine diuitijs quasi nil es. **Uel** (res tua). i. facultate in pnti seculo paupibz ergo. z sic custodie res tuas. i. celeste patriam. Ergo em est infideli custodia conseruare. quia qui hoc facit in celis thesaurizat (**Diligentiam adhibe**) id est curam z sedulitatem appone tuis negotijs perpetran

nerē nec aliquē iniuste iudices vel defines iudicari (Mutuū da) q̄si dice
ret. si aliqd̄ dast tibi danti retribuas. Vel mutuūz. i. mutuarē. z alternare
reddē. z crede si necē fueris. Et est mutuū q̄n de meo fit tuum z ecōuerso
fm̄ Judoz. vñ visuā d̄. Mutua dādo vice sunt filia mater amice
(Lui des videto) dico q̄ des mutuū. s̄z inde cui des videto. i. tū q̄ habes
hāc vicissitudinē dandi. vtz sit ingrāt⁹ aut nō. vtz sit memor bñficij acce
pti. ne h̄ sit officiperdi. Vñ cui des bona tua videto vtz sit dignus. Des
tes aut dare paup̄ibz egenis. qz si das leccatori vñ hystioni sacrificas dia
bolo. Juxta illud. Sūmo donare r̄hus est dare demonis a re. qz hystrijs
onibz dare nihil aliud est q̄ demonibz immolare. s̄z in euāgelio inueniatur
oi perenti te tribue. s̄z h̄ t̄m̄mō de bonis z dignis itelligit. Juxta illud. Tho
bie. Panē tuū. z vinū tuū sup̄ sepulturā iusti p̄struc. z noli ex eo comedere
cū perētibz. vñ illud. Respicias dādo qd̄ vel cui quō q̄n (Zulurandū
serua). i. sac̄m̄ firme. z stabile facias vñ teneas. ne piurio rephendaris
Vñ (ulurandū serua). i. p̄sidera q̄ illd̄ sit iustū honestū. z vtz. z de q̄. z p̄
q̄ iurare. qz alter nō lz iurare. qz si iurares de re nesciens posses inde pu
blice diffamari. qz piuriū. est. p se vel p aliquoz gr̄a veritatis abnegatio.
Vel piuriū est mēdaciū sacramēto p̄firmatū qd̄ est deo. z hoibz odiosum
qz vir odiosus nō diligit in terra. Vñ. Nō bone macrato celestia munera
gauder. S̄z qz p̄stāda ē z sine teste fides. vñ qd̄ā. In iuramēto s̄d̄. s̄z s̄z cē
memēto. Et si tu iures qd̄ est dicere cures. (Lōiua raro). i. sis p̄u
ua rar⁹. Juxta illud. Fili noli esse auid⁹ in cibo neqz te effundes sup̄ oem
elā. Tria em̄ s̄z q̄ brām vitā hois faciūt. victus tenuis. roga vilis. z mē
sa sine arte. qz vitāi frequēs p̄uuiū generat fastidiū. z sanitate exripat
ad epulēriā nouerca. z attrahit infamiā. z damnū parat. libidine puocat
Dicit em̄ Judoz. vbi cūqz saturitas ibi dñā libido. z Bakien⁹ d̄r Libo
rum p̄cupiscētie aie sunt derrimēra. qz q̄comagis implet venter rātoma
gis minorat aia. Vel p̄uua. i. comede ira q̄ sit p̄bū. z ē antiqua gramma
tica. qz antiq̄ dicebat p̄uuo as. s̄z mō d̄ p̄uuo z artis. Vñ Sume cibū
modice modico natura fouet. Sic corpus refice ne mens ieiuna grauef
Vñ Hiero. Dodicus tibi. z temperatus corpi. z aie est vilis. vñ infra
Vozbi nāqz mali cā est q̄cunqz voluptas (Vino te tempera). i. modice
vrere vino. qz in illo luxuria vt febris in anguilla est. Ebrietas em̄ mētis
inducit exiliū. z venenis incitat incentiuū p̄ quā menti qd̄ā obliuio sui ges
nerat ex sup̄fluoz potuū habūdantia. vñ in Alexandro. Rixasqz z bella mo
ueri imperat. z suader rō is vrile sepulcrū ebrietas vñ Salo. Vinūz mu
lieres apostatate faciūt sapiētes z arguūt senatores. vñ sit hypallage Vñ
no te rēpera. s̄. admixtōe aque (Pugna p̄ patria). i. p̄ legibz. z p̄ ius
tudibz. z libereare patrie p̄seruādis. Vel (Pugna p̄ patria). i. ab insul
eibz inimicoz eā defendēdo. qz mozi p̄ patria dulce est z patrie impendere
vitā vel curā. Et moralr (Pugna p̄ patria). i. p̄ celesti regno Regnūz
em̄ celeste p̄ bona merita delem⁹ acq̄rere. Nec em̄ terrena habitatio non
est nostrā habitatio. sed locus nostri exilij. z peregrinatōis nostre. qz non
sum⁹ ciues. sed aduene. Conuersatio aut̄ nostra in celis est. vnde Paul⁹
Nō habemus hic certā mātionē s̄z vitā futurā inq̄remus zc. (Vñ sa
tis ē dormi) sensus ē. qz sufficēs est tibi dormi q̄ntū ad naturā corpis. sed
plus vigiles q̄ dormias ita q̄ plus ad salutē aie q̄ ad corpis voluptates

litera corder. vel raptus ab arbore cortex. Prima berf factū gō. bñz. sectū
da. vñ fido. Qui vult cū deo semp esse illū decet frequente. orare. z lege
re. Nā cū oramus cū deo loquimur. cū pō legimus deus loq̄tur nobiscū.
Hec 3moda p̄ferre sc̄a lectio scripturaz. seu qz mētis in intellectu erudit.

Litteras discere id est elemēta. vel 3muniter lege libros. vt sapientis
efficiaris. vñ Salo. Fili doctrinā magis q̄ aurz dilige. vñ Plus probo
thelauz docti q̄ diuitis aurz. qz melior est sapientia cūctis opibz p̄ciosissi
mis. vñ Horati⁹ Vilius argētū est auro. p̄ rutilibz aurz. Itē. Salomō d̄r.
Melius est senem addiscere q̄ ignorare. Et alibi. Turpe est nolle doce
ri. vel **Litteras discere**. i. actus bonoz p̄ exempla litteraz. vñ infra d̄r. **Dis
cere** ne cesses zc. Sed discere est onerosum. scire pō gloriosum. Itē. Itē
do. d̄r. Prius esto auditor q̄ doctor. z p̄ disciplinam accipe nomē magistri
Quod legeris memento. Et qd̄ p̄ficir nobis audire. nisi memorie cōmens
demus p̄e nihil. Ideo subiūgit. **Qd̄ legeris memento.** id est in memoria
habeas. qz legere. z nō intelligere negligere est. (Nō mēire). id ē nō
mendam p̄ferre. qz scriptum est. **Qis mēdaciū occidit aiām.** q̄ pō d̄r. fal
sum credēs vey dicere nō mentit. vel. (Nō mentire) qz mētiri est 3 mēre
ire. **Ventiri** est falsum sponte. p̄ferre Salo. Qui mentit̄ cuiuslibet pote
statis veritatem derestat. z iram dei sup se vocat. qz plus timet hominem
q̄ deum. (Neminē trasceris). i. nō aliquid despexeris siue pauperem si
ue in sp̄ietem. qz deridens deridebit. vñ infra. **Alterius factum nec dictū
rempseris vnq̄** (**Bonis benefacito**) Respondet ad illud quod su
pra dixerat (Lui des videto). i. bonis. vñ Dauid. **Benefac dñe bonis z
rectis corde.** z Seneca **Beneficium** est veniuola actio tribuēs gaudiū cui
pienq̄ p̄ferre tribuēdo in illud quod facit. vel (bonis). i. de bonis tuis
pauperibz eroga. **Erogare** est animi habitus. nature decus vite rō mos
rum pietas. cultus diuinitatis. honor hominis. z eterne beatitudinis me
ritum. **Dicit ergo** (**Bonis benefacito**) Unde Paulus apostol⁹ d̄r. **Ope
remur bonum ad omnes. maxime ad domesticos fidei**

Benedictus ne esto id est de aliquo ne maledixeris. **Vñ d̄r Da
uid.** Diuere lingua tuam a malo. z labia tua ne loquantur dolū **Vel
(Benedictus zc.)** id est non facias aliquid propter quod sis maledicē⁹
quia scriptum est maledicti non possidebunt regnum dei. Ideo poti⁹ sis
bñdictus q̄ maledictus. quia benedictis dicitur in die iudicij. **Venite
benedicti filij mei.** ad dexteram meam accipite regnum quod paratum ē
vobis a p̄ncipio mundi. **Benedictis vero** dicitur. Itē vos maledicti in
ignem eternum vbi erit sempiternus horroz. quoniam demones eorum
erunt socij qui sunt valde horribiles. vñ de Job. **Hostis meus** terribili
bus oculis me intuirus est. etiam habebunt ibi penam ignis afflictiaz
eternaliter. de qua exclamauit diues epulo. qui secundum quosdam fuit.
Nabal stultus dicens. **Crucior** in hac flamma. cuius cruciatus. nunq̄
erit finis **Laueat ergo peccator** de criminibus faciendis z doleat de p̄re
ritis. vt dulcem vocem. z blandam audire in futuro iudicio cum sanctis
possit. vñ **Aspera vox** ite. sed est blanda venit. **Dicetur reprobus ite.** vel
nite. p̄bis **Sponsus** ego vite vos introduco **venite** **Dēs** oblite vacueve
nisti abire (**Ad prerorium stato**) **Hoc zcordat huic qd̄ superi⁹ dixe
rat** (**In iudicium adesto**) **Et sic duo nores.** scz cū citatus fueris venias z

hoīem pecuniā spoliat. bursam euaduat. rixas z pugnas exēstat. homici-
 dia pparat. Dicit ḡ (Aleas fuge). i. oēm ludū dānosum. vbi pecunia pdt
 tur. vilis caligat. cupiditas exētat. deus ignorat. negociū z vitilitas post
 ponant. iracūdia puocat. homicidiū pparat. diabol⁹ inuocat. Igit fili mi
 ppter ista oīa fuge aleas. qz decretū dī Lericus aleator aut cesser aut des-
 ponat. vel degradat. Et sic pz qualiter p spēalia dat intelligere generalia.
 qz p trochū dat intelligere oēm ludū simplicē. z p aleas generalr oēm lūz
 dū dānosuz itelligit. p quē pnt iacture radix z inimicitia z mala alia. pce-
 rari. Et dīz alea ab aleo milire greco. q̄ h mōi ludū inuenit in obsidione tro-
 yana. Vel dīz ab aleos qd̄ est alienū. qz ludentes a rebus suis se alienant
 (Vinozē ne p̄pseris). i. si sis maior illo etate vel corpe. qz Vōsilio polz
 ler cui vinū natura negauit. qz quāro maior es tāto humilioz sis in oīibz
 qz q̄ se humiliat exaltabit. z cōuerso. vel (Vinozē ne p̄pseris). i. digni-
 tate vel ordine. p̄tate. nobilitate. diuitijs. vel parētela. qz tātū p̄r ascēdere
 quāntū ascēdisti. vñ Cū fortuna uolet fies de r̄thore p̄sul Pterera tu nō
 es secur⁹ qn̄ isert⁹ illo possis descēdere. qz dī gualter⁹ in alex⁹ dīrtade Tol-
 lstrū in altū zc. Et alibi. Percute mortales aīos exollere faustu. celeret⁹
 opibz zc. (Vilerū noli irridere) Autor specificat qd̄ dixerat dices. q
 hō miser vel in miserā redactus. minus est p̄tendus ḡ alius. quia dī.
 Est misero peius derisio ḡ dolor eius. dī ḡ (Vilerū noli irridere) qz cre-
 atura dei est q̄cūq̄ ille sit z deus scit qd̄ de re z de illo sit factur⁹. z deses
 em cogitare qz tibi illa p̄nt accedere vel etiā grauiora. vñ Vultus fortu-
 nae variat imagine lune. Crescit decrescit in eodē sistere nescit (Nūl arbi-
 trio virtū feceris). i. in fortitudine nimia nō p̄fides. vñ scriptū est. Vales
 dicitur q̄ p̄fidit in multitudine virtūz suaz. z Seneca. Vultū ignorauit
 rūr vires suas qui credūt tam magnos se esse qz audent attendere super-
 flua bella discrimina ueniendi vel uentura. imo arbitrio rōnis. ḡsi dicat.
 vires tuas nō p̄stituas iudices operū tuoz. Quia dī David Nō salua-
 bit rex p̄ multā fortitudinē. neqz gigas saluabit in multitudine p̄tūz sue
 (Patere legē quā ipse tuleris). i. legē quā imposueris. vñ in sequētibz
 Turpe est doctoz zc. Itēz Dogma tuū sordet si te tua culpa remordet.
 vel (patere legē). i. tu legē impones alijs quā velles vt tibi iponeret. vñ
 Legē quā tuleris de iure tenere teneris. Quam si respueris. iure puerilis
 eris. qz mors est morte p̄iāda. (Alienū noli p̄cupiscere). i. rē alienā. qz
 p̄mitteres in legē. vñ qd̄ sapiēs. Frustra legis auxiliū inuocat q̄ p̄mittit
 in legē. vñ in legē scriptū est. Alienā messim ne trāfferas de agro in agruz
 qz radix ē oīm maloz cupiditas quā qd̄ appetēs erraueris a fide. Et
 p̄cupiscentia p̄o aliene rei multotiens puenit furtū seu raptura. vñ alibi.
 Noli fili p̄cupiscere diuitias q̄ cū labore acq̄runt z cū timore possidēt. cū
 dolore amittūt. vñ qd̄. Diues diuitias nō aggregat absqz labore. Nec
 tener absqz meru. nec desinit absqz dolore. (Paucā in p̄uio loq̄re) qz
 in multiloquio nō dcest p̄cām. vñ infra. Inter p̄uiaz zc. vel sic. Querito
 pauca in p̄uio. i. in paruo p̄uio. nec q̄re sup̄flua ferula s̄ sume gras-
 te qd̄ dabit tibi. vñ infra. Exiguū munus cum dat tibi paup̄ amicus zc.
 Et sic est sensus. q̄re pauca in p̄uio. i. si sis inuitatus ad parū p̄ranz
 diū mo dico sis p̄tentus. qz dī Salomon Velius est vocari ad elemosy-
 nam cum gaudio. ḡ ad vitulum saginatum cum odio. Et alibi dī Salo-

glea de rez intentōibz z rōnibz. qz logica scia rōnalis dr. In ethica sō tra
ctat de virtutibz z moribz animi q̄ aīam deo copulat z rēporalē vitam cu
iuslibet hoīs ordīnāt z adornāt. Itaz autē moralitatē seq̄tur autor iste in
hoc tractatu. q̄ diuidit in quattuor distinctōes. q̄ ibi incipiūt. Satis pz z
queliter distinctio p̄ disticha distinguit. qz in duobz p̄sibz semper vna sen
tentia vel vnū mādatū ethice copulat. Distichū em̄ dr a dia qd̄ est duo. z
stichos qd̄ est versus. quasi per duos versus distinctū. qz qd̄ in primo ver
su ponit in secūdo certificat z explanat

Nic ergo incipit p̄ma distinctio. in cuius primo disticho tractat autor
de cultu diuino. inuitās filiū suū z oēs alios ad diuinū cultū. nec imeri
to. qz deus sōns est siue p̄ncipiū omniū bonoz. in quo z a quo z p̄ quē. oia
bona. z sine quo nullū bonū. Ideo hāc p̄mā ethicā ad honorē summi p̄n
cipis z ad instructōem oīm pontē p̄cordās cū theologis scripturis q̄ ad
salutē p̄tinet z de moribz instruit. scz cū moise i deutronomio vbi ad p̄mū
mandatū de cultu diuino dr. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo et
ex tota aīa tua zc. Concordās in quā cū David in psalterio q̄ dr Initū
sapientie timor dñi. Lū brō Bernardo. vbi dr. Unū magistrū habemus
in celis quē semel vidisse totū est didicisse Et cū Salomone p̄cordat etiā
in puerbīs q̄ dr circa p̄ncipiū. Timor dñi est initū sapientie zc. Sicur
em̄ Salomon fuit sapiens. ita Cato sapiēs fuisse dr. Cato em̄ grece lati
ne sapiēs dr. vel callidus. qz cato ille fuit sapiens z ingeniosus. Dicit ergo
(Si deus est animus zc.) Hic incipit liber p̄mus catholis. bene dr
p̄mus. qz seq̄tur secūdus. Sunt em̄ quattuor libelli. **Q**uā nota q̄ hec di
ctio animus plura fcat. vñ in equocis versus. Est animus rō. sapientia.
vira volūtas. Sic virtus anima spes dispositio cura. Impetus ingenius
pp̄nit p̄sult auder. Logitar excusat. p̄concepit esse futura. reddie singulz
la singulis. Dicit q̄ (Si deus est animus) Isti p̄sus multis modis p̄nē
legi. Et p̄mo sic fm̄ antiquos. q̄ vnū deū ignorātes sapientē hoīem vidēs
res in maximā reuerentiā animū suū in scia z p̄rueibz ornatum. p̄ deo hāc
bant z colebāt in hac lege sic. Si animus tuus est deus (vt. p̄ car) (car)
mina). i. scriptura poetica (dicūt). i. tradūt. scz Iuuenalis z Lucani z alio
rum. vñ Iuuenalis Nullū numen obest si sit prudentia longe (Dicit ergo)
id ē animus tuus (sit colend⁹). i. ornādus sciētis z p̄rueibz (tibi). i. a te
(pura mēte) i. tota intentōe (p̄cipue). i. p̄ oibz alijs. vt p̄haxat a te a deo.
et ab alijs honoreris. Secūdo ethice sic z fore melius legitur (Si) p̄
quia. z ponitur causatiue z nō dubitatiue. (Si) pro quia (animus) id est
sapientia patris (est deus) id est filius dei (vt carmina sanctorum (dicūt
nobis) **E**t nota. q̄ sicut dicunt theologi pater dicitur potentia. filius
sapientia. spiritus sanctus vero bonitas. amor z necus virtusq̄. scilicet pa
tris z filij. Unde (hic animus) id hec sapientia. scilicet filius dei (sit colend⁹
dus) id est amandus z honorandus (tibi a pura mente) id est pura men
tis intentione z deuotiōne (p̄cipue) id est pre alijs omnibz. Sed hec les
tura est pot⁹ ethica q̄ grammatica vel moralis. ideo lege sic z fore me
lius (Si) pro quia (deus) id est pater z filius z spiritus sanct⁹ in q̄b̄ vna
est diuinitas. equalis gloria zc. (est colendus pura mente. vt carmina di
cant) hic aduerbialiter ponitur. id est in celo colendo. sic (animus) id
est tota intentio tua (p̄cipue) id est potius in deo colendo q̄ in alia re.

B iij

Plus vigila semper. ne somno deditus esto

Flam diuturna quies virijs alimenta ministrat

Vigilare est equocū ad p̄sa. Primo idē ē q̄ nō dormire. Itē vigilare dicitur adhibere. vñ dicit dñs **Vigilabo sup pplm meū zc.** Et hic (Plus vigila) Itē vigilare ē sibi cauere. vñ in euāgelio. **Vigilate. i. cauere.** qz nescitis qua hora fur veniet dicit dñs. Itē vigilare ē idē qd̄ laborare. Unde dicit de peccatore. **Itē ad sepulchra in p̄gerie mortuoz. z vigilabit. i. laborabit.** **Vico** q̄ (plus vigila) q̄ dormias. vel (plus) .i. multū in bonis opibz (ne esto deditus somno) .i. pigritie vñ segnitiei. qz hō dicit se exercere z laborare. hō em̄ natus est ad laborandū sicut avis ad volandū. vñ dicit. **Qui nō laborat nō māducat.** ve em̄ ocioso. vñ **David.** **Labores manū tuaz. qz māducahis.** **te arus es zc.** Et **Thobias.** **Pane tuo vesceris liber eris.** vñ qdam. **Pane tuo ceteris vescere liber eis.** Per somnū intellige pigritiā z culpa viciosa. q̄b̄ qdā somnolētia sine violentia vincimur z torpemus. Per vigiliā hō bona opa intelligimus vñ **Brūs seruus** ille quē cū venerit dñs vigilantez in bonis opibz inuenerit. **Amen dico sup oia bona sua p̄stituet euz (vigila)** in quā p̄ q̄ dormias. nā (q̄s diuturna) .i. lōga z diu durās (ministrat alunēta vicijs) .i. fomēta. lōga em̄ q̄s facit hōiem segnē z pigrū z ad ea q̄ agenda sunt desipientē ipotentē **Dicit aut diuturna a diu aduerbiū t̄p̄is s̄ diuturn** nā nū-nomē p̄bale dicitur a die. vñ dicit. **Parca manus labor insolutus designat habere (Ne somno deditus esto)** vñ supra. **Qd̄ satis est dormi.** Et dicit de deo dedit quod est expono is. z est verbū actiū (vicijs) apponit fomentū **Nā sicut terra (q̄ nō colitur) p̄fert herbas viciosas.** ita corpus viciosum vicia generat qñ virtutibz nō exercetur z facilliter a vicijs expugnatur. vñ dicit **Hieronymus.** **Ociose mentis maligni spūs prauas cogitationes inferūt z si q̄scent ab opē nō q̄scent a malozum dilectōe.** **Vel (plus vigila)** sez in bonis opibz. ne te diabolus inuentat ociosum. vñ. **Re timeas vane de somno surgere mane Longa q̄s somni vicio fit fomes in omni.**

Virtutem primam puto compescere linguam

Proximus ille deo. qui scit ratione tacere.

Nic dicitur auctor excellentiā z summā p̄tutē ēē retrahere a garrulitate. **Modice em̄ loq̄ est summa prudētia. q̄ est p̄ma inter q̄ttuor p̄tutes p̄n̄pales.** z describit sic p̄tus. **Virtus est animi habitus nature veneratio. motū pietas. cultus diuinitat̄. honor hois. eterne beatitudinis meritū.** **Aliter virtus describit a p̄ho.** **Virtus ē p̄stituta mēt̄is habitus. vel p̄tus est vere p̄ natura. z dicit (Primā virtutem) .i. optimāz. Primus em̄ qñqz dicitur rōe ordinis. vt ille sedet p̄m ab abbate vñ rege. Primus etiā dicitur qñqz rōne eternitatis. vt ego sum primus z nouissimus. Et qñqz dicitur p̄primus. vt h̄ (Virtutē p̄mā) .i. p̄primā p̄m verā expōnem. **Lingua sic definit. Lingua est p̄rie mēbz in ore carneū. formās verbū. dicensqz sermonem. Vel lingua idē est qd̄ falsa doctrina. vñ ait dñs ad Job de diabolo. Fune. i. si diligabis linguā eius. i. falsam doctrinam eius. vel lingua idē est qd̄ silius****

Si vitam inspicias hominum. si deniq; mores

Lum culpas alios. nemo sine crimine viuít

Istud preceptum pertinet ad prelatos qui aliorum extirpant vicia licet sint penitus viciosi et alios condemnant in venialibus vicijs licet ipsi sint in mortalibus et etiam inuolunt in alijs. vnde Salomon **Benedictus** etus qui vidit festucam in oculo alterius vel in oculo fratris sui. in suo autem oculo tratem non videt. vnde in **Turoza**. Toller festucam si vis de fratris oculo. Que prius exturbat lumina tolle fratrem. Et alibi. **Qui** vult alterius oculoꝝ tergere latem. De proprijs citius eruat ante tratem. vnde dicit (**Si inspicias**) scilicet in scripturis diligenter. Et notabiliter dicit (**inspicias**) id est incus in animo tuo (vitam hominum) id est vitam humanam (**Et si inspicias deniq;**) id est vltimum (mores hominum) id est humanas actiões et qualitates (**Lum culpas alios**) id est reprehendas de peccatis (nemo sine crimine viuít) saltem sine crimine veniali. q̄si diceret. hoc scias q̄ nemo viuít sine crimine nec etiam infans vnus diei cuius vita est super terram. habet em̄ originale peccatum q̄ cito nascitur. **Unde David**. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum. et in peccatis concepit me mater mea. quia multiplex est laqueus diaboli. Ideo miser homo cadit multipliciter in peccatum. Laqueus diaboli est proprie laqueus quo aliquis delectatione carnis ligatur. vnde **David**. Laqueus coneritus est et nos liberati sumus. Et laqueus est doctrina hereticorum. vnde **David**. **Pluer** super peccatores laqueos ignis sulphur etc. Et laqueus idem est ad fraudes. **Unde David**. **Barrauerunt** vt absconderent laqueos. id est fraudes. et laqueus idem est qd̄ fructus terrenoz. **Unde similiter David**. In laqueo isto quem absconderunt comprehensus est pes eorum etc. Et ideo cuz tot sint laque tene potest dicere (nemo sine crimine viuít) quia quis ingreditur sine macula et operatur iusticiam certe nullus. vnde **Isus** **Qu** auis cuncta notes que lustrat regna bootes. **Vix** reperire potes que sine late notes.

Que nocitura tenes. q̄uis sint chara relinque

Utilitas opib; preponi tempore debet.

Sicut eruentem nequam qui non recipit correctiõnem. filium prodigum et luxuriosum indisciplinabilem deseris. relinque consortiuz prauis hominis. licet sit amicus tuus vel de parentela et super omnia diuitias huius mundi (que nocent anime) quia dicitur in euangelio. Sicut impossibile est intrare camelum per foramen acus. ita impossibile est diuitie intrare regnum celozum. **Unde** quidam. **Possit** foramen acus citius transire camelum. **Credo**. q̄ valeat homo diues scandere celũ. **Uel** postpone delicias quas licet habeas pro charis. tamen nocent anime. **Unde** apostolus. **Abstinetes** vos a carnalib; desiderijs. **Et** in euangelio. **Si** oculus tuus scan daliser te. projice eum et erue a te. quasi diceret. relinque diuitias que nõ plunt in die vltionis. et in hoc loco oculus. p̄ qualiter re ca;

ra accipit q̄ notere p̄r. Et bñ d̄r relinq̄ nocturna q̄uis sint chara (q̄ vtili-
 tas zc) ¶ Et notãdũ q̄ duplex ẽ vtilitas. s. aie z corpis. vñ (vtilitas) s̄
 aie (p̄ponit d̄z opibz) .i. vtilitati corpis. qz caro cõcupiscit aduersus sp̄m. i.
 corpz cõcupiscit aduersus aiam. z cõuerso. vñ d̄r Barth. Nemo p̄r du-
 obz dñis seruire. scz deo z mãmone. Et alibi. Vix placet ambobz q̄ vult
 seruire duobz. vñ Salomon. Veli? ẽ parũ cũ charitate q̄ multos frus-
 trus cũ iniquitate possidere. vñ q̄das. Hic bñ se d̄stat. q̄ sp̄ noxia vitat. Sic
 bñ te dices vt sp̄ noxia vitas. Hic sic ad optimũ qd̄ noueris esse noxium.
 Omne licz charũ qd̄ fore d̄z amaruz. Eĩce. nec retine ne sic tibi cã ruine. zc
 (Vtilitas opibz zc) Op̄is op̄i op̄e ab ope denota r auxiliũ in singulari
 nũero. In plurali p̄o nũero feat diuitias. vñ Querit paup̄ op̄e. q̄rit auas
 rus opes. Tñ aliter apud Horatiũ. Implorauit opes homis .i. auxilia
 Op̄s op̄is est mater terre f̄m autores. Opus op̄icis est q̄ddã castrum
 vñ Quid? Parrocl? op̄ita reliq̄t. Opus in declinabile idẽ est qd̄ necesse
 vñ Opus est vt modis oibz facias illud. Vel qñqz opus declinat. z tunc
 notat opatõnem. f̄m q̄ d̄r. actuũ ille facit bonũ opus. Qñqz feat illud
 qd̄ venit ex opatõe. vñ Job Operi manũ tuaz porriges dextrã. i. homi-
 ni q̄ puenit ex opatõe dei. Et alibi. Opa manũ tuaz sunt celi. Etã idẽ
 est qd̄ genus op̄is. vñ in Sen. d̄r de dño. Et requiritur ab oĩi opere qd̄
 paratrat zc. i. ab oĩi genere operis

Constans et lenis vt res expostulat esto

Temporibz mores sapiens sine crimine mutat

¶ In hoc disticho inuitat nos auctor ad fortitudinẽ q̄ est in p̄speritate z
 aduersitate eũdẽ vultũ habere. s. in p̄speritate nõ elatũ. in aduersitate nõ
 dep̄ssum. .i. p̄speritate nõ nimis eleuari. z in aduersitate nõ nimis dep̄mi.
 Dicit q̄ sic. esto p̄stans in aduersitate ne nimis dep̄maris. qz p̄stantia est
 stabilitas animi firma. z in p̄posito p̄seuerans (lenis) in p̄speritate. ne nisi
 mis sis sup̄bz z arrogans. vel (p̄stans) in iudicio vel in iudicando (Len-
 nis) q̄dem in patiendo iudiciũ. vel inimicis parcendo. vel reis z malis cõs
 pariendo. Et hoc satis designatur in sacra pagina per leones z boues. q̄
 dep̄icti erant supra in templo Salomonis. qz nunq̄ erat ibi leo sine boue
 nec bos sine leone. quod feat q̄ homo debet esse lenis sicut bos. z seuer^s
 sicut leo. qz leonem designatur seueritas. p̄ bouem lenitas z mansuetu-
 do. Et hoc precipue in terest ad p̄clatros. qz debent esse mansueti z lenes
 erga pacificos sibi subditos z tene disciplinabiles. Et debent esse seueri
 erga icorrigibiles. vt appare in baculo pastorali qui est acutus a parte in
 ferioz. in signũ correptionis erga rebelles qui debent supplãrari. z curuus
 desuper in signũ humilitatis erga obediẽtes z benignos (vt res expostu-
 lar) Possit aliquis dicere. tu dicitis sis p̄stans z aliquando lenis. z hoc est
 viciũ mobilitatis animi. Ad hoc respondet (vt res) id est rei vel tempus
 ris exigentia (expostular) vel res. id est vtilitas. Et q̄ hoc possis facere si
 ne vicio ostendit dicens. Sapiens mutat mores zc. vñ. Quamlibet etã s-
 tem vti decet ad probitatem. Prospera dura pati. proprie proprium pros-
 bitari. Et alibi. Lenis z asper erit sapiens vt regula querit Et mores vt
 ter sic q̄ nil crimine perdet.

Altere vpo
 Sape etem r

¶ Dicit
 acculanti q̄ m
 p̄mo si tenet
 ipe sic cultus z sibi
 domino suo z cõ
 laur vñ p̄p̄
 Dicit in imp̄
 eto t̄m m̄
 z
 die dicitur tenet
 gl̄ria exteras deo
 nemã q̄is sic vocat
 Equare vegetat
 lers a calante se
 Et ab f̄mo q̄
 p̄p̄tane vt
 neptas a m̄. s̄
 h̄m tenet iacere
 ne tenet qz redit
 q̄atã
 Sape et
 Saper d̄p̄is p̄
 res q̄a quondã
 vna sagittam.
 quãdã p̄p̄duã
 Dicit in m̄
 vñ sic coopt
 n̄p̄o h̄p̄. Dicit
 tenet a quem tu d

Lungis mores

Sibi sit cha

¶ Aliud est
 res bouare z cal
 h̄m est h̄p̄
 vñ vñ p̄p̄
 sibi d̄clatros. d
 calis a quo vñ
 vñ q̄ fructus
 m̄mã. s̄
 p̄mãdã m̄mã
 p̄mãdã vt d̄
 vñ q̄ d̄

Nil temere vxori de seruis crede querenti

Sepe etenim mulier quē coniunx diligit odit

Quic docet cato filiū suū. z quēlter ne credat sp vxori sue familiam accusanti. qz mulier odit sp seruos mariti sui sine cā. z acusat ppter duo. Primo si seruus sit fidelis z ipa sit dissipatrix. Secdo si ipa sit adultera z ipe sit castus. z fidelis dño suo in oibz. z qd ipa facit timet ne ipe dicat domino suo. z tūc imponit seruo suo falsa criminaz facit in domo sicut voluit vxor Duripharis eunuchi pharaonis. q Joseph i merito accusauit. **D**icit em scriptura. Si seru⁹ tibi est fidelis. sit qsi aia tua. vñ dr qdā sapiens de mō muliez. Hec aut̄ possum⁹ scire q de luptia muliez z auidā laudis electōne sentim⁹. **M**ulier q̄ro est in infirmitate exteri⁹ z nature fragilitate interius debilior sp aspirat magis malignis artibz. **M**ulier ne inuentat qlis sit tota foras effundit. z in aliena vira z iudiciū detractoria loq̄itate degressura. vñ Sic volo sic iureo sic p̄ro ne volūcas. vba sunt mulieris accusantis seruos mariti **F**emina iudare seruos didicit qz iubere. **T**ibi femineo q̄s es apre iugo. vñ Nil temere vxori (temere). i. p̄sumptuose fatue vel stulte z sine cā. In hec temeritas aris. i. fatuitas. **E**t res merarius a um. i. fatu⁹ **I**te a teme d̄: hoc temerū. i. forte viniū. qz sepe facit hoiem temere facere. **T**el d̄: temerū q̄s temēs mentē. **U**n̄ qdā. Diligit mus temerū. qz reddit cor requietū. **A**qz facit letū quēcunqz fugat quos qz metū (Sepe etenim mulier zc.) **M**ulier em scribit a se dō pho. **M**ulier est hois p̄fusio. insaturabilis testia. p̄tina sollicitudo. indeficilis ens pugna. quotidianū damnū. dom⁹ rēpestatis. impedimentū viri. z p̄tinentis naufragium. vas adulterij. periculorum p̄telium. animal pessimuz grauisimū pondus. aspis insanabilis. humanum mancipiū in pugna. **D**icit em mulier quasi mulcens hez. z fm hoc corripit hanc syllabā e in obliqs. sicut corripit in hoc noie hez. vñ qdā Balsiat armigerum semina. p̄ter hez. **A**ij p̄sus. Nil temere credas vxori sepe querenti. **N**ā dolos nouit. z quem tu diligit odit.

Lungz mones aliquem. nec se velit ipse moneri.

Si tibi sit charus noli desistere ceptis.

Quid est p̄ceptum. i. cū videamus aliquē amicu⁹ nostrz a via veritatis deuiare z castigare cepimus z se castigare noluerit. nō ideo min⁹ debemus castigare ipm. immo sp in castigatōnibz p̄uerare z istare. qz assis dua correptione castigabit. z sapiens efficiet. vñ **B**utra cauat lapidē nō vi sed. sepe cadendo. **E**t alibi. **L**osumit anulus vsu **U**nde illos quos amo castigo. z arguo dr dñs. vñ **S**alomon. **M**ellora sunt amici vtra diligētis q̄ fraudulenta oscula blandientis. **I**te corrige stultū. z habebis ipm inimicū. **I**te **S**i moneas thax q̄uis sibi facit amax **N**ō tñ obliuises quin p̄ba minādo ministras. vl̄ **L**ungz mones. i. corrige z castigas (aliquē) peccatorē vel delinquentē (nec se velit ipse moneri). i. castigari (noli desistere ceptis). i. ab inceptis zc.

L i

Contra verbosos noli contendere verbis

Sermo datur cunctis. animi sapientia paucis

¶ (Contra p̄bosos zc.) .i. noli stultis. z garrulis r̄ndere ne eis filis effi-
claris. s̄ post q̄ stulticia z garrulitas eregerit r̄ndere. vt eisdē sua insipiē-
tia z stulti loquū pareat. vñ Salo. Honor ē hois sapiētis q̄ sepat se a cō-
mōdō: garruloy. Itē noli r̄ndere stulto iuxta stulticiā suā. s̄ offendere. vt
se stulte locutū fuisse agnoscat (Sermo dā cūctis zc.) qz nō oēs loquen-
tes s̄ sapiētes. vñ illō Laudo q̄ vites fili charissime lites. Vultū sermo
nē retinet. pauci rōem Et ecce q̄re (P̄ nō dā) zc. vñ. Salo. Vultū sermō
retinet. s̄ pauci animi actōem. l. bñficia alijs ne sis aie tue inimicus Vñ
Socrates. Sic alienū age negociū ne tuū obliuiscaris. z sic bñ fac q̄bus
dā z nō oibz. ne damnū vel paupras te seq̄tur.

Dilige sic alios vt sis tibi charus amicus

Sic bonus esto bonis ne te mala damna sequantur.

¶ Aliud p̄ceptū ē. s. ne aliquē amem? vt p̄ ip̄o piculū aie vl' corpis in aie
ram? Et in mādato h̄ iuenit q̄ debem? dilige. primū. qz in dilectōe dei.
z primi tora lex p̄cedet z p̄p̄e. qz dē Jhd. Et toto corde nō diligit deus q̄
hoiem odit. p̄terea scdm̄ ē i lege mādātū Dilige. primū tuū sicut te ip̄m.
S̄ qz qdā s̄ (q̄ nesciētes modū rebz iponere) ex alioy dilectōe dāna. et
piculū aie p̄sequunt. vt p̄ z fili. ideo ponit moderatū cū dī (Sic bonus
esto zc.) .q. d. nō vltra modū dilige. Diligere dō ē modū charitatē in alijs
quē dīrigim? vñ Dilige primū tuū zc. i. ad h̄ q̄tū te ip̄m. i. ad vitā eternā
Si enī mal' bonū velles primo tuo q̄ tibi eēt magna stulticia. si min' in
uidiā. s̄ p̄ h̄mo diligēd' est de' scdō p̄tā aia. recio aia. primi sui q̄to p̄
primū corp' z hec charitas ordinata Et ita diligim' dō si vnicuiqz qd suū
est i' p̄cedim' Primo debem' deo religione scdō parētibz cognat' charit'
tate. recio maioribz reuerētā. q̄to paribz auxiliū. q̄to minoribz doctrinā
seruo nullit' p̄cordiā. septimo extrancis amicitia. octauo egris p̄p̄tētā
vñ. Jhd. Alio tuo ita sis bon' vt nō noceas tibi. Itē sic bñ fac alijs ne sis
d. noli ita pdige amicis distribuere. vt oibz elapsis p̄p̄ellaris medicare.
qz dē Salo. Meli' ē vt te respiciat filij tui q̄ te respicere in manibz filioy.
vñ. Socrates Alienū sic age negociū vt tuū nō obliuiscaris. vñ Est bon'
nus charis sic ne tua dāna se q̄ris Cū sapias iuste. tu nullū dilige plus te
Alibi Qui meliora videt z deteriora sibi dat Ultio digna dei lumina tol-
lat ei. Et alibi P̄: office sic alijs vt sis tibi charus z ip̄is.

Rumores fuge. ne incipias nouis author haberi.

Nam nulli tacuisse nocet. nocet esse locutum

¶ (Rumores fuge zc.) .i. rumor' inestigatōes vl' nouas incōtes z feras
qz rumor ē s̄mo abigū' ab icerro autore. p̄creat'. cui malignitas facit in
tūi fides aut adhibuit incremētū. v' rumor est s̄mo hois i ore duplicat'
(ne incipias nou' autor haberi) .i. mēdacioy augmētatoz. Et dē autor ab

auges es. 2 scribis pu rē. l. nugigerulus. qz nu gigerli de magnis malora loquunt. vñ Hora. Quid de qz viro 2 cui dicas ipse videro. Tū cūctato rē fugit nā idē (nou' auroz). i. nouoz inuētor. qz aurores vocamus artiu3 inuētoroz. 2 dē (Rumozes fuge) 2 nō imerito (nā) p qz (nocer nulli). i. nō nocet vlli (tacuisse) vsqz ad rps aprū (2 nocer eē locutū). q. d. q. plures s3 qbz nocer suū loq vel sua garrulitas. nulli pō nocer sua taciturnitas vñ Salo. Scies. i. sapiēs tacebit vsqz ad rps. lasciu' pō 2 ipzudēs nō obseruat rps. Preterea nocer corpi. vide supra. Virtutē p mā rē. Et alibi. Gra magna cū nescit habere statū. Alij plus. Effuge rumozes simul 2 nouitas amoris. Nā stolidas meret q nō tacuisse noceret.

Rem tibi promissam certam promittere noli.

Raro fides ideo. qui multi multa loquuntur

Primo pstrue sic (noli pmittre) alijs (rē certā). i. certe donec iuenias vñ hateas eā (Rē tibi dico (pmittaz) ab aliq. ille em (q tibi pmittit) p te de cipe. 2 ita pē falli ille cui pmittisti. 2 poteris mēdare garrul' reputari. qz dē pē qdā Verificat multū grādus. pmittio stultū vñ (rē). i. spē 2 v3 sic legi (noli pmittre certā rē). i. rē de q credis h're certā spē. vñ certā rē separāt 2 loq' empharice (pmittaz tibi) p aliq. vñ (rē pmittaz). i. spē rei pmittē certā nō si expectare qū certā 2 qū certā habēdā. qz (raro fides). i. pua credulitas ē in pmittōe. i. paucis credit. qre (qz multi mltra loquūt). i. pmittūt multa de qb3 nulla aut pua pfoluūt vñ pfoluere pnt vñ etiā si possent nolūt. qz fallaces faciūt ne alijs credat Sa. Vēdaces faciūt vt pā dicētib3 nō credat vñ. Rē tibi pmittaz null' pmittēs ipaz. p dicit nāqz fidē sic mltra locutō p dē

Cum te quis laudat iudex tuus esse memento.

Plus alijs de te qz tu tibi credere noli.

Hic docet nos auroz ne supbiā ppter mūdā gloriā. cū sit vana vñ vñ bratica 2 trāsitōria di. (Lū te aliq3 laudat). i. glificat 2 exaltat p laudē in pntia tua (memento eē tu' iudex). i. redi ad psciam tuā 2 reipm iuestiga in corde tuo 2 p sdera si sis dign' illa laude. vñ si sis talis qts ab aliq' pprobaris. si es dign' hūila te. si nō corripere emēda qz laudare ē ppe aliqū in aliq' magno facto p mēdare. vñ laudare idē ē q d' glōrificare. vñ p s Lau date pueri dñm. i. glificare. Vñ boni laudāt nō seipos. s3 alios p rute hone statis. mali laudāt se3 nō alios vicio in honestatē. Vñ s3 laudāt aliqū vicio duplicitatē. i. spe lucri tpatis 2 adulatōis. vt tocolatores 2 garruli. Vñ qdā cū laudat ad qdā adulatez ait. Noli verāqz pte fallere. s're q' falso me laudes 2 me cui adularz. vñ subiūgit (noli credere pl' alijs de te) i. de statu tuo (qz tu tibi) q' pscies tibi Et q' laus adulatez sit spemē da oñdit Dic d. Qui credit h' hodie cras si voler auferet illd. i. laudē3 falsaz. vñ si q3 te laudat nūqz te glā fallit. pl' laudatoz qz tu tibi credere noli

Officium alterius alijs narrare memento

Atqz alijs cum tu benefeceris ipse sileto

℥ ij.

In hoc loco repetit auctor quod superius dixerat *Dutū da. vñ dr.*
(Venero narrare multo) .i. alijs debet manifestare (officiū alteri) .i. bñ
faciū donū vel seruitiū tibi ab aliq̄ impetū. nec accepti bñficiū obliuiscā
ris nec sis inemor. z illi impetres bñficiū z fauorē. q̄si diceret bñficiū acce
pti memor esto **(Atq̄ alijs zc.)** qz ois laus in ore pp̄io fordescit. **Uñ di**
ctū est. si des elemosyna a manu dextera ignoret sinistra. **Et** **318.** **De bo**
nis factis nō extollaris. z de bono ope nō gloueris. vñ **319.** **Per hec q̄ ge**
rim laudes exteri nō q̄ram **Et** alibi. **Nō extolle te a bono ope faciedo.**
vñ Salo. **Nō lauder te os tuū.** s̄ alienū. z cū facias elemosynā noli publi
care. **319 dr.** **Qui se callaudat stercore coronabit zc.** vñ. **Aliter** **factum sic**
p̄bis amplius actū. s̄ referas nulli cū tu bñfeceris vlli.

Multorum facta senex aut dicta recenset.

Sac tibi succurrant iuuenis que feceris ipse

Construe sic (cū tu senex) .i. exis in senili etate **Senex em̄ dr** p̄ ethy molo
giā q̄si se neficiōs. z turbat^{re}. **Uñ dr** a senos qd̄ ē sensus **Senex dr** ille q̄ vi
xit p̄ multos ānos. **Uñ senex ē** idē qd̄ factū. vñ **Saledict** **senex clemēta**
rius **Et senex etiā.** .i. sapiēs. vñ **David** **Iuuenes z p̄gines senes cū iunio**
ribo lauder nomē dñi zc. (recēses) .i. iudicas z memoras. z narras solent
em̄ leues facta foritū viroz z ea q̄ in iuuetute suggesserāt narrare (fac) .i.
labora z q̄si dicat labora in iuuetute tua. vt habeas egregiā famā in sene
ctute. z q̄ aliq̄ referāt vl̄ tuispe tuas referas p̄bitates. **Uñ sic** (cū senes recē
ses) .i. iudicas culpas z vitupas aliquē iuuenē p̄t curpia facta vel dicta
q̄ facit in iuuetute (fac vt succurrāt) .i. subuentiāt. z ad memoriā ducas q̄
tu fecisti exis iuuenis dicēs p̄tra te feci tale viciū. z tale dū erā iuuenis. et
ideo nō deuo ita acriter p̄dēnare. **Uñ** aliter (cū tu senex recēses facta) .z
die multo q̄ extollitur z dirant p̄ p̄bitatē (fac) .i. labora eē (succurrāt) id ē
īp̄a ferāt (q̄ īp̄e iuuenis feceris) **Et** est metaphora tracta a formica q̄ la
borat in estate vt possit cessare in hyeme **Per** estate intelligit feruor iuuen
tutis. p̄ hyemē p̄o fragilitas senectutis. vñ **Exēplū** nob̄ p̄bet formica la
boris **Gratisez** solitū p̄tigerit ore cibū. **Cū** multos act^{re} referat facunda
senectus. **Seria** fac iuuenis q̄ narret vicia senilis.

Ne cures. si quis tacito sermone loquatur

Consciū ipse sibi de se putat omnia dici

Hic docet nos auctor nō eē curādū si aliq̄ loquunt^{re} latēret ad snutē. **Et**
si viderēt vultū tuū mouere z erute scere de aliq̄ habebūt te suspectū p̄pter
ruborē. **Iuxta** illd̄ **Quidj.** **Q̄** difficile ē crimē nō p̄dere vultu **Et** alibi
Uultu talis eris q̄lis mēte geris **Ita** docet nos ne ad p̄siliū accedam^{us} nī
si vocati sum^{us} **Iuxta** illd̄ **Antj.** voceris ad p̄siliū zc. **Uñ dr** (Ne cures zc)
Curare q̄si p̄ dr curā z sollicitudinē habere. vñ **Holi** curare de crastina die
Q̄ p̄ etiā capis p̄ sanare. vñ **medic** curat egrū. .i. sanat **Uñ** curare idē est
qd̄ purgare. vl̄ curare idē ē qd̄ familiā pacere. vñ **habuim^{us} supra** (familiā

Uñ sic carolis
in nomine suo sic
vires aut carat
et sic aliter
accipit Senex
regul. h. p. 101

Lum fuerit

Non est

Et videret
z videret p̄p̄
et p̄p̄ q̄ multas
Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Lum videret

In motem

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret
vñ. Et videret

id ē ne sis curiosus vel sollicitus. vel ne oporteat te curare (Si q̄s loquat̄ tacto sermone) qz sic dares suspēctōem te eē malū p̄cientē. vñ illud **Qui loquētes auscultat de se aliquid suspicari. vñ sequitur** (Cōsci ip̄e sibi de zē.). i. q̄ est p̄sci alicuius criminis. z q̄ h̄z malā p̄cientiā. qz p̄sci in mala f̄cātōne accipit Seneca. Nūq̄ securus ē animus reus. Alij dicūt q̄ iste n̄tūs p̄sci nō regit. s̄z ponit absolute. vt locū h̄at̄at sequens relatio.

Lum fueris felix. que sunt aduersa caueo

Non eodem cursu respondet vltima primis

Hic docet nos autor vt cū felices fuerim⁹ caueam⁹ ne p̄ infortunū z culpā nr̄am paup̄tatē z miserā incurram⁹. Et d̄z felix a felix felicitis q̄d est herba q̄ multas h̄z radices. a sili. felix h̄z multos amicos. vñ **Quidius Cū fueris felix multos nūerabis amicos. Tpa si fuerint nubila sol⁹. eris vñ (Cū fueris felix). i. iuuenis san⁹ circūspect⁹ z potēs. vñ Felix quē faciūt aliena picula cautū (caueo ea q̄ sunt aduersa) cū fueris felix. i. iuuenis diues. ne tm̄ expēdas in iuēritate q̄ oporteat te medicare in senectute. Vt caueo dū sanus es ne tale q̄d facias q̄ morbū incurras. Vel caueo ne vñ res tui corpis ita in nō vtilib⁹ p̄sumas q̄ deficias an̄ t̄p̄s. vñ q̄dā **Hemēto paup̄tatis in t̄p̄e diuitiarū. qz (vltima). i. vltimi euerus nō r̄ndent (primus) euerus (eodē cursu). i. sili cursu fortune. qz. Dia st̄z renui pendētia filo. Et subito casu q̄ valuerit ruit. vñ Glorior elar⁹ descēdo minorificar⁹. Infim⁹ axe teroz rursus ad altra feror. Vel aliter. Scādo labor ego euz teroz alta rego. Alēdi nimis n̄m̄iū ruit ale⁹ in imis. Et loc⁹ ē grauis est illa ruina leuis. vñ Qui stat videat ne cadat **Grego. Cū ois fortuna t̄mēda sit maḡs est timida p̄spera q̄ aduersa. Nā hec erudit. s. aduersa p̄spera blandiēdo trāsit. s̄sus. Quisq̄s cauerit felix aduersa cauebit. Si fortuna cadit vix vltra p̄spera vadit (Nō eodē zē) Hec dictio eodē breuis est eā merri. z est ibi s̄z stole syllabe correptio******

Lum dubia z fragilis sit nobis vita tributa.

In mortem alterius spem tu tibi ponere noli

Hic docet nos ne p̄fidem⁹ in hui⁹ mūdī vita cū sit incerta z instabilis qz de die in diē ad mortē venim⁹. vñ **Ultim⁹ ad mortē post omnia facta re cursum. Alibi dicit. Vita q̄d ē hoīs nisi res vallata ruinis Est caro nr̄a et nis mō p̄ncipiū mō finis. alibi. Est nr̄e sortis transire p̄ hostia mortis. Est graue trāfire. qz trāsitus absq̄z redire. z bñ d̄z (dubia) qz nihil est certius morte. z nihil incert⁹ hora mortis. Et bñ d̄z (fragilis) qz hō in teru mortur. vñ **Iob. Dies mei velocius transferūt q̄ a texente tela succidit. z idē Breues dies hoīs sunt. z **Thobias. Est hic vita breuis tenebrosa zē. (In mortē alterius spem) qz spes ē p̄p̄te expectatio alteri⁹ boni cui⁹ aduētus ignorat. vel id q̄d sperat. vt ego habui spem meā. i. rē quā sperab̄. et spes idē ē q̄d certitudo. vñ **Dauid Caro mea reuēscit in spe. i. certitudinis Est spes idē est q̄d d̄z. vñ **Spes mea. i. expectatio z fiducia. qz d̄z **Brande************

L u

trahit horum morte trans aliorum, et in filius ante die patrios incurrit in annos breuis huius vite felicitas. Dicit Augustinus. Quid est vita ut de seculo per hunc Vita est bonorum leticia, miserorum tristitia expectatio mortis. vii. Tu subes at iuuenis funera morte senis, alij filius. Tu tibi secura mens sic de morte futura. Alteri morte noli tibi ponere sortem, et alibi. Longe trahit funem qui morte alteri querit. vii. Est eodem mori mors nulli propter honori Omnia mors tollit omnia morte cadunt. Hic sic definit a seculo philosopho. Hic est eternus somnus, dissolutio corporum, pauperum desiderium incerta peregrinatio, hominis latro, somni pater, fuga, vite, resolutio omnium. Tu mors per etymologia dicitur quasi metha omnium resensibilium, vel a mordedo dicitur

Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus

Accipito placide, plene et laudare memento

Hic docet nos auctor ne paruum donum relinamus ab amico paupere. immo debemus hoc laudando lenigne accipere, et non considerare meritum doni, immo amore, et officium dantis et bonam voluntatem. vii in Thobias. Affectus proicit effectum non aspice fructum. Sed fluit ex fructu sedulitate danti alibi Quid? Hoc fecit ut veniat gratis quod pauper ad aras Et placeat celo non minus magna bonum. vii (Exiguum munus etc.) Huius dicitur proprie quod gratis largitur. Huius enim in dante gratiam largitur, laudem impetrat, odium finit vitium occultat. vii Alexandri munus enim mors profert etc. sapientium vero iudicium perierit. vii in eodem Huius natus enim a norma recti etc. hoc dicitur recipienti vel de alio qui libenter accipit. vii Salomon. Lucerna et dona excecant oculos iudicum. vii dicitur. (Exiguum munus quod dat tibi pauper amicus etc.) Tu dicitur amicus quasi animi custos vel cathena charitatis, eo quod amoris cathena ligant amici. Ii dicitur illa est de amicitia quod nihil querit de rebus amici nisi tenui letitia etc. (Accipito placide) quia bona voluntas debet reputari pro facto. vii Gregorius. Non est vacua manus a munere si archa cordis plena est bona voluntate. Quid? Super omnia vult accedere boni etc. vii Huius dante vice sunt illa mater amice, et illud Huius sumpta ligant. Alij filius. Si quis forte venit quod amicus pauper habebit. Sumat corde bono, et huius laus addita dono. Et alibi. Est labor actoris in dono causa valoris

Infantem nudum cum te natura creauit

Paupertatis onus patienter ferre memeto

Aliud documentum est ne desperem in paupertate. si enim benigno animo recipientiam vel patiamur. Tu sciedum est quod paupertas est proprie reorum spiritualium ut hic (Paupertatis) vii in Elope dicitur. Paupertas cum leca venit turissima res est Et alibi. Paupertas litera res est, et ideo paupertas est cum magna patientia sustinenda. vii David. Patientia pauperum non pibit in fine. Job. Non dicitur egressus sum ex vtero matris mee, et nudus reuertar in terram. vii Augustinus. Plus potest pauper celum stellarum quam diuitibus celum in altum. Et dicitur pauper quasi pauper huius vel quasi pauper dens. Sic enim describit paupertas a seculo philosopho Paupertas est donum dei bene

adibile possessio sine calūsa. mater sanitatis. chararū remotio vel abiectio
sapiēte iperatriū. negociū sine dāno. dominū sine cura zc. Lū sis inops na
tus q̄q̄ nudusq̄ creat. Pauperie grandē vincat paciētia randē. vñ Est
frus vidua quā nō paciētia firmat. Paciētia sic describit. Paciētia est
animi rigor aduersum fortunā. zc. h̄boz asperitatē equanimiter portās

Ne timeas illam. que vite est vltima finis.

Qui mortem metuit quod viuit perdit idipsum.

Aliud p̄ceptū ē. s. ne timeam mortē. viuere em̄ z sp̄ timere q̄ll̄ mors est
sz h̄ p̄ceptū nobis nō ē curū. qz sp̄ timere mortē z h̄tere añ oculos detes
mus vt curā mala relinq̄m. iuxta Salomonē dicentē Fili in oibz opatio
nibz tuis memorare nouissima vite tue. z in eternū nō peccabit. vñ **T**uie
carēs vitio tan q̄ sis cras moritur. **D**isce vacās studio q̄ll̄ nūq̄ sis moris
turus. h̄sus. **N**ō agit illicitē q̄ cogitat vltima vite **N**escit q̄s morā moris
nec funeris horā. **P**ropter illa bonū est timere mortē in retractōez vicioz.
Sz aliter hic sumit. s. fm̄ gētilēs mūdi famā z gloriā appetētes. qz aliter
intelligit fm̄ illos sic dicit (**N**e timeas illā). i. mortē q̄ est vltima finis vi
te. qz ois caro hūana ad nihilū rediget. qz (q̄ metuit mortē). i. timet z do
let. iō q̄ moris opreat p̄dit idipm̄ q̄ viuit. i. gaudia vite hūane. talē do
lozē añ oculos hūdo. i. meditādo de morte. vñ dr. **N**ō qd̄ eris. qd̄ eges.
qñ morierz p̄m̄ editare bñ. nihilū fieri tibi leue. nil nisi terra sumz z terra qd̄
est nihil sumz. **E**t nihil ē sumz. z nos nihil q̄ sumus. **S**edm̄ catholicos sic
legit (**N**e timeas illā). i. mortē. vt sis ita sanctificat. ita iust. tā fidel. tā
p̄fect. ne opreat te timere mortē. i. corpis z aie dissolutōez. v̄puta p̄fides
de bñficijs p̄cedētibz. **C**ōscij em̄ reatus magis timēt q̄ sanctificati (q̄ ē vlti
ma finis vite) **J**uxta illud. **H**ors vltima linea rerū. z alibi. **V**ltimus
ad mortē post oia facta recursus. **I**sidor. **Q**uotidie dies vltimus ap̄
propinquat. z vitā nostrā h̄ridie dies aufert. z merito. qz (q̄ mortē metu
it). i. q̄ talis est q̄ facit p̄ctā p̄pter q̄ debeat timere mortē eternā quō iu
stus nō morit (p̄dit idipm̄ qd̄ viuit) in bonitate. qz eū cā est zc. vel qd̄ vi
uit. sz christū. h̄ em̄ ē vita credētiū sicut ip̄e dr. **E**go sum via vitas z vi
ta. **E**t alibi. **D**is q̄ viuit z credit in me. nō moriet in eternū. **D**ico tibi
vere. si vis de morte timere. **P**erdere tu q̄ris in te qd̄ h̄tere viderz. **E**t
nota q̄ finis idē qd̄ termin. summatio. mors. patria. vñ **E**st finis pa
tria mors summatio meta. **S**ed in **B**reuisimo ponūtur alij plūs sz **F**i
nis summens z summatio finis **E**t p̄zius finis q̄nq̄ ē actio finis **S**edz
Isidoz finis dr̄ a fune. qz fines agroꝝ funiculis mēsurant. z est dubij ge
neris. **D**icit em̄ hic vel hęc finis. vñ **H**argo dies cortex silex pantheras
damna. **F**inis cum clunis zc.

Sitibi pro meritis nemo respondet amicus.

Inculcare deum noli sed te ipse coere.

Hic docet nos auctor ne desperemus accusando deū si alicui seruissem⁹
et meritis nostris dignam remuneratiōem non reddiderit. nec ab eius

E uiii.

officio retrahere nō debem⁹. vñ dicit (Si nemo amicus⁹). i. null⁹ amicorū tuorū (rñder p meritis) scz remunerando ea q̄ digna sunt meritis tuis (noli inculcare deū). i. culpāre. vel noli litigiū p̄uipge p̄ra deū dicēdo ille (cui seruiui) fecisti; bona mihi. s; de⁹ nō pmisit. ego sum infelix oēs ingratos inuenio. z de⁹ odit me. z me p̄se dicit. z h̄ faciūt q̄dā stulti (s; tēp; coerce). i. ad h̄ retrahē. vñ (coerce). i. castiga te ne deū culpes vel te culpes Et nota q̄ aliud ē inculcare. z aliud accusare Et ē accusare alicui crimē imponere i p̄sorsio. dicēdo q̄ nō d; testificare. nec accusare. nec rñdere. nec iudicare. qz infamis p̄sona ē. Inculcare h̄o idē ē q̄d culpāre. vt h̄ (Inculcare deū noli) Inculcare ē maior. vñ Inculco dños: accuso sepe minores. vñ dicit (Si tibi pro meritis) Quid ē amicus⁹. dicit p̄ h̄s q̄ amicus⁹ ē desiderabile nōmē. nō inuidēda possessio. refugium infidelitatis. miserie reuelatio. idelicet z idelicet felicitas. vñ Si manet oblit⁹ meritis. nec seruit amicus⁹ Hinc nō culpād⁹ deus est. sed tu reprobādus. Nec reprobes xpm. sed tu serui magis istū

Ne tibi quid desit quesitis vttere parce

Utq; quod est serues. semper tibi deesse putato

Hic docet nos autor: viuere p̄ce z nō. pdigali. z p̄seruare tēperantia in cibo z potu. vñ illud. Sume cibuz modice modico natura fouet. dicēs sic vttere. i. nō abutere (q̄ sit). i. reb; acq̄sit; p̄ laborē tuū vel parentū tuorū es heres (parce). i. modice (ne q̄d). i. ne aliqd (desit tibi). i. deficiat si. pdigali expēdas. vñ q̄dā Magna pen⁹ spatio p̄sumpta peribit. z illd Laxabit eriguo q̄d partū est tpe lōgo. Quidā em̄ incipientes ita pdigali res suas expēdūt q̄ nō curāt de futuro vñ ad quē finē deueniat vita eorū. Oōtra h̄s dicit Boetius Neq; em̄ q̄d añ oculos strū ē intentū sufficit ad rerū exitus inuerti. vñ Seneca Liber gulosus esse non p̄t. z Horatius Seruiceternū q̄ paruo nesciat vti. plus t̄uēt seru⁹ vti q̄ paruo nesciat vti. Seneca Fortuna vitrea est tūc cū splendet. vñ Nō minor est p̄tus q̄ q̄rere parca tueri. Casus inest illis hinc erit artis opus Horati⁹. Plus est seruare partū q̄ q̄sisse nouū Parce vttere q̄sitis q̄n frueris. Et re seruabis quaz q̄ abesse putabis (Utq; q̄d est serues) sensus ē talis. vt parce viuas nō sis pdig⁹. s; obscure dicit sic q̄ p̄strue. Dico q̄ parce viuas (q̄) p̄ et ad h̄ (vt serues tibi). i. ad opus tuū. scz illud q̄d possideas. qz dicit (sis parcus) parcus tibi deficere sibi res suas. auar⁹ h̄o nequa q̄. s; dicere nō sis pdig⁹. p̄ digus em̄ putat res suas nō posse deficere

Quod prestare potes ne bis promiseris vlli

Ne sis ventosus. dum vis bonus ipse videri.

Hic docet nos autor: euitare dilatorē in dono ne illud (q̄d amicus nō stris dare possumus in p̄senti) p̄mittamus nos daturos in futuro dicentes sicut multi dicūt. Vade cras z postcras reuertes z habebis petitūz vñ dicit Tullius. Lex doni siue beneficij talis debet esse. ita q̄ dātoz statim debet obliuisci z captus d; esse memor accepti. qz vir iustus data nūq; cogitat. sed accipiens debet esse memor illius qui dedit vt in aliquo tempo

...remittere possit
...ne sis ventosus
...dum vis bonus
...ipse videri
...ne illud (q̄d amicus
...nō stris dare
...possumus in p̄senti)
...p̄mittamus nos
...daturos in futuro
...dicentes sicut
...multi dicūt.
...Vade cras z
...postcras reuertes
...z habebis petitūz
...vñ dicit Tullius.
...Lex doni siue
...beneficij talis
...debet esse. ita
...q̄ dātoz statim
...debet obliuisci
...z captus d; esse
...memor accepti.
...qz vir iustus
...data nūq;
...cogitat. sed
...accipiens debet
...esse memor
...illius qui dedit
...vt in aliquo tempo

Qui simular

Quoq; facit

(Qui simular
...remitte facit
...ne sis ventosus
...dum vis bonus
...ipse videri
...ne illud (q̄d amicus
...nō stris dare
...possumus in p̄senti)
...p̄mittamus nos
...daturos in futuro
...dicentes sicut
...multi dicūt.
...Vade cras z
...postcras reuertes
...z habebis petitūz
...vñ dicit Tullius.
...Lex doni siue
...beneficij talis
...debet esse. ita
...q̄ dātoz statim
...debet obliuisci
...z captus d; esse
...memor accepti.
...qz vir iustus
...data nūq;
...cogitat. sed
...accipiens debet
...esse memor
...illius qui dedit
...vt in aliquo tempo

re reddere possit. vñ qdā. **Qui cito dat bis dat. q̄ tarde dat munera vsq̄**
dar. Alij p̄sus. **Vis dare das subito dandi modus iste petito.** Par erit
inuito q̄ dabit abiq̄ cito **Et qz qz dare nō possum⁹ nisi de liberalitate.** vi
dendū est q̄ qd̄ ē liberalitas. Liberalitas ē p̄tus bñficiōz erogatoz quā in
in effectu tenignitasz z bñficiū docuim⁹ p̄manere. qz tora hec. vñr⁹ cōsistit
in tribuēdo. **Sz multz modis d̄ stare liberalitas.** Primo caue qñ dabis.
ne sis durus. ne frontē obducas. ne vultū auerras. ne occupatōes fingas
Secūdo caue dilatoem. qz dādū est cito. vñ Ingratū est donū seu bñficiū qd̄
diu iner manus dantis h̄sit. vñ de Ille proximus est negati q̄ tarde dat.
Tercio caue ne des ingratū z nō multis p̄b̄ expectatis. vñ **Nō gratis**
tulit q̄ cū rogaret nō accepit. vñ **Thobias.** Da cito. da gratis zc. Quar
to caue ne donū obste accipiēti. sicut dabat antrapalus. vñ **Horati⁹** An
trapalus cuiq̄qz nocere volebat. **Vestimenta dabat preciosa zc.** Quin
to caue ne bñficiū maius sit tua facultate. in tali aut̄ liberalitate p̄sistit cu⁹
p̄ditas recipiendi. z talis liberalitas nō est bona. **Salomon.** Velus est
nō vouere q̄ post vorū p̄missa nō reddere. vñ **Dauid** Tolle moras dan
do cito minus horas. **Munus dedecoras inueniēdo moras.** alius p̄sus
Gratia detet p̄ munere si cito detur. Et si tarde ingratū munus h̄at. f.
Fr̄ Bis nō spondebis si mox p̄stare valebis. Ne sis vento sz bonus cē
memento. **Et alibi Plus valet hoc tribuo. q̄ tribuēdo duo**

Qui simulat verbis. nec corde fidus amicus

Tu quoqz fac simile. sic ars deluditur arte

¶ (Qui simulat p̄bis) zc. i. q̄ fingit vel figurat p̄bis adulatorijs se esse
amicū tibi fidū. nec ip̄e est fidus amicus corde. sz solūm p̄bo. tales sunt
infideles fraudulentē z illustres. Si inquā ita simulat aliq̄s se eē amicū tibi
bi **(Tu quoqz fac simile)**. i. fingere esse amicū. vñ **Quidi⁹** Fallite fallētes zc
z sic (ars) illius. i. fraus arte maligna p̄grediens (deludif). i. decipit z re/
pellitur (arte). i. fraude tua vel arte sili. **Hec em̄ est sciētia secularis teste sa**
lomone q̄ d̄ Simulator ore decipit amicū. suū. z ducit eū in spem bonaz.
vñ **Qui mel in ore gerit. z me retro p̄gere q̄rit** Eius amicitia nolo mihi
sociā **Uel p̄ esse p̄ceptū catholicū. z tūc sic lege (Qui simulat p̄bis zc)** i.
q̄ simulatoris p̄bis sic reprehendit amicū fingēdo se esse inimicū erga ip̄m
et d̄ se esse iratum p̄pter viciū eius (nec corde est) sz iratus. ille em̄ qui ra
lis est fidus amicus est. quia melioza sunt amici vulnera seuentis q̄ blā
diētis zc. Si inquā ita facit aliq̄s (tu quoqz fac simile). id est similiter ca/
stiga amicū tuū z reprehende verbis amaris z nō corde. z (sic ars) hoc est
est illa mala opinio (deludif) i. reprehēdit arte tua. i. artificiosa corruptōne
qz clauus clauo reton dif. i. amor seculi dei amore repellit. sicut q̄ ryan⁹
inherēdit p̄mū accipit. **Quid est amicus.** desiderabile nomē. nō inuidia
da possessio. refugium in infelicitatis. miserie reuolutio. indeficiēs felicitas.
verba **Secundi** p̄bi sunt. **Et d̄z amicus q̄si animi custos.** vel a cathena
charitatis. eo q̄ amoris cathena ligant amici. vñ **Laudat adulator.** sz nō
est verus amator. **Tu quoqz p̄mendes z ei sua dona repēdes**

Noli hominem blando nimium sermone probare

Fistula dulce canit volucrum dum decipit auceps.

Noli homines etc. sensus est (noli probare). i. laudare homines nimium in vita sua (blando sermone). i. adulatorie. quia blandus sermo decipit homines quicquid et ne sis sicut fistula que aures eorum (que eam audiunt) delectat. et sibi ipsi non prodest. **U**n fistula dicitur a sonos quod est sonos. et stolos quod est missio. quasi sonus missus (canit dulce). i. dulciter et suaviter resonat (dum auceps decipit volucres). **D**icit autem volucris a volando. quia volat per aera. **N**el aliter (noli probare nimium homines) quasi blandos sermones decipiunt credulos sicut fistula decipiuntur volucres. **E**t si tales vis vitare discere fructus que dicitur cautio. per quam vitia vitam spiritum virtutum persistentia. **U**n Ilidorus. **Q**ueda vitia virtutes sepe ferunt. **U**n Licero. **H**ille sunt occupationes nocte dieque latent in similitudine officii. **U**n Qui mel in ore gerit etc. **Q**uidius **I**mpia sub dulci melle venena latent. **U**n Bernardus **P**lus nocet lingua detractoris quam gladius perles quatoris. **U**n **N**on bene creditur nimium qui blanda loquuntur **D**ecipiunt aures per cantus sepe suaves.

Eum tibi sunt nati nec opes. tunc artibus illos

Instrue. quo possint inopem defendere vitam

Nec docet autor quod dicitur homo facere onerata familia cum pauper sit. **I**nstrue sic cum nati. i. filii sint (tibi. nec opes) ita quod sis pauper nec habeas unde passus illos (instrue illos artibus) mechanicis vel liberalibus. quia artes sunt vere divitiae et eterne. que non possunt amitti nisi in morte. quia ars remanet post vitam etc. **U**n ars est collectio multorum preceptorum ad unum finem tendentium **N**el ars est illud quod per opus et per medium et per instrumentum operantis artificis deducit ad effectum. et dicitur ars ab arcendo. quia ardet nos regulis et preceptis **I**nstrue inquit qua (quo possint defendere inopem vitam). i. inopia vite. **A**rtes enim liberales reperere sunt ad ignorantiam in parte anime releganda. **M**echanice vero propter inopiam corporis subleuandam. **U**n Salomon. **S**culptura colligata est in corde puerorum. et virga discipline defugabit eam etc. **U**n. **I**nstrue pupillos pauperum diligis illos. **N**e pauperum possint succubere nati.

Quod vile est carum. quod carum est vile putato

Sic tibi nec cupidus nec auarus noceris vlli

Primo lege sic. **S**i aliquis dederit tibi aliquid. licet ille vel alij reputet illud esse vile (putato). i. puta illud esse carum appreciando et reseruando illud etc. (quod carum est vile putato) quasi dicitur. si aliquis amicus petat a te quod carum est (putato). i. reputa illud esse vile. et da ei libenter ac si esset vile. **E**t (non noceris cupidus tibi) appreciando et retinendo illud quod vile est (nec noceris auarus vlli) id est illi vel alicui dando quod carum est. **N**el aliter est talis sententia

he. Elidhs in
nate illud bo
condanet li
ta amote me
le est alius si
auri. care a
purato qd est
si volu (le
caro qd ligat
Qd dicitur
Pau qd dicit
cani in libere
parat qd dicit
to illud taru q
porio et amia
parat qd dicit
auaritia qd dicit
capacitate plic
putes in luru
gias. **N**el alit
pau qd dicit
et regni caro. i.
vnde dicitur **E**
indica caro. **E**
in totu vniu. po
pau qd dicit
re vis cupide

Que culpa est

Turpe est d

Nec autem
mas simili ma
dende alio in
pau qd dicitur
velatus. quod i
bonu bonu et i
vobis erroru
lus. **C**onradica
dicitur dicitur
fate et man
er male vniu
ere mendacio
tu vobis amia
dicitur in pa

sus. Si alijs in tpe felicitatis & supfluitatis aliqđ bonū tibi dederit abū
dancer illud debes reservare. In tpe vō egestatis cū alijs tenēt & reponunt
abundanter largiaris. sicut fecit Joseph qñ erat senescallus pharaonis &
ita amozē inebriaris & habe bis. ¶ Construe ergo (putato). i. crede qđ vī
le est alijs tibi abundanter quasi vile esse carū tibi scz serua illud quasi esse
aurū. i. care apreciā dū (& sic nō noceris cupidus tibi). i. in dicto tul. Frē
putato qđ est cap alijs supple in tpe egestatis eē vile tibi. i. dato alijs qua
si vile (& sic nō noceris auarus vlli). i. nullus dicit te esse auarū. cuz cara in
caro tpe largiaris. Vel sic. qz puidencia mater sapiētie est. qz dī Boetius
Qđ ante oculos sitū est intreri nō sufficit rerū exitus prudentia metitur.
Ideo qđ vile est mō puta illud futurū esse cap. & retine & serua ac si esse
carū vī subueniat tibi si necesse fuerit & alijs. vñ Salomon Demō pau
peraris tpe abūdātie. & necessitatis tpe diuitiaz. & qđ carū est mō puta
ro illud futurū esse vile. & sic large expende ac si es; vile & distribuas pau
perib; & amicis. & tñ cū circūscriptōe. Est autē circūscriptio fm Augusti.
¶ Praria horū cautela. Effectus autē huius virtutis est facultatē sic seruare qz
auaricie fuga dispensatiōez nō incurrat. & sic nō noceris cupidus tibi. i. de
cupiditate pscientia tua nō remordebit cū ea (que vilia sunt (cara fore res
pures in futuro (nec auarus vlli). i. nō alijs habebūt re pauaro. cū cara lar
giaris. Vel aliter (putato illud) qđ mō scz in hoc seculo (est vile) scz esse
pauperē esse carū apud deū. vñ in euāgelio. Beati paupes spū. qm ipoz
est regnū celoz. & putato illud qđ nō est carū. scz diuitē esse vile apud deū
vnde qđam Ue Job testat. vix diues sanctificatur. Diuitis est raro san
ctificara caro. Et alibi. Qđ diues diues non omī tempore viues. Fac tes
ne dum viuis. post mortem viuere si vis. Et ideo si tu sis diues fac bene
pauperib; vnde Laruz vile pures. rursus contraria mures. Sic nec qua
rus eris cupidus nec nate videris

Que culpā soles. ea ne tu feceris ipse

Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum

¶ Nec auctor docet nos ne arguamus aliquē de aliquo vicio. cū possi
mus simili macula vel simili vicio reprehendi. quia prius est mundare se
deinde alios. vnde versus Tollere festucam si vis de fratris oculo. Que
prius exturbat lumina tolle tratem. quia talis doctrina cedere nobis in
dedecus. quod ostendit per exemplum dicens (Turpe est doctori &c) scz
docere bonuz & facere malum. quia prouerbialiter dicitur. Non mererur
discipulus erroris argui. si magister eius dilabitur in errorem. vñ Pau
lus. Turpeditas nō furari cum ipse furaris. Gregorius. Cuius vita in
honestā est necesse est vt eius predicatio cōremnatur. Idem Bonifros
sa res est manus remissa & lingua magniloqua. vnde Ihd. Qui bñ doc
ter & male viuit videt bonū & malū pūgere. lucē tenebris pmiscere. vt i
tate mendacio copulare. Idē Qđ ore pdicas ope impleas. & quod p ver
ba doces exemplo ostēde. qz q non facit qđ pdicat. ieiunius serit. qđ alius
māducat. vñ Paulus In oib; teipm pte bonoz exemplū operū. vñ qđana

periculosa est caduca et etiam incerta. **O** homo (quicquid laboras). i. laborando
viviis. quia homo natus est ad laborandum sicut avis ad volandum (pone die tibi p. lu-
cro). i. ut deficas ne nimio labore deficias et importetiam membrorum incurras.
quia quod caret alterna reque durabilis non sit. **U**t sic (cum dubia). i. incerta. quia si
tunc ipse non est nobis certum (sicut in periculis). i. in periculis in quibus homo non caret
sibi cito cadit in paupertatem. **O** homo (quicquid laboras). i. quod est in laborioso ne-
gocio (pone). i. constitue tibi die p. lucro). i. ut aliquid lucraris ne succubas
paupertati. et ne sis sicut vagi qui currunt tota die huc. et illuc nullum inde lucrum
reperiantes. **U**t aliter (pone die p. lucro). i. vitam huius diei p. lucro habeas.
et reputes. et cum hoc deo gratias reddas. **U**t (pone tibi die p. lucro). i. vive
in bonis operibus sic lucrare die eternum quod est deus gloriosus et sublimis. **U**t
Ubi supbit homo culas proceptio culpa. Nasci pena. vite labor. necesse mori. **U**t
Seneca. Precedens dies est magister sequentis. **F**uxta illud. **D**ia sunt ho-
minum tenui pendencia fito. **A**lij suspensus. **C**um subito sine. pes sit tibi certa rus-
tine. **P**ro magno lucro mortalitatem vivere dico.

Vincere cum possis interdum cede sodali.

Obssequio quoniam dulces retinentur amici.

Construe (Vincere) et cede. i. locum da. **S**odales dicunt a se quod est sit
edo des. quasi sit edentes in mensa. **V**itae dicitur. **C**onfortes coniungit amor. **S**ocios las-
borum. **L**ois comites reddit via. **M**ense sodales (cede) in quibus non spera (cum). i.
quis (possis vincere). i. superare ipsum in quibus rebus. **S**erpe cede. (**O**bsedo) quoniam
dulces et. **V**itae Dora. **F**lectit obsedo curuat ab arbore ramus. **E**ra ges si
et. quia dulces amici in amicitia et venerande et assensu pro obssequio retinent
Obssequio est alicuius voluntate sequi. **V**itae Cicero de amicitia et. si idem velle. et idem
nolle. **V**itae p. h. **A**micus est desiderabile nomen homo vix apparet. i. ocunda
possessio. **R**efugium in felicitate. **M**iserie temperatoz in deficietis des. et in deficietis
felicitas. **V**itae i. puerbis Salomonis de **U**erbu dulce multiplicat amicos
et mitigat inimicos. et sequi idem. **A**micus fidelis. **P**recio fortis quod aut iucit the-
saurus et. **A**micus fidelis nulla est proptio. **V**itae dekm. cum peccare subiectis et debis
litare retelles **V**incere posse decet vincere sepe nocet. **P**arcedum est aio mise-
rabile vulnus haberi. **H**obile vincendi genus est patientia fortis. **V**itae Sepe pati pro
stat cui quod supabit extat. **N**ulla valet enim pro patientia contra. **A**lij suspensus. **C**ed-
das sepe pari quis nolis superari. **H**oc idem dico. quia sic eris pro amico

Ne dubites cum magna petas impendere parua

His etenim rebus coniungit gratia charos

Hic incedit cato instruere filium suum ne sit avarus nec cupidus. sed potius
heralis in donando. curialis in petendo. **U**t instrue sic. (**N**e dubites) imo-
scias quod est verum. et quod est malum tunc (impedere) pro huius est avarus. cum tu pe-
tas magna) et non vis dare parua. **V**itae cupiditas puenit. **S**ed ad curiam tu
piditate doceo te ut des liberum. **Q**ui petas (**H**is etenim rebus et) **V**itae Scuola
tu. **T**enas apud oes nullum apud te. **A**licuius sumis pocula netto tua. aut tu red-

Di

us patetia firmat Et alibi b: Nobile vindicti gen^o patetia vincti q^o patet.
Si vis discere discere pati Virg. Virtutes animi patetia d^o dirig^o oēs Pas
netia sic definit Patetia ē vis oim^o prumeliar^o z oēs a dueritat^o ipet^o cū
erā q^olitate sustines. z in futuro vindictā nō q^ores. s; cor de ignoies

Conserua potius que sunt iam parata labore.

Lum labor in damno est crescit mortalis egestas

**Hic docet nos autor q^o cū maiori cura res labore acq^ositas q^o alias tu^o
studiam^o ita q^o alias res nō destruat^o (Lū labor in dāno zē.) i. cū amie
tam^o z male disponam^o ea q^o labore acq^osuiim^o (crescit mortal^o egestas) id ē
multiplicat egestat^o z miseria ducēs ad mortē. i. ad miseriā fere equalitē mor
ti. vñ Ecclesiastic^o Labor stultar^o rez. i. amor mūdi affligit Aug^o. Sine do
lore nō pereūt q^o cū labore acq^orunt. vñ (mortal^o). i. hūana. q. d. cū parci^o tu
arū rez detrimētū q^o cū labore acq^osisti (crescit mortal^o egestas). i. amor^o
oz ē. vñ Plorat lach^o ymis amissa pecuniaveris. z bñ dico Cōserua. q^o Rō
minor ē p^ous q^o q^ore parata tueri. Alij p^ous. Plus p^oseruabis q^oq^o la^o
boze parabis. Lū labor ip^oe perit paupes ledere q^orit**

Dapsilis interdum notis z charis amicis.

Lum fueris felix semper tibi proximus esto

**Hicce vltimū pceptū p^omi libri. in q^o docet nos p^ocipue vt auariciā fugi
amus. vñ d^or (Esto dapsilis interdū). i. q^on erit t^ops. q^om duo sunt g^ona lar
gor. q^oz alij sunt dissipatores. alij sunt liberales. Dissipatores sunt illi q^o
p^omelationib^o ebrietatib^o munerib^o meretricū hystionū z lenonū pecuniā
suā expēdūt Liberales s; illi q^o suis facultatib^o captos redimūt. aut mult^o
tis in nēcitatib^o subueniūt. In p^omis est viciū pdigalitat^o in alijs p^orus
. i. liberalitas bñficior^o erogatrix. vñ (Esto dapsilis interdū) q^on loc^o fuerit
z t^ops largiendo cū bonitate (notis z charis amicis). i. illos quos nouz
ris esse amicos tuos amādo eos. vt eos iuues p^osilio foueas bñficio. p^osol
leris solatio (Lum fueris felix semp tibi p^orimus esto). i. p^ocipue fac tibi
bonū. Dulci enī diuites sunt ita auari q^o seipos egere patiuntur. Dicit
Ber. Quaro deest tam q^o h; q^o id q^o nō hater. Ecclesia. Quaro nihil
scieletius z nihil nequ^o q^o amare pecuniā q^o philer. noli tanq^o reliquias
pecuniā obseruare. vñ (Lū fueris felix). i. sapiēs diues. z abundās i bo
nis p^opalib^o (semp tibi p^orimus esto). i. p^omo p^osule tibi q^o alijs. vñ. Senes
ta p^orestabis amicis bona tua. z fidem omnib^o. Vel (semp tibi p^orimus
esto). i. p^ocipue fac tibi bene de bonis tuis de labore tuo p^oprio acq^ositis.
Faciet^o sicut d^or Zido. Et mihi res nō me reb^o submittere conoz. q^o si
cut d^or Sidonius. q^o si res tuas mediocriter colas possides si nimū posse
deris. q^o Imperat aut seruit funesta pecuniā cuiq^o. Semp auarus eget
zē. Vñ (Dapsilis) zē.) Interdū notis tribuas z suffice notis. Nec tibi
charus eris semp dum diues hateris**

D i

Telluris si forte velis cognoscere cultus
Vergilium legito. quod si mage nosse laboras
Herbarum vires. Hacer tibi carmine dicit

¶ Autor iste in diuersas pres op^o suū distinxit ne lectoribz fastidiū ge-
neret post distincōem p̄mi libri. Hic incipit scōa distincio hui^o opis. in
cui^o p̄ncipio nos docet quē doctore z quē p̄ceptore in bonis terrenis ac q̄
rēdis debem^o imitari z incitat filiū suū z oēs alios in p̄sona filij sui ad di-
uersas scias. Hoc at̄ facit duabz de causis. vt sis sapiēs z p̄spect^o circa bo-
na t̄palia. Præterea vt anhelet possiden^o ad diuina. Est em̄ duplex scia. s̄p̄-
fecta z ipsæcta. Im̄pfecta scia ē de terrenis. qz sapia hui^o mūdi stulticia ē
apud deū. Perfecta s̄o scia ē de diuinis. s. multa bona agere z laudē mūdi
nō q̄rere. studēdo hæc q̄ p̄cipit de^o sic vt q̄cqd boni hō facit se seruū iutilē
extitit. met añ oculos diuine maiestatis. Im̄pfecta s̄ scia p̄sa^o circa terrena.
Et d̄. multz modis. z h̄ s̄ in diuersas diuersoz scias. Dicebāt em̄ qdā q̄
diuitie erāt summū bonū in vita q̄ maxie p̄cedūt ex agricultura terre. naz
ad h̄ndū illā sciam iuitat filiū suū ad audiēdū georgicaz gilij iu tra illorūz
opinione q̄ dicebāt diuitias eē summū bonū i vita. Alij dicebāt sanitarē
corpis eē summū bonū i vita. ad quā h̄ndā iuitat nos ad legēdū librum
macri illi^o poete q̄ optim^o fuit iter p̄hos. Alij s̄o dicebāt famā vt gloriāz
secularē eē summū bonū i vitaz p̄ ceteris appetēda. ad quam h̄ndā iuitat
nos ad legēdū Lucanū q̄ tractat de bellis p̄ q̄ acq̄rit gl̄ia seculari. Quorū
dā opinio erat q̄ volupras corpis erat summū bonū. z p̄ ceteris appetēda.
da. ad quā h̄ndā iuitat nos ad legēdū Quidiū de arte amādi. qz ibi tra-
ctat. Quid^o de amore p̄ quē volupras hōis acq̄rit. Sz q̄ aliqd de supra
dictis bonis nō sit summū bonū manifestū ē. qm̄ oia sup̄dicta trāscoria s̄t
z caduca. Sūmū at̄ bonū ē de^o q̄ incōmutabilis ē z nulla corruptio i eo p̄t
eē. Creatura s̄o sua bonū ē. s̄ nō summū. qz p̄mutabilis z corruptibilis est.
vñ d̄. Ipi peribūt tu aut̄ dñe in eternū p̄manes z oēs sicut vestimētū vete-
rascēt. Dicit Gato q̄ h̄mōi p̄ceptis (q̄ s̄t de agricultura terre vt h̄mōi)
nō velim^o indulgere. s̄ sapiētie in h̄ p̄ceptore se tribuit z h̄ ē. Telluris si for-
te z c.) z bñ dixit (forte) qz hæc sunt dona fortune. qz forte respiciat ad di-
uersitatē animoz hōim qd̄ em̄ qdā volū nō alij. vñ. Dulce hōim sp̄s. z
reuz discolor vsus. Uelle suū cuiqz ē. nec voto viuatur vno z c. Terre cul-
turas si tu cognoscere curas. Ecce tibi maro describit noie claro Si magis
herbaz naturā discere chaz. Herbaz vires scis Hacer z inde req̄ras

Si romana cupis z punica noscere bella

Lucanum queras. qui martis prelia docet

Si romana cupis z punica. i. affricana. Affricani s̄t hōies qz rex fuit. ha-
nibal q̄ multoties romanos iseftrauit. de qz tello z romanorū Lucan^o tra-
ctauit. z d̄. Lucanus q̄ si luce carēs p̄ anisfratum. qz multū lucid^o fuit. Del-

Thomae illi ca
Lur
P̄ho maro ē
de p̄ta. vrom
m̄o martis
Dagnū p̄p
Aut si libidm
p̄st p̄ta dicit
m̄o d̄ p̄ta

Si quis ama

Thomae per

Thomae p̄p

Per que ten

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Ex q̄ ad d̄

Et lucanus q̄si canēs lucē p̄ antrifrasim. eo q̄ obscure tractauit. (q̄ martis
plia docet) Lucan^o em̄ de bellis tractauit q̄b̄ p̄est mars v̄pote de^o belli.
Et d̄: mars q̄si mors. v̄l q̄si mores voīas. q̄: hoies facit mori. **Uel** mar
tis plia. i. romana. q̄: romani. p̄cesserūt a Marte p̄ remū. 2. romulū q̄ fuerit
filiū martis 2. ille Lucan^o em̄ scripsit bella q̄ fuerūt inter Iulīū cesarem. et
Bagnū p̄p̄eū. q̄ duo fuerūt romani. iō d̄: (Si romana cupis 2c.) v̄n.
Aut si subderes belli cupis atq̄ labores Lucan^o dicit q̄ martis plia scrib
psit (plia dicit) q̄: ip̄e lucan^o de plurib̄ bellis tractare p̄posuit. q̄ p̄uentus
morte nō potuit. Et nota q̄ p̄uni 2. peni. i. p̄li sui

Si quid amare libet vel discere amare legendo:

Rationem petito. sin autem cura tibi hec est.

Ut sapiens viuas. audi que discere possis

Per que semotum vicijis deducitur euum

Ergo ades. 2. que sit patientia discere legendo

In h̄ loco docet nos dīcēs. q̄ si aliq̄s putet voluptatē eē summū bonū.
Quidū de arte amatoria legat q̄ tractat de amore. v̄n dicitū est tibi (Et
lecto carmine docet^o amet. Sinaute). **Hic** docet q̄ de dicit^o nō curem^o. 2. si
velim^o sapiētē adherere ip̄ius documēta audiam^o sapiētia p̄fecta. s. deū
tolere. 2. fm̄ mādata ei^o diligere veritatē. **Uere** em̄ brūus est q̄ recte creden
do bñ viuūt. 2. bñ viuēdo fidē custodit rectā (p̄ q̄ semotū 2c.) q̄: d̄: audi q̄
cūq̄ p̄ erates deducunt. 2. a vitijis separant. **Dicit** ḡ (sinaute) p̄ h̄ p̄li 2. p
nō. **Sz** si hec cura nō est cura tibi. s. de sup̄dictis. i. eē agricolat^o v̄l ph̄ysicus
vel miles v̄l amaro: (audi q̄ discere possis) 2. audi s̄it ea (p̄ q̄ eū semotuz
a vitijis deducit) **Est** aut̄ eū v̄rinū^o discursus. t̄m. s̄z ponit^o p̄ erates t̄pe
Uel sic (sinaute) p̄ h̄ 2. si. **Sz** si hec cura est tibi (v̄t viuas sapiēs audi q̄
discere possis) v̄n. **Si** veneris mores inq̄ris 2. er^o amores **Quidū** notis
q̄ carne d̄t amoris. **Sz** nūc q̄lq̄s erit sapiēs q̄ viuere q̄rit. **Udit** 2. addit
tat vitijis ne vita fatiscat. ḡ (ades) incep̄tū ē. 2. est natura exhortātis. v̄l ē il
lariū ex p̄missis (ades). i. adesto. t̄ps. p̄ t̄pe. 2. est tibi apocopa decisio naz
in fine dicitōis remouet r. 2. o. 2. ita remanet ades (2. discere legēdo) q̄. i. q̄lis
sapiētia (sic). i. q̄d̄ p̄inet ad sapiētia audi 2. intellige. v̄l ad h̄ q̄ si sapiēs
v̄l q̄ aliq̄s sit sapiēs p̄ doctrinā tuā. **Sapiētia** q̄nq̄ d̄: a sapore. 2. tūc mul
tis modis diffinit. **Sapiētia** est locū da dei cognitio. 2. sic sapiētia d̄: q̄li sa
pida scia. q̄: valde lapidū est deū cognoscere. **Uel** sic. **Sapiētia** est cognitio
reꝝ naturalīū 2. secularīū. 2. sic d̄: a sapere. q̄d̄ est scire. **Uel** sic. **Sapien**
tia est diuinoꝝ 2. terrenoꝝ. siue humanoz q̄li certa cognitio. 2. itegra appre
hensio. **Et** fm̄ h̄ sapia ita large sumit^o q̄ q̄libet scia sapiētia dicit. v̄n in li
bro sapiētie d̄: **Dis** sapiētia a deo est. **Itē** sapia d̄: p̄p̄h̄ēlio veritat^o re
rū q̄ sunt. v̄n **Boet^o** Sapia est p̄p̄h̄ēlio veritat^o reꝝ q̄ sunt 2. q̄ imutabi
lem insequūtur subam. v̄t decem p̄dicamēta. **Itē** sapia sic describitur.

D iij.

dit. *¶* (Linq̄ metū leti). i. noli facere ea q̄ ducūt te ad mortē. s. petm̄ moitra
le. qz q̄ peccat mortali amittit gaudia vite eterne. z ē petm̄ mer⁹ in skāris
piculi. peccidatio mēris timore future rei suspectio. Et petim̄ mer⁹ ad sen
sum. timor ip̄o ad corp⁹. Et dicitur letū a letor aris p̄ rrrariū. vlt̄ a leo les lere
qđ ē deleo deles. qz oia delet. s. vitā z memoriā (nā stultū est in oī tpe amig
tere gaudia vite). i. pdere. qz q̄ sp̄ metuit mortē nō p̄r aio gaudere. Noli ḡ
mortē timere. Et legat̄ theologicē sic (Linq̄ metū leti zē). i. dimitte face
re peccā q̄ dimissa nō timeas mortē. imo illā accipite benigne qñ volūtas
dñi affuerit (Nā stultū est tpe in oī amittere gaudia vite). i. vitā eternā
(dū mortē metuis). Et timore cū sequit̄ amissio gaudij. qz q̄ sp̄ timet nū
ḡ gaudet. vñ dicit⁹. Qui cupit aut metuit liber tibi nō erit vnq̄. qz vt
ta est p̄raria mortis. sufficiētia egestati. gaudiū dolori. felix habitatio. pacis
exilio. Sed eq̄tas d̄z p̄poni oibz. qā q̄ iust⁹ ē hec oia nō timet. vñ p̄bs Ut
ta ē brōz leticia. miserōz mesticia. expectatio mortis z cōuersio. Dors est
etern⁹ somn⁹ dissolutio corpōz. diuitiū pauor paup̄z desiderij inuitabil
euit⁹. incerta pegrinatio. somni p̄. hois latro. fuga vite. resolutio hois vñ⁹
Dors linq̄ mer⁹ si tu vis viuere let⁹ Stulticiā fues vite si gaudia pdes.

Iratus de re incerta contendere noli.

Impedit ira animum ne possit cernere verum

¶ Hic docet nos autor ne defacili z sine cā irascamur de incertis. qz ira
impedit aīm irascētis ne possit discernere veritatē. Et sciendū q̄ irasci d̄z
multis modis. De⁹ d̄z irasci hoī qñ peccat. z hō irasci deo qñ blasphemae
nomē dei z culpā p̄riā refundit in ip̄m qñ euenit sibi aliqđ malū z hoc ē
petm̄. z irascit hō petō z hec est iusticia. Irascit hō bono duobz modis
Primo si peccat. z hoc est iuste. Secdo sine cā. z hoc est petm̄. Un̄ quocūq̄
qz modo irascit peccat. nisi zelo iustitie irascat. vñ p̄s. Irascimini. z nolite
peccare. vñ d̄t (tu irat⁹). i. ad irā p̄mor⁹ (De re incerta). i. dubia (noli con
cedere). i. litigare. qz (ira impedit animū). i. discretiōem animi q̄ ceterat (ne
possit cernere ver⁹). i. veritatē. vel sic (Irat⁹ de re). i. noli turbari de aduer
sitate. s. z tuipe famā retine. si ḡ (res). i. mysteria diuina fuerint alicui incer
ta nō debz irasci. i. ad iracundiā nō debet p̄moueri. Alij p̄sus. Irat⁹ rerū
nescit discernere ver⁹. In dubia causa certare nec. ergo sic ausa. In nul
lis rez videt iracundiā verum

Fac sumptum pro pere. cum res desiderat ipsa

Dandum etenim est aliquid cum tempus postulat aut res

¶ Hic autor agit de officio dispēsatoris. Et aut̄ dispēsator q̄ pest̄ do
mū sue in negocijs faciēdis. qz d̄z cē larg⁹ cū p̄trate. p̄cus cū largitate. ne
p̄ nimā largitate viciū icurrat p̄digalitatē z p̄ nimā p̄trate icurrat aua
riā. Un̄ dictū ē in diuina pagina. Datorē hilarē de⁹ diligit. qz dator d̄z
esse hilarē cū sollicitudine. sollicit⁹ cū hilaritate. ne p̄ nimā hilaritate famis
lia dissolutiōem incurrat. z p̄ sollicitudinē fugā arripet. Itē debet dator

D uij

edit posterior q̄ dr̄ puppis. p̄. p̄ā a lam̄ intellige q̄ for̄ z̄ diuīnior est corpe
p̄ puppim̄ corp̄ q̄d seq̄ d̄z̄ aie volūtate. Itē i nauī sunt. malus. velū. remī.
funes. z̄ anchora. p̄ anchorā intellige p̄mo q̄ tenēt nauē. i. fidem q̄ firmat
hoīem z̄ radicat. p̄ malū longā pseuerantiā. p̄ velū intelligit̄ angelus. z̄ dr̄
velū q̄si volās. q̄z̄ facit nauē volare. z̄ p̄ hoc intelligit̄ penitētia. q̄ p̄sistit in
tribus. sc̄z̄ in p̄tridō. in p̄fessione. z̄ patientia. q̄ debet ducere hoīez̄ ad portū
salutis cū alijs p̄tutibz̄. Per foramina intelligit̄ memoria siue q̄nqz̄ sensus
hoīs corpales. p̄ quos rōnabilr̄ z̄ discrete detemus vicia sentire z̄ euitare
Per funes dilectio dei z̄ pximi intelligit̄. p̄ nauā intelligit̄ xp̄us q̄ dñs z̄
magister ē sup̄ oēs. Vos vocatis me magister zc̄. Itē nauis dr̄ a nays.
q̄d ē humor. q̄z̄ hō nō p̄t ducere vitā suā nisi p̄ humorē gr̄e dei. Vel a na
ys q̄d ē aqua. q̄z̄ inter aqs̄ z̄ tribulatiōes huī mūdi op̄z̄ nos viuere z̄ p̄
multas tribulatiōes op̄z̄ nos introire in regnū celoꝝ. vñ dr̄ (Q̄d nimīū
est zc̄.) vñ Nil modicū pelles nimīū fugiēda repellas. Fit secura magis
in paruo flumine nauis. Et tñ dr̄ Nō credas vndā placitā nō esse p̄fun
dā. Puppis dr̄ a post. q̄z̄ posterior ps nauis ē. p̄ia p̄o ē p̄ma ps. vñ Sic
cism̄ facit dñam̄ inter. p̄ā z̄ puppim̄. ratē z̄ carinam z̄ classē dicēs ita.
Proa for̄ ps est nauis. ps vltima puppis. Dic lat̄ ē ratē. ventrē dic ē
carinā. Naues collectas p̄ p̄hēdere classis. Classis dr̄ calon q̄d ē lignū
et p̄ā dr̄ a pros q̄d est p̄mū q̄si p̄ma ps nauis. vel dr̄ a p̄zūp̄o pis. q̄z̄ per
illā p̄tē puppis p̄zūp̄it ip̄etuose viam. Raris dr̄ q̄si rara. i. firma in latere
ad fluct̄ repellēdos. Carina dr̄ q̄si carēs rima. z̄ dr̄ de curro curris

Quod pudeat socios prudens celare memento

Ne plures culpent id quod tibi displicet vni.

Ne docet nos auctor ne aliorū vicia vel turpia publicemus z̄ maxima
nrorū vicia Sūt aliq̄ q̄ palā reprehēdūt castigādo vt vicia manifestent. Clā
argue. palā lauda. z̄ nullaten̄ reuelare. Un̄ lege sic (prudēs celare memē
ro) illud (q̄d pudeat socios). i. de q̄ h̄ic verēcūdiā. q̄z̄ Q̄d semel emissus
nō est reuocabile p̄bū. vñ Salomon **Vel** est q̄ celat insipiētiā suā q̄z̄
ille q̄ abscondit sapiāz̄ suā. Et q̄ debeat celare ostēdit (ne plēs culpet id q̄d
tibi displicet vni) q̄z̄ signū p̄ditōis est socios diffamare. Alij p̄sus **Prudēs**
dens celab̄ q̄d amīcs̄ turpe putabis. Ne culpet plēs. q̄d sol̄ p̄edere cures

Nolo putes prauos homines peccata lucrari

Temporibus peccata latent. et tempora patent.

Ne oñ dicit auctor nullū malū eē ipunitū. sic p̄strue (Nolo putes hoīes
prauos). i. p̄ctōes prauitatis deditos (lucrari p̄ctā). i. de suis p̄ctis ipunt
tos remanere. Un̄ fm̄ opinione vulgarē dr̄ ille lucrari p̄ctā q̄ peccat z̄ sta
tim fm̄ excessus debiti nō punit. s̄z̄ docet auctor. ne hoc putes. q̄z̄ tādē ma
nus dñi apprehendit eos. h̄ est q̄d dr̄ (Nolo putes prauos hoīes peccata
lucrari). i. euadere penā de p̄ctis. q̄z̄ dr̄ **Boetius**. Nullū malū ipunitus
z̄ nullū bonū irremuneratū. vñ dr̄. Noli dicere ap̄d te talis p̄petrauit res

le forefactū z inde meruit talē penā. z ita lucratus est pctm sine pena. z ita
tu facies sllr Ad hoc dr (pctā latē tpe) statutus a deo. qz expectat hoies
ad pntiam. Nō enī vult de morte pctōis. s; magis vt puera z viuat z
agat pntiam. vñ Pena venit sero venies a iudice vero Penā sero rei iudicat
tra dei (z tpe patēt). i. apparēt. vel in hoc seculo vel post obitū suū in alio.
Preterea omnia pctā nisi a deo fuerint remissa in die iudicij apparebūt. vñ
qdā secūs dr qz districtū iudiciū in quo nō solū defactis s; de offiij verbo
ocioso qd loquuti fuerūt hoies reddituri sunt rōnē in quo vsq; ad nouis
simū quadratē exiget debitū cū vsuris. Q quār pudor quāta pfusio erit
pctōib; cū eoz nephādissima crimina cūctis erūt liq; de manifesta Bti q
tum remisse sunt iniquitates z quoz recta st; pctā. Pctm dr q; latere cū hō
nō punit de pctō de pctō suo. si punit dr patere. vñ Tātū potat ad aquā
vas qd lauat. Frāgīl ad laticez vas iterādo vices. Absit opinari puos
pctā lucrari Primū te celat pctā. s; inde reuelat. vel sic Quāuis celent pri
mo tū inde sequent. Quid est pctm. Sic q; est sprito bono incōmutabili
z mutabilib; z trāsitorijs adherere.

Corporis exigui vires contemnere noli.

Consilio pollet. cui vim natura negavit

Aliud pceptū ē z sonat pcepto dato in plogo. scz Vinorē ne ptem
pleris. dr q; (noli ptenere). i. in pceptū habere (vires exigui corporis). i. pa
ue statuire. qz dr Horat; Haior in exiguo regnabat corpe virtus. Res
gnat in exiguis pclara potētia reb;. qz nemo ex omni parte brūs (corpis)
corp; dr ee illd qd corūpi p. Itē corp; idē ē qd xps. vñ in euāgē. Ubicū
q; fuerit corp; i. xps. ibi pgregabūt aqle. i. apli. z qnq; dr ecclia. vñ Apłs
Nos sum; vnū corp; in xpo. qnq; dr bonū op;. vñ dr in euāgē. Si ocul
idū erit. Itē dr pphensio multoz voluminū. vt cū dr corū corp; iuris ce
lestiastici. Itē dr vniuersitas pcti. vñ apłs Destruit totū corp; pcti qnq;
beat piugē. vñ apłs Qui fornicat in corp; suū peccat. i. in piugē. (Cōsilio
pollet). i. splēdet. qz multoties viger sapia in homie paruo (cui natura). i.
naturalis dispositio (negavit vim). i. fortitudinē. vñ Ingenio redimī cor
pora parua solēt. z hoc apparēt in huius. vñ Vel tibi p paruo corpe pstat
apis. qd nō facit camel; q; est magnū aial. Itē dr Quid; A cane nō mas
gno sepe tenes aper. vñ Ac pures viles in paruo corpe vires. Ingenio ple
nus q; virib; erit egen;. Vix erit imensus in magno corpe sensus.

Quem scieris non esse parem tibi. tempore cede

Victorem a victo superari sepe videmus.

Nic docet nos auro; cedere illi q; nō erat par nobis tpe vel etate Tem
pus h; multas featōes. vñ Signat oportunū. vo tales prorahit heret.
Verbis ps hois ventalia tpa signat Annū designat. aera dieq; vices. vñ
qdā Que tibi nescieris silem de iure teneris. Cedere non noto. pcepit illa
Lato. Et alibi. Nobile vindicte gen; est ignoscere victo. Si venias tibus

perit tunc
habitu a fre
(que laetis)
id ē maiore
te illi cu pa
te vt lupu
ta nua vnu
Sperant
bono. Et al

Alerius in

La mitionis

Deo cap
Huius pte
aut diu nori
romagis cu ne
vñ dicitur. De
recti). Laliq;
les pua pua in
Phonens bap
tratu. Dna
tes amicus ite
mudo compo
vniuersa. Et p
his pua colat

Quid deus in

Quid statuo

(Sons est ap
lotes z pmo
Et subitoge)
(sore). q; h
videt est qui
vñ dicitur q;
videtur p p
ua p pua
edo negat
Scut na vñ
ages vñ p d
to vno fiam
fiam vñ lura
vñ dicitur q;
q; vñ dicitur

as nō fat tutus erit (victorem) vñ Circū terre pelagiq̃ potētē zc. In belis
lis femina fregit. Dicit ḡ (cede). i. locū da (tpe). i. fm exigētā tps illi sez
(quē scieris). i. intellexeris (nō eē parē tibi). i. eqlē (videm⁹) sepe (victorē)
id ē maiore z fortiore (supari). i. vincti a minori. vel sic (cede e tpe) illi. i. vin
te illū cū paritā (quē scieris nō eē parē tibi). i. quē cognoueris eē minore
te. vt supra. Nil arbitrio viriū feceris. qz videm⁹ sepe victorē. i. illū quē pu
ta mus vincere (supari a victo). i. ab alio quē putabamus vinci. Alij plus
Sperne tu noli. qn cedas sepe minori. Contra victorē tenit iā victus
honorē. Et alibi dr. Quē tibi nescieris silem zc. vt supra.

Aduersus notum noli contendere verbis

Lis minimis verbis interdum maxima crescit

Noc pceptū respicit ad illud supius datū sez. **L**is inferre caue zc. ḡ
ḡ (noli pcedere). i. litigare (pbis) asperis (aduersus notū). i. ptra amicū
tū bñ notū. qz cū extraneis z ignotis litigare z pcedere viciū est. ḡ mul
tomagis cū notis tuis. qz ex pbis venit lis. z ex lite bellū. z ex bello mors
vñ sequeur (Lis minimis pbis interdū maxima crescit). i. solet crescere (in
terdū). i. aliqñ (minimis pbis). i. p pauca pba. vñ. Verba parent licem
lis plia. prelia mortē. **S**ors lachrymas. lachryme numina. numen opes
Plutois bachū. bachus dedit ebrietatem **E**brietas venerē. venus iras
ira ruinā. **H**oratiū **L**udus em genuit strepitū certamē z iram. **I**ra trus
eas amicitias ifnebre tellū zc. **D**icit ḡ (aduersus notū zc.) **L**is dr: a lig
mitib; campoz. z hoc tractatū est ab antiqs q litigabant p illis limitib;
discernēdis. Alij plus. **N**on tibi det notos pbi pcentio motos. **P**ro ver
bis parulis crescit lis vsq; sub armis

Quid deus intendat. noli perquirere forte

Quid statuatur de te. sine te deliberat ipse

Sors est pnie diuinatio de reb; futur;. z ira accipit hie. qz qdā fatū p
fortes z prenostica ritum scire futura. vt supra dr (mirre arcana dei zc.)
Et subiūge (Luz sis mortalis zc.) **D**icit ḡ (noli pqrere). i. inuestigare.
(forte). i. p forte vel sortilegia (qd deus intendat). i. voluntatē quā deus
habet. id est quid deus velit facere. qz deus (deliberat). i. definit pnosticat
vel pdestinat qd facit (sine te). i. sine auxilio tuo (qd statuit). i. qd velit fa
cere (de te) qz p ipm facta sunt oia. vñ **A**postol⁹. **Q**uis nouit sensus eius
aut qz piliarius eius fuit. **E**t sapiens dr. **N**emo sit certus an a more vel
odio dignus sit. qz omnia in futuro abscondita referuatur. vñ **T**hobias.
Sicut tua iusticia iustissime rector abyssus mltā. nec humane cogitōis
agens vel p ditionis. **S**ors aut est equiuocum ad plura. **E**st em diuinat
io de reb; futuris. vt dicitū est. multi em dicūt fortem nō esse malum. quia
fortib; vsi sunt apostoli. qñq; fecit capitale. vñ **Q**uicqd capis vltra fortem
vsura est. qñq; dr fors pccatura verulay. vt cū dr **I**sta verula scit multum
de forte. i. de pccatura. **Q**ñq; fecit responsum idoli. **U**nde dr: q **A**poll⁹

in debet p. forte. Et quicq; idē est qđ casus. vñ Prim^o amor phebē daphne
peneia quā nō fors ignara dedit zc. Qñ q; d; possessio. vñ legit q; Benz
iamyn fuit de forte. i. de possessioe. Et quicq; fecit futura. vñ Lucan^o. Q
miserē fors zc. Est quicq; etaz series. vñ Hoc tēq; fors reduxit zc. Quid
deus ipse velit tua fors ingere qrit. Te sine disposuit quit qđ tibi reddes
re nouit. vel aliter. Qui tibi dat sine te deliterat ipse pter te zc. et est des
us vt d; secūdu pbs. Deus imortalis. in contēplabilis celsitudo. fors
ma multiformis. multiplex spūs. incogitabilis in q̄sicio. in sopir^o oculus
omnia p̄tens. lux perennis. summū bonū. creator z creaturā. z d; a the
ron qđ est videre. q; omnia videt

Inuidiam nimio cultu vitare memento

Quae si non ledit. tamen hanc sufferre molestum est.

¶ Scīdū q; duplex est motus animi. scz cogitatio rōnis z appetitus vo
luntatis fm q; est libz arbitriū humanū. scz ad bona z ad malū. p cogita
tionē rōnis mouet hō ad bonū loquēdū z ad operandū. p appetitū volun
tatis mouet anim^o hōis qñq; ad irā qñq; ad inuidiā. ad odiū. z detras
trionē. Sz opt; q; in hōie rōnalis appetitus voluntatis subijciat cogitatio
oni rōnis z ab ira tēperet. vñ Horati^o. Ira breuis furor est animū rege. q̄
si diceret. si anim^o mouet p appetitū voluntat; ad inuidiā (memento vitare)
ipam (nimio cultu) z q; inuidia pcedit ex motu cordis z appetitu volun
tatis. videndū est qđ sic inuidia Inuidia est dolor mētis corrodēs animū
ex aliena felicitate pueniēs. nocens naturalr inuidēti. z bñ d; ex aliena fe
licitate) vñ Horatius. Inuidus alterius reb; marcessit opimis. nocens
naturalr inuidēti. Juxta illud Iustus inuidia nihil est nisi q; prin^o ipm
Zoroē ledit ex cruciatq; suū. vel sic. Inuidia ē passio animi cū dolem^o ali
os meliores esse vel eq̄les nobis. vel sic Inuidia ē labor nascēs ex alterius
felicitate animū torquēs. vel aliter. Inuidia est mētis egritudo ex felicitate
te alteri^o pueniēs naturalr nocēs inuidēti. vñ (Memento vitare inuidiā)
id est ne sis inuidus (nimio cultu). i. nimia cultura z intentiōe z diligētia
raueas ne alijs inuideas (q; inuidia (si nō ledit) illos q; inuidet. q; inui
di nō p̄it sp; alijs nocere. tñ (molestū). i. ponderosuz z malū z graue ē tibi
vel illis (sufferre hāc) q; nocet inuido. vt dicitū ē. vñ sic (memento vitare in
uidiā) p̄tata in re ab alijs (nimio cultu). i. ppter nimīū cultū z apparatū
corpis sui. q; nimius cultus incertat alios z incutit ad inuidiā. vñ Tull^o
In cultu cauēdū est. q; a forma remouet animus zc (q; si nō ledit) si p q; s;
uis nō ledit. tñ (molestū est sufferre hāc) q; qui patitur inuidiam semp est
in timore z suspectōne. vnde Iustus inuidia zc. Et alibi. Inuidia siculi
non inuenere tyranni. Maius tormentū zc. Quidius. Risus abest nisi
quem versificare dolores. Et d; inuidia ab inuidendo. id est cōtra viden
do. quia illum cui inuidemus habemus odio. nec rectis oculis inuenimur.
sed quem amamus rect; oculis bene respicimus. Quia vbi amor ibi oca
lus. vbi dolor ibi digitus. vbi thesaurus ibi mens. vnde versus. Poxi
ma lāguori manus est. z ocellus amori. Lenus cor agnoscit oculus dis
cernere nescit. zc. Vñ d; (Inuidiā nimio cultu vitare memento) z animo

net nos auro: ne vermē inuide in latibulo mētis nutritamus. iuxta dictū
Senecę q̄ ait Ciceremus inuidiā q̄ nos inq̄erat. d̄ ḡ. Inuidia nimio cultu
vitare memēto. vñ Inuidie cultū fugias charissime multū. Redi n̄q̄ pa
rū. q̄ ferre videt a maz. zc.

Esto animo forti. cum sis damnatus inique

Nemo diu gaudet qui indice vincit iniquo.

Hic rāgū auroz patientiā dicit. vt patienti mente fortiter z virtuose
sustineam? si iniuste iudicemur. vñ (Esto forti aīo). i. paciēti (cū) p̄ q̄uis.
q̄uis sis (dānatus iniq̄). i. p̄tra iusticiā. esto fortis ne prumpas in iram.
nec dicas iudici p̄umelias. s̄ sapiēter abnega iusticiā tuā. Duplex est
iudiciū eq̄ratis. vñ bñ q̄ eq̄ iudicat iniq̄tates. vñ Pater dedit filio oc ius
dicū discussionis. vñ. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo impat̄ is. vt cuz
fecit iudiciū manifestatōis. Vñ pater nō iudicat quēq̄ q̄ cū male iudic
cat iudicabit a deo. z in extremo sui gaudij luct? occupabit tūc vincit ius
dex. q̄n̄ ē compos sui voti. z p̄ sua iudicat voluntate. s̄ q̄dā dixit Nō habz
euent? sordida p̄da bonos. z h̄ est q̄ vincit aliaz iniq̄ iudicio diu gaudere
nō p̄r. q̄ q̄ gaudet alterius ruina ipunitus nō erit. vñ Si fortis facias sub
iniq̄ lege creatus. Nō gaudet multū q̄ lex mala seruet multū.

Litis preterite noli maledicta referri

Post inimicitias iram meminisse malozū est

Hic docet nos auro: ne p̄tēōes sedatas ad memoriā reducam? Jus
ta illd̄ Nō meminēris ire vel odij. vñ (noli referre). i. ad memoriā redu
cere (maledicta). i. p̄tēōes de qb̄ facta est pax inter te. z alium. q̄a (maloz
rū est). i. p̄met ad malos (meminisse irā). i. reduplisse ad memoriā (post
inimicitias) pacificatas s̄. vel inimicitias meminisse post irā sedatā. hoc
aū p̄tinet ad malos. vñ d̄r dñs. Nō q̄ras vltionē nec memor eris maledi
cti. q̄ alibi d̄r. Qui in hoc mūdo vltisat a deo Alexand̄. Nec meminisse
velis odij post p̄tera zc. Alij p̄sus. Quisq̄ si oblit? litis iam factus amī
cus. Nā memoriāz māius est hō preteritaz

Fle te collaudes. nec te culpaueris ipse

Hoc faciunt stulti. quos gloria verax inanis.

Hic ammonet auro: ne nosmetip̄os collaudem? vl' vitupem? dicens.
O fili tu (nec te collaudes) q̄dā sic r̄nd̄r. q̄rēt̄ si sapiēs erat me stultū nō
existimo sapiētē me eē nō p̄fiteor. Alter q̄dā (cū eligeret in ep̄m) dixit vtz
sum dign? nescio ne aut̄ dignū nō eē taceo. neutz p̄fiteor. (Vñ nec te col
laudes) z si aliq̄s laudat te taceas Scriptū est an̄ laudēt te labia vicini
tui. z nō tua labia. q̄ laus i ore p̄prio sordescit. vñ Sum siles stulto si lau
dē forte mihi do (nec te culpaueris ipse) q̄si d̄i. nō facias aliq̄d malū p̄ q̄
videaris culpari. Vñ sic. nō credas te culpabile. q̄ nimia hūilitas est sup?

E i.

his Ore luo dignus cruce penas luce tenebras Dicitur luere qñ salis ouis
Et dicitur ab ista vltima fecit de luxuria. vel a luxu. i. a sup fluitare. Vel a lux
pus luxa lupum. qd idē est qd mor⁹ tra tū. Un luxa membra dicuntur mora
membra. Et inde luxuria. i. ardor motu⁹ ad turpe officiu faciendū. Item
sciedū q luxuria hois pñstir in rebo. luxuria fo mulieris in vmbilico
Et pñstir in reb. i. in esu. coitu. z vestitu. z lo fugienda ē tribz modis. s. p
cibo⁹ abstinētia z illoz q ad corpus id faciūt Un pñstidit q oua vl me⁹
gans. z alia cibaria calidissima sunt nociua. q sunt cā luxurie. vñ Quidi⁹
in remedio. Dam⁹ a libicis missus tibi buld⁹ ab horis Adueniat me gra
ris noxius ois erit Un z Hiero. de Ueter cibo meroqz estuans de facili
spumat in libidine. Sed ecouerfo dī de castitate Luxuriat raro nō bene
pasta caro Itē ad pseruādū castitatē vitādus est nim⁹ apparat⁹ dī
poris. Juxta illud. Btūs em q cū nouis tunicis sumet noua pñstir pes
dormiet in lucē. z sorto deponet honestū pñstir Itē cauēdū est a collo⁹
quio meretricis. vñ Si dominū qris fuge colloquiū mulieris. Nō bñ ca
stus crīs sicut meretrice mozeris vñ Salomō. Fau⁹ distilla labia meret
triciā zc. Et alibi. Qui meretrici adheret efficit vñū corp⁹ cū ea Itē cauē
uēdū est ab hmoi officio. qz inde frequētē mors corpis sequit. vñ i apho⁹
rismis dī. Omniaial qd multū coterit cito morit. Itē fugienda est luxu
ria. qz dānoa est multis modis. qz famā multiplic⁹ denigrat. corp⁹ debilit
tat. burfam euacuat. pdigalitatē ampliat. corp⁹ z aiām coinquinat z in in
fernū dērrudit a deo separ. vocē acerbat. visum minuit z obfuscat. z mul
ta alia facit mala (Luxuriā fugito) ppter istas pñdictas causas. Scdm
(de q h ait auro) est fuga auaricie. vñ videndū est qd sit auaricia. fm
Zillū Auaricia est iniuriosa alienoz cupiditas. Itē auaricia est imo
derata habendi cupiditas. q quāto plus hz. tāto plus habere nitit Et est
duplex auaricia. Generalis. s. qñ aliqs qcqd. z quomō acq̄rere p̄t acq̄rit z
retinet. Specialis est amor pecunie in cupiditate retinēdi Auaricia em ē
vitāda in tribz. Primo in seruādo res pur sunt. vt epalia habeant z expē
dant ita q res subijciātur homī z nō hō reb. vñ Orati⁹ Et mihi res nō
me rebz p̄iungere conor Scdm impartiēdo amicis suis qñ necē est eis p̄e
hō p̄t Un Job. Da qd amas si qs deposcit amicus. Tercio in p̄stirēdo
pences se certum votū. q si p̄t habere necessaria p̄tentus erit. vñ in euāgē
lio. Habētes vicium z qd induamini his p̄tenti sitis Un Orati⁹ Sem
per auarus eger zc. Tercium (de q agitur hic) est p̄seruatio fame z hone
statis. z pñstir in fuga isto⁹ duorum. s. luxurie z auaricie. qz ex luxuria p̄
cedit pdigalitas. z ex auaricia nimia parcitas. Dicit q̄ (fugito luxurias)
id est. pdigalitatē (luxuria). i. pdigalitas vel sup fluitas (simul z vitare
memento crimen auaricie). i. auariciam criminofam; Et subdit causas
quare (nam sunt p̄traria fame). s. bone si fueris pdigus diffamaleris
Similr si fo fueris auarus. hec em vicia. s. pdigalitas z auaricia sunt cō
traria. z opposita. qz pdigalitas omnia expēdit. auaricia fo omnia retinet
Hoz ergo in medio incedamus. ne nostra nimis. pdige expendam⁹ necqz
nimis auare teneam⁹. qz mediū tenuere bñ. medio tucillimus ibis
Dixit dedalus ad Feaz. qz pdigus tā distat a largo qz parcus Vel (lu
xuria fugito) vñ plus. In coitu lex damna luo. quia denarium do. Df

sendoq; deū dum turpi forde redundo Humoremq; bonū pprio de eoz
pore fundo Apocopo vitā. studium cum nomine perdo rē. Augustin⁹
vero de auaricia dr. Cum omnia vicia in senib; senescunt sola auaricia
iuuenēcit. vii. Tu nec auarus eris. nec luxu nate frueris. Nō infan⁹ eris
quisquis sic viuere queris.

Noli tu quedam referenti credere semper

Exigua est tribuenda fides. quia multi multa loquuntur

Hic admonet nos auro; ne garrulis z vantis locutoib; credam⁹. qz
de apls. Nolite credere oī spūi. vi dete vtz spūs sit de deo vel nō (noli cre
dere sp) .i. assidue (referēt) .i. homi dicēti qdā noua z inutilia. vel sic (noli
credere) de facili (referēt) qdā sp) vr inde habeāt aliemētū vicitum. sicut lo
culatores z hmoi. q sp rumores referunt vl (noli credere qdā) si sunt ma
gna (referenti) rumores bonos vel malos. Vñ nō oī spūi credendū ē. qz
vtutes esse vicia mentiunt. Raro em̄ est multiloquiū sine peccato; men
dacio. vñ qdam. Cerui cauda breuis male celat posteriora. Sculti lin
gua stuis peius regit interiora (qz multi multa loquunt) .i. falsa quibus
non est fides adhibenda. z ideo (Exigua est fides tribuenda) .i. paucis
credendū est. qz multa noua incredibilia loquuntur de hoib; qz raro aut
nunq; multiloquium est sine peccato. qz dr Salomon. In multiloqo nō
de est pcrim. Quid est fides. Fides est sanctissime religionis fundamen
tum charitatis. vinculū. amoris subsidiū. sanctitatis firmat dignitatē ex
ornat. castitatē roborat. in iuuenib; apparet. in pauperib; est grata. in mes
diocribus leuā. z in locupletib; est honesta. Vel fm phm Fides est ignō
re rei certitudo. vñ Raro credatur homini si multa loquatur. Vñ relato
ri semp tu credere noli.

Q; potu peccas. ignoscere tu tibi noli

Nam nullum crimen vini est. sed culpa bibentis

Q; potu peccas .i. noli excusare te si peccas porādo. dicēdo vinū
fecit. qz vinū sine culpa est (noli ignoscere) immo te corrigas ne vlt; veni
as ad ebrietatē. vñ Apulus ad rhyino. Noli vttere modico vino ppter sto
machū z alias infirmitates. Vñ crimē nō dz imputari vino. s; bibenti. vi
nū em̄ bonū est si sumat modice. vñ Boeti⁹. Vinū modice sumptū acuit
ingeniū. Et alibi Elige qd valeat subtili vina colore. Nare pbat odor.
vsu color. z sapor ore. vñ dr Aug. q Ebrietas ē calamitas oim calamita
tū. culpaz mater. radic criminū. origo vicioz. turbatio capitis. submersio
sensus. rēpctas lingue. p cella corpis. naufragiū castitatz. dedec⁹ vite. ho
nesti infamia. aīe inco;ruptela. vinū ad hilaritatē cordis. nō ad ebrietatē
natiū fuit. vñ Potu pmissum nō dz id eē remissum. Nā q peccasti plus eē
turpe parasti. Itē Si post vina lates nō vini. s; tua lates z dz vinū qū vi
te natiū. vl dz a vena. qz currit p venas rē. Alij vsus. Si cū viciuo moue
as certamina vino. Nō decet ascribi qd bibis. imo tibi

Collum ar
Leporis a
Nec mor
no pmitam
li tuo tant
A sapite pul
pous mudo
le esse vici
Baptizant
Zentus. Qui
mudo fidei p
nato dū. Qu
v. Sino vno
Succellus
Indulget
C. Lige sic
nuit tibi z tute
z sic fatus. vel
nisi; vel ledere p
mura dō hōrē z
v; pntat; vel p
tūi z alia q; i m
pōtū ladei. s; es
tūo calis gramo
Et alibi. Ex
tes q; dubia z i
camine cito ad
lūat; succellae
vnt; succedat
cūctus. Digne
Zentur q; m
na doleto ven
de p; alle. sicut
bonus. Subl
tū pmanet as
libitū. in. p
v; p; p; p; p; p;
p; p; p; p; p;
Pamleimus
L; p; p; p; p;

Consilium arcanum tacito committe sodali

Corporis auxilium medico committe fideli

Note moner nos auctor vt secretū no strū nō alicui nisi fideli z tacito so-
cio pmittam⁹ ad celādū (Cōsiliū tuū arcanū). i. secretū suū (pmittit soda-
li tuo tacito). i. fideli q̄ psiliū tuū tacēdo saluū te p̄t facere. vñ Salomon.
Sapiente psiliū tuū regre. i. a fideli (corpis zc.) silt (pmittit auxiliū tuū cor-
poris medico fideli). i. cām morbi cui cognoscat bñ. vt (fideli). .i. quē fide-
le esse noscas. qd est dulci⁹ q̄ haterē amicū cū q̄ audeas oia loq̄ sicut recū
Uel hic innuit Laro filio suo ne secretū suū reuelet stulto sed sapienti. vñ
Horatiū. Quid de quo q̄ viro z cui dicas ipse videro. zc. **U**nde sicut
medico fideli pmittēda est cura corpis. ita z tacito sodali est secretū suū re-
uelandū. **D**icit q̄ (Cōsiliū zc.) vñ Res occultāde tacitis sunt participā-
de. **S**i nō vis ledi medico te crede fideli

Successus indignos noli tu ferre moleste

Indulget fortuna malis. vt ledere possit.

Rege sic (noli tu ferre moleste). i. irascēdo p̄tra deū (successus). i. q̄ ve-
niūt tibi z succedūt ex alijs (idignos) qz de⁹ ita pmittit. ipse em̄ scit qd de
te sit factur⁹ vel de alijs (Indulget fortuna) ad rps (malis) tibi forte vt
alijs (vt ledere possit) graui⁹ in futuro **U**el sic (noli ferre moleste). i. gra-
uiter cū dolore z inuidia (successus). i. p̄speros euent⁹ alioy (dignos) q̄s
de⁹ pmittit vel indignos **A**lia lra. sicut tu credes qz (fortuna). i. de⁹ q̄ for-
tunā z alia hz i manu (idulget mal⁹). i. inrēdit p̄motōi maloy ad rps (vt
possit ledere). i. eos q̄ mag⁹ se exaltauerūt dep̄ mēdo. qz p̄to grad⁹ altioy
tāto casus grauior. **J**uxta illud **T**ollūt in altū vt lapsu grauiori ruant zc
Et alibi. **C**ū fortuna volet fies de herore p̄sul **F**ortuna d̄z nō haterē pe-
des. qz dubia z instabilis est. hz alas. qz tā ad bonos q̄ ad malos sine vllō
examine cito accedit z recedit **E**t silt hz duas man⁹. i. p̄spicitatē z aduer-
sitatē. successus d̄z a succedēdo z ē metaph⁹ z tracia a nauigātibz. q̄bz d̄z
vent⁹ succedere qñ ē p̄sper z p̄pici⁹. vel (successus) i mala featōe. i. malos
euentus (dignos) q̄s dignos pater⁹ p̄ excessibz tuis z peccat⁹. vñ **Q**uidi⁹
Reuter q̄ merito q̄cqd patiare ferendū. z seq̄tur **Q**ue venit in digne pe-
na dolēda venit. **P**lus de rota fortune. **G**lorioz elatus zc. **A**lij **P**lus **S**cau-
dit hic. ille sedet. ruit hic. pessundat ille. **F**ortune mores tales sunt sic dat
honores. **S**ubleuat exaltat zc. **E**t d̄z fortuna. quasi forte vna. qz vix aut-
nūq̄ p̄manet eadē. **U**n̄ depingit ei⁹ imago q̄n̄ voluēs rotā p̄ter sui vo-
lubilitatē. vñ. **P**rauos successus noli tu ferre molestus. **S**epe mali florēt
vt post sua gaudia plorent.

Prospice qui veniunt hos casus esse ferendos

Flam leuius ledit quicquid preuidimus ante.

(Prospice q̄ veniūt zc.) i. a longo (p̄spice) in tpe felicitat⁹. aggregādo

E **iiij**

(Judiciū ppli). i. arbitriū publicā auctoritate inductus. vñ Salomon
Fili mi ne initaris prudētie tue. Innitit sue q̄ opintōe arbitriū sui opintōi
multoz anpōit. vñ (Sis talis q̄ placeas nulli). i. q̄ nō placeas alicui. s̄
displiceas oibz. Vel sic (ne) p̄te nō placeas nōnulli. i. alicui. i. initaris tuo
q̄ veller p̄ter malū tuū q̄ p̄tēneres multos vt inde malum tibi euenerit
Seneca. Qui se h̄z male. qd̄ ē optimū pdit. Cōstrue (tu vnus). i. solus.
(nūq̄ p̄tēp̄s iudiciū) plurimoz ne oibz displicias (dū vis p̄tēnere mul
tos). i. dū culpas qd̄ factū ē a multz. s̄z sniam multoz. vñ Sp̄nere mū
dum. sp̄nere nullū. sp̄nere sese. Sp̄nere se sp̄nē. quattuor ista teant
Alij versus. Non tibi nate neges populo sub iudice leges. Nā nulli plez
bis multos sp̄nendo placebis

Sit tibi precipue quod primum est causa salutis.

Tempora ne culpes. cum sint tibi causa doloris.

Rege sic (cā salutis). i. sanitatis corpis (sit tibi p̄cipue) in aio tuo q̄ de
alijs q̄ nō sunt corpi necāria (q̄d). i. q̄ hoc est (p̄mū). i. p̄cipuū. q̄si dicere
aū oia sanitas corpis ē p̄tēda. z h̄ p̄m gētilēs qui plus curabāt de salute
corpis q̄ aie. Nos aū dicim⁹ sic (cura salutis). i. aie (sit tibi p̄cipue) q̄ de
alijs rebz oibz. qz aia d̄gnior est corpe (Tpa ne culpes. cū sint tibi cā dor
loris) q̄si dicere. cū egritudo tibi euenerit vel instabit nō iponas culpas
p̄tibz. cū sis culpabilis z sis tibi cā infirmaris. Soler em̄ qd̄ā dicere
t̄ps est malū z p̄nciofum. cū nullū t̄ps sit in se malū. s̄z malicia hoim̄ illud
facit (salutis). i. sanitatis. Et est sanitas integritas corpis z tēp̄raria natu
re ex calido z humido qd̄ ē sanguis zc. vñ Prima sit in cūctis sq̄ tibi cū
ra salutis. Tempora nō flebis si corpis forte dolebis

Somnia ne cures. nam mens humana (quod optat

Lum vigilat) sperat per somnium cernit idipsum.

(Somnia ne cures zc) quasi diceret. noli hātere curā in somnijs. qz dē
Salomon Multos fecerūt errare somnia. z exciderūt sperātes in eis Et
est sciēdū. q̄ somniū z somnus differūt. qz somnū est imago q̄ videt de nos
ere in somnijs cē sitis veritati. Somn⁹ vo est sopor mētis. z ipa qes hois
qū aliqd̄ dormit Et d̄feribit somn⁹ sic a Secūdo p̄ho. Somn⁹ est mor
tis imago. laborz req̄es. medicoz exp̄imentū. i. infirmariū vorū. miseroz
desideriū. vniuersi spūs req̄es. Et est sciēdū q̄ somnus d̄: multis modis
Sōnus pp̄ie p̄m q̄ dictū est. est req̄es corpis veniēs cū desiderio z obliuī
one delacerabili. vñ Quidi⁹ de arte. Stulte qd̄ est somnus. gelide nisi mor
tis imago. Qūq̄ d̄: mors th̄ust. vt ego dormiui z somnū cepi. Somn⁹
etiā idē est q̄ amor terrenoz. vñ Si dederō somnū o cultis meis zc. Som
nus idē est qd̄ torpor acidie ad faciendū bonū. vñ Ap̄lus. Hora est iam
nas de somno surgere. Qūq̄ idē est qd̄ extrahit mētis in qua aliqd̄ reuel
lat h̄i p̄ angelū dei. vñ in euāgē. Angelus apparuit ioseph in somnis. vñ
Angel⁹ in somnis ad ioseph talia fatur Ut puer hinc fugiat. ne cū puer⁹
moriat Qūq̄ d̄: torpor. vñ in Gene. Jacob audies q̄ filius suus veniret

quasi de graui somno cuiusdam aie zc. Ite Gregorius p̄moroat q̄ru
 or genera somniorū dicens. q̄ quedam veniūt p̄pter nimīā voluptatē corū
 q̄ somniant siue p̄pter vanitatē. siue p̄pter vini z cibi crapulam q̄ sunt sper
 nenda. q̄ vbi plura somnia ibi plures vanitates. Alia veniūt ex ph̄antas
 mate. i. ex suggestione diabolica q̄ omnia sunt vitanda. Alia ex cogitatōe. q̄
 nec licet serūs p̄t euitare Alia ex reuelatōe diuina. sicut legit de ioseph
 et hęc nullatenus sunt spernenda. vñ Somnia ne cures. q̄ fallūt somnia
 plures. Scriptū est em̄ q̄ multos fecerūt somnia errare z multas curas
 iniecerūt (nā) p̄ q̄z (mens humana). i. mens multoz stultoz (sperat) se
 habiturā (q̄d optat dū vigilat). i. illud q̄d cogitat vigilādo somniat doz
 mīendo. vñ Claudianus. Sūa q̄ sensu volūtur. voca diurno. Loxe so
 p̄to tibi reddit omnia q̄es. Dormiēdo in quā hac sola de cā. q̄z (cernit). i.
 videt sibi cernere somniādo illud q̄d videt vigilādo. z ita fallūtur. q̄z per
 somniū nō p̄t haberi. Vel aliter (nā mens humana q̄d optat dum vigi
 lat) sic est vigilando sperat sibi habere id ipsuz per somniū. i. cernere puta
 in visione somniū. Alij versus. Sollicitus durat frustra qui somnia curat.
 Nam quod homo sperat somniū sibi sepe reuelat.

Hec quicumq; velis carmen cognoscere lector
 Hec precepta feres que sunt gratissima vite

Medic incipit tertia distinctio huius operis in cuius principio p̄mittit au
 tor quāsdā exhortatōem. q̄ diuidit in q̄n q̄z pres. Primo em̄ inuitat lecto
 rē ad legendū carmē suū. q̄n d̄r (Hec quicumq; velis) Est autē carmē opus
 q̄d pedib; p̄stat. z ipsius artis dispōne p̄nūciat dicitur sic. q̄z carpitm̄ p̄ferat
 distinctū p̄ partes z derivatur a carmino as are. vel a carmēti dea. que p̄
 mo inuenit carmen. vel a carminus carmini. q̄d est arbor super quā solent
 studere poete. vel a cano is. q̄z carmen est q̄dam modus cantus. Secūdo
 exhortat lecto rē q̄ licet multa p̄cepta audiret in p̄missis distinctōib;. z nō
 cesset p̄pter hoc iterū audire z animū suū ex virtutib; z scientijs informa
 re. z hoc est q̄d dicit (hec precepta feres) Dicit em̄ Salomon. Velus
 est senem addiscere q̄ ignorare. Item audiens sapiens sapientior erit. et
 intelligens gubernacula possidebit. Item audiat sapientiā auris tua. Item
 legitur Plato octagesimo anno scribens mortuus est. sicut Socrates
 nonaginta nouem annos habens in scribēdi z docendi labore vitā finiuit
 Item licet raro esset senex. nūq̄z tamen cessauit discere. vñ quidā Thue carēs
 vicio tanq̄ si eras mortuus. Intendens studio quasi vitā nō caritū
 rus. Tercio subdit cām quare nō debemus cessare in doctrina. imo sem
 per audire z audita memoriē p̄mendare. q̄z homo sine doctrina z sciētia
 quasi mortuus est. vñ d̄r infra. Nā sine doctrina zc. Viuere em̄ vno mo
 do est in deū credere. z opera iusticie facere. z conscientijs z doctrinis ap
 plicare. Tū in euangelio. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet
 (credit) dico p̄ bonā fide operantē p̄ dilectōnem (si mortuus fuerit) scilz
 vitā culpe z ignorātie (viuet) iterū in p̄senti p̄ grām z p̄ gloriā in futuro
 Pars ergo q̄ sine doctrina z dilectōe hō mortuū est. Quarto inuitat le

ctorem ad multiplex modū qđ puenit ex doctrina. vñ 'Comoda multa
feres. Inautē spreueris illud. Nō me scriptorem zc. Quinto z vltimo qđ
pminādo z increpādo z culpā imponēdo si doctrinā noluerit recipere mo
uet lectorē. vt si ppter multiplicē vtilitatē doctrine ad audiendū nō moue
atur. saltem mīnis z increpariōibz ducat. excusans seipm z doctores. qđ
parati sunt docere. licet alij miores nolint audire culpa nō est i doctozibz
sed in discipulos refundenda. vñ dē (Inautē spreueris illud. Nō me scrip
torē. sed te neglexeris ipē) Dicit ergo (Hoc quicūqz velis) Cū em̄ in p
missis distinctiōibz multa pcepta dedit. z dat. que nō intellecta nihil. pfi
cerent. ideo nos admonet vt nos tam in premiſsis q̄ in sequentiōibz intel
ligendis curā adhibeamus. z intentiōem purā z tenuolam pteamus. Sc
inuitrat lectorem vt legat z relegat. qz nemo repente fit sapiens zc. Et ali
bi. Serus venit vsus ab armis. Construe sic (O lector quicūqz velis co
gnoscere) id est intelligere z scire (hoc carmē) scz meuz) hec pcepto feres
id est sequeris. vñ (hec pcepta) id est talia (que sunt gratissima vite). i.
efficacissima ad vitam tuā vel nostrā moribz informandā z etiam instrue
dam. vñ Quisquis adesse velis z carmen discere queris. Cum monitis
multis dicas pcepta salutis.

Instrue pceptis animum. ne discere cesses

Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago.

Unde Hieronymus Felix est animum illoz qui se p̄ritibz instruerūt
qz melius est senem ad discere q̄ ignorare (ne discere cesses) vñ Isidorus
Discere qđ nescis. esto p̄us auditor q̄ doctor. z su me disciplinam magistrū
vñ Discere puer dum tempus habes tuo puerili. Ne te non didicisse fleas
etate senili (Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago) qz sicut spe
cies in speculo per se considerata nihil valet. z sicut tabula rasa in qua ni
hil depictum est parum valet. Ita hominis vita sine doctrina non est ve
ra vita. sed imaginaria. Unde anima etiam in principio sue creationis est
quasi tabula rasa in qua nihil est depictum. sed de pingibilis scientijs z vir
tutibz (mortis) dē qz quasi mortuus. z quasi aial bzurū est ille qui nō ad
discit dum sit iuuenis. vñ quidam. Dum iuuenes es tu z tempus habere
potestis. Quare non discitis ne tanq̄ testia litis (imago) Hylarius de
trinitate dicit. imago est rei ad rem coequādam imaginata z indiscreta
similitudo. quia dicit imago quasi imitatio. de imitō. aris. quia illum (ad
cuius similitudinem fit) imitatur. id est imitari debet. Disciplina est om
niū bonozū morus ordinatus dispositio decens in omni habitu. Instrue
inquam tibi modo (ne cesses discere) dico qđ discas (nam vita) hūmana
(sine doctrina) existens. i. sine disciplina. illa vita est quasi mortis imago
Dicit em̄ qui nihil discit vel qui nihil scit est quasi mortuus. licet nō cor
poraliter tamen animo. Hozs exponitur supra vbi dē. In mortem alte
rius spem zc. Alij versus Instrue tu mentem fili rationis egentē Mens
sine doctrina manet in se certa ruina. Quid est vita. Ultra est teatorz leri
cia. miserōz mesticia. expectatio mortis.

Commoda multa ferēs. sin autē ita spreueris illud

Non me scriptorem. sed te neglexeris ipsum

(Commoda multa ferēs) dico q tu ferēs hec p̄cepta q̄ sunt gratissima vite. si autē hoc faciās (ferēs multa p̄moda) ita dico si informes aim tuū meis p̄ceptis (sin autē) p̄ h̄ z p̄ si (h̄ si spreueris illud) .i. despereris z paruis p̄deris p̄cepta mea (Non me scriptorē zc) quasi diceret. nō dāno meo. sed tuo p̄tēnes doctrinā meā. quasi dī. nō ad uicōmodū mōi erit. sed ad tuuz Duplex eī est scriptor. scz mechanicus z artifex. Mechanicus scribit solummodo. Artifex autē q̄ scribit z agit Sin autē p̄t eē vna dictio vel due dictiones. si sint due dictiones. tūc sin ponit p̄ sed. z autē p̄ certe. si est vna dicitio tūc ponit p̄ h̄ z p̄ si. vñ Carmen si spernis tibi maxia cōmoda p̄dis Accēdamen misum sed te neglexeris ipsum

Lum recte viuas. ne cures verba malozum

Arbitrii nostri non est quod quisqz loquatur.

Hic admonet nos auctor ne sub vite puritate z ignorantie iniquozum mēdacia timeamus. Dicit q̄ Seneca Valis displicere laudabile ē. Dicit q̄ (Lū viuas) .i. cū viuere debeat vel velis (recte). Lūo ceter z iuste (ne cures verba maloz) .i. ne sint tibi cure p̄ba mala. i. ne cures si mala dicūt supple iniuste. q̄rum eī in nobis est debem⁹ mala p̄uidere corā oibz hoibz sicut dicit ap̄ls. Si autē improbz mala de nobis dixerit nō est curādū. Sed h̄ est curādū vt soli deo placeamus Tū b̄ri eritis cū vos odorit mūd⁹ zc (nō nostri arbitrii) .i. nō nostri iudicij. i. nō iudicamus. imo reprobamus (qd̄ q̄sqz loquat) .i. rīdeat singulis p̄bis garrulozuz. vñ Salomon. Noli rīdere stulto iuxta stulticiā suā zc. Vel sic (arbitrii nostri non est q̄ q̄sqz loquat) q̄si diceret nō ē nostre p̄tātis ora loquētū claudere z p̄pescere. vt (nō ē nostri arbitrii) .i. iudicij. q̄si diceret. Noli ceter de q̄litē p̄bo quod hoies p̄ferūt. Si tu es bon⁹ noli curare qd̄ mali dicūt de tua p̄sona Da li eī bñ loq̄ nesciūt. Vel (nō ē arbitrii nostri) .i. nostre volūtatis (qd̄ q̄sqz loquat) .i. loq̄tur p̄ns p̄uētiū p̄ p̄tri indicariū Dicit q̄ (Lū recte viuas ne cures p̄ba maloz) vñ Bernard⁹ ait. Circa p̄bū cuiuslibet esse sollicitū eū summa stulticia ē zc. Alij p̄sus. Tu diues mox ne cures p̄ba maloz Nulli scire datur sp̄ qd̄ quisqz loquatur.

Productus testis. saluo tamen ante pudore

Quātūcumqz potes celato crimen amici

Hic docet nos auctor. q tu testimoniū adducamur veruz confiteamur et saluo pudore nostro amicoz. crimen inq̄atū poterimus celare. Tū dicit (Productus testis zc) id est si adductus in alicuius rei testimoniu fueris coram iudice vel arbitro (celato crimen amici quātūcumqz potes) id est pro posse tuo celare studeas. qz dicit Salomon. Qui fidelis est celat

amicū suū. Si autē aliq̄ censerūt illud caue ne vidēaris mentiri vel piurare.
z h̄ est (saluo tñ añ pudore). i. reuerētia verecūdia exīte salua. ita q̄ non te
manifeste. mētri aliq̄ senciāt. s; dic veritatē. vñ **3id.** Ille erit p̄deuāt ap̄
deū q̄ aduersus inno cētē fallum testimoniū dē Testimoniū em̄ q̄ p̄ signa
alicū rei p̄cedētis fcatio. dē em̄ Salo. in puerbijs. Amicus fidelis. p̄s
ctio fortis. q̄ aūr inuenit eū inuenit thesaurū. vñ **Lū** fueris testis nō pudor
h̄c tibi testis. Nec d; dici p̄ te tūc erimen amici

Sermones blandos blefosq; cauere memento

Simplicitas veri fama est. fraus ficta loquendi

¶ Preceptū est vt suauitatē adulandi in nob̄ vel in alio deuitem. d; **g**
(Demēto cauere). i. vitare in te vel in alio (sermones blandos z blefos)
.i. suaves z teneros. i. balbutientes adulatorios vel molicos. **Juxta** illud.
Sunt sermones eius sup̄ oleū z ip̄i sunt iacula. **Caue** ḡ blandos sermo
nes in te. q; vir sapiēs nō d; multū blande loq̄. **Juxta** illud. Verba sapiē
tis sunt q̄si stimuli. z q̄si clauī in altū dēfrixī. **Clauis** z stimuli s̄ba sapiē
tū comparant. q; culpas delinquentū nesciūt palpare. sed pungere. **Simp**
licitas zē. vere cauedi sunt blefi z blande loquētes s; mansueti videant
z simplices. q; simplicitas est ballū falsitatis z fraudulētie. sicut veritas
innocētie. **Est** em̄ q̄dam bona simplicitas. q̄dam nō bona. vñ (Simplicis
ras veri). i. veritatis. illa est vera simplicitas (est fama) z laudabilis. id ē
hō q̄ est simplex in multiloquio est famosus z laudabilis. s; (ficta simpli
citas loquēdi est fraus) ita vt ficta sit nri casus singularis nūeri fci. q; vt
acti casus plis nūeri neutri g; z tūc dicas sic (Simplicitas loquēdi ficta)
.i. fictas adinuetōes z adulatorōes. simplicitas in quā talis ē fraus. i. frau
dulēra q̄si dī. illi q̄ fingūt se eē simplices in loquēdo sunt fraudulēti. **Uñ**
memēto vitare blādos s̄mones eoz. z illa lectura ē bona. **Uñ** aliter (fama
veri). i. veritas q̄ vez ē q̄ fama multoz ē q̄ simplicitas loquēdi ficta est
fraus. **Uñ** aliter z incipe a sup̄iori s̄s; h̄ mō (Demēto cauere). i. sis cau
tus z circūspēct; q̄ simplicitas loquēdi s̄mones blādos ē fraus. vñ caues
as ab hmōi simplici. z h̄ ē (fama veri). i. multi sapiētes ita sentiūt. In ve
ritate blefi dicunt q̄ blādiēdo z balbutiēdo fiete loquunt. vñ. Qui in el in
ore gerit z me recto pūgere q̄rit. **Eius** amicitia nolo mihi sociā. **Alij** s̄sus
Sunt tibi vitādi sermones vñdiq; blandi. **Sub** specie verinos fallūt se
pe seueri. **Et** alibi d; **Sub** spē tincta macra. **sub** simplice veste. **Sūt** hodie
fraus inuidie mentis inhoneste.

Segniciem fugito que vite ignauia fertur.

Lum animus languet consumit inertia corpus

¶ Segnis d; multis modis. **Primo** idē est q̄ sine igne. vel seorsum
ab igne. i. vigore animi vel ingenij. **Uñ** segnicies fugienda est p̄mo vitā
do ocia corpis imoderata. nō vacādo portioib;. **quiuatō** s̄b. ludis luxurie
somnia imoderatis. q; q̄ se q̄tur ista debilis efficit z ad luxuriam p̄curū?
f. i.

est. vñ **Quidius**. Languor et immodici sub nullo vindice somni Eripitne omnes animi sine vulnere vires. **Itē**. Affuit incautus desidiolus amor. **Itē**. Secūdo insistendo alicui opī. **Tercio** fugienda est segnicies ita q̄ nemo illis qd̄ p̄t facere in p̄nēt nō differat vsq; cras. sicut faciūt segnes. **Tōrta** qd̄ d̄r. **Horat**. Incipe vincere directe q̄ protegas horas. **Rusticus** expectat. **Itē**. **Lucanus**. Tolle moras semp̄ nocuit differre paratis. vñ. **Ap̄l**. Nō segnes efficiamini. vey imitatores eoy q̄ in fide et patria hereditabūt p̄ missionē. **Et** est pigritia tarditas corpis pueniens ex metu laboris cōse quētis. **Ignauus** d̄r q̄si igne animi vacu⁹ et mēte. **In**de ignauia **Quid**? **Teris** et ignauū corrupāt ocia corpus. **Et** capiāt vicū ni moueātur aq̄. **Dicit** q̄ (fugitio segnicie). i. ocioy desidia sine pigritia. **Se** inseparabilis p̄p̄ticio idem valet q̄nq; q̄tū sine. vt sedulus q̄si sine dulia vel dolo. **Se** curis q̄si sine cura (q̄ fert). i. q̄ d̄r esse (ignauia vite). i. corruptio et accidia. **Et** d̄r accidia a con grece qd̄ est triste latine. **Dico** q̄ deuites ocia (nā cur animus languet). i. languidus est. i. nullo studio est exercit⁹ (inertia). i. pigritia (sumit). i. debilitat et eneruat corpus. qz q̄n vides aliq̄e pigriū corpore potes illū intelligere segnem aio et infirmū. **Iners** d̄r q̄si sine arte. **In**de inertia d̄r. vñ Segnicie linqs te nō ignauia vincat. **Lū** mens languet caro defectiua pigrescit.

Interpone tuis interdum gaudia curis.

Ut possis animi quemvis sufferre laborem

Hic p̄cipit auctor ne aliq̄s sp̄ labori insistat. sed aliq̄n indulgeat labori vel opī. qz dixit sup̄ius. **D**iscerene cesses nō vacādo q̄eti. s; insistendo alicui opī. possit querere silius si semp̄ insistet labori. **S**d h̄ m̄der pot nēdo moderatū in eo qd̄ dixerat supra. dicēs q̄ nō sp̄ laborādū est. s; etiā am ocio vacādū. vñ d̄r (Interpone interdū gaudia tuis curis) qz hō curiosus nūq; q̄scit. vñ **Lura** d̄r q̄si cor vrens **Quid**? **O**cia corpus aliū animus quoq; pacif̄ illis. **I**mmodicas p̄ra. **I**dem. **Q**uod caret aliterna req̄e durabile nō est. **I**dem **Ferreus** assiduo p̄sumit anulus vlu. **E**t p̄pter hoc nō est bonū sp̄ esse in labore. **L**egit em̄ q̄ diuina sapientia vel prudentia disponit q̄ nox succedit diei. qz si semp̄ nox esset hō deficeret si semp̄ dies nimis laboraret et nimito labore deficeret. et ideo nox data fit it ad q̄scendū. **U**n̄ qdam **Strare** diu nescit q̄ nō aliquādo q̄scit. et illud. **I**ctibus assiduis fiet hebes q̄nq; securis. **E**t ergo (Interpone tuis. et.) vt possis sufferre. i. sustinere (aio quemuis) id est quemlibet laborem. ita q̄ quemuis sit vna dictio. vel due. **U**n̄ **G**audia sepe tuis debes adiūgere curis. **S**ic superare datur sicut fortuna minatur. **U**el sic **U**uas maris ris admiscens gaudia curis

Alterius dictum factum ve ne carpsieris vnq;

Exemplo simili. ne te d̄rideat alter

Hic p̄cipit auctor ne facta vel dicta alicui⁹ p̄dememus vel rep̄h̄

Damus. 2 hoc respicit ad illud quod dixerat superius. s. Remini irascere quod dicitur
cerer. noli aliquem deridere ne deridearis ab aliquo. quod derides deridebit. **U**n
de in **A**uiano. Si quidem forte nites ne despice quem. Et talia quodam forsan
ille niter. unde **A**puleius. Argute ne arguamini. **C**arpo is multa sunt. unde **C**or
po dum lanas traho etc. **D**icitur **S** (ne carperis). i. redargueris vel despes
ris (unde **S**). i. aliquid tunc vel in vita tua aliquem (Exemplo simili ne te) quod d. noli
aliquem deridere ne tu deridearis ab ipso. unde **A**ullus dicitur reprehendes vel fact
ente. **N**e sitis risus alios sis ridere visus

Quod tibi fors dederit tabulis suprema notato

Augendo serua ne sis quem fama loquatur.

Quod tibi fors dederit etc. quod diceret. non sis sollicitus de pecunia con
greganda vel de possessionibus ampliandis ut eas relinquas heredibus. quod quidam
quocumque modo et turpiter acquirunt ut diuites sint. in fine enim faciunt testamen
tum magnam ut diuites appareant. unde **Q**uod tibi fors dederit tabulis suprema
notato). i. scribe in tabulis illud testamentum quod habebis ex dono fortune
(serua) caue augendo patrimonium (ne sis quem fama loquitur). i. ne turpi ac
quisitio sis infamis. videlicet propter rapinam vel usuram aut aliter (notato). i. scri
be tabulis cordis tui. i. memorie commenda illud lucrum vel illud bonum (quod su
prema fors). i. vltima amputatio capitalis augendo illud iusto modo (ne sis
ille quem fama loquitur). i. quod incaute vendis vel emis et nihil lucraris **A**li
ter (notato tabulis) cordis tui. vel scriber fac singulare illud patrimonium
vel illam possessionem (quod suprema fors). i. mors patris tui vel extrema vo
luntas patris tui vel alicuius amici tui cuius vita est in sorte. i. dubio. s. quod est
in senectute vel in infirmitate grauius (dederit tibi). i. legauerit in memo
ria habeas legatum quod pater tuus vel aliquis amicus tuus in morte sua lega
uerit. ut non expedas prodigaliter et post mortem beneficias pro anima eius. et postea
(serua). i. serua res tuas vel patrimonium vel elemosinam patris. vel amici
tui. et hoc potius augendo quam prodigaliter exponendo vel (serua) ea quae habes
Non seruare quodammodo est augere (ne sis quem fama loquitur). i. ne infamia
sonet de te. ne dicas quod sis prodigus dissipator superbe. quod dilapidator. prodig
gi vituperans. **E**t dicitur prodigus quasi pecul gerens vel dissipans. vel ne dicas
quod tu sis ignauus patrimonium tuum dimittendo vel quod nihil agis pro anima
patris tui vel amici quod dimisit tibi bona quae possides et expedis. **U**t sic
et incipe ab inferiori seruati. i. serua rem tuam iusto modo nec illam prodig
galiter exponendo (ne sis quem fama loquitur). i. postquam ventis ad senes
centem (notato in tabulis). i. fac bona memoria testamentum tuum. (notato
to) dico illud (quod suprema fors). i. extremas vite tue quae est mors. quae
mors est vltima linea rerum (dederit tibi). i. reliquerit ad hoc. ut facias
testamentum. ne alteri tui post mortem habeat occasionem litigandi iter
se. quia sunt nonnulli qui ita exinaniscunt sua. et consumunt bona sua quod
non habeant in morte de quo faciunt legatum suum. Sunt etiam alii qui
licet plura habeant tamen nesciunt domum suam disponere. et postea heredes
litigant inter se et se se mutuo interficiunt. unde **S**us **E**t mancas gratus reles

f ij.

sibi z sine late. **Q**d p̄bet t̄ps s̄ patiēter hate. Alij x̄sus **D**orre sorte das
tū tabulis sit q̄si notariū. **E**t serues actū. ne canet fama retractū.

Lum tibi diuitie superant in fine senectē

Munificus facito viuas non parcus amicis.

Hic docet autor hoies eē parcos in iuēntute. qz diu p̄nt viūere z eē
largos in senectute in fine vite. vñ (Lū tibi diuitie) q̄si di. tūc debes eē cof
piolus z lar gzi cū p̄p vite tibi su pest. qz d̄t Seneca. **D**onstro s̄lis est
auaricia senilis. d̄t ḡ (Lū diuitie superat tibi). i. abūdent (in fine senectu
te). senectutis tue Senect̄ em̄ z senecta idē s̄t. sicut iuēctus z iuēnta.
Quid est senect̄? Senectus est opratū malū v̄neris imp̄eris. mors cōis.
i. uenit̄ ḡediū. p̄ctas rectitudinis (facito vt viuas) tūc munificus. i. larḡ
(nō parcus). i. auarus (amicis tuis) qz m̄z est cur senes sint auari cū parū
t̄ps hatrāt viūere. **Q**uid sunt diuitie. **A**uari pond̄ curaz minister. des
lectatio iocūda. ifariabilis desiderata. desiderium inexplēbile
os excessum. iudicē p̄cupiscētia. vñ Senio diues. cū puo tpe viues **D**ult̄
multa d̄abis nec amicis plura negabis. qz amic̄ est desiderabile nomē

Utile consilium dominus ne despice serui

Nullus sensum si prodest temporis vnq̄.

Hic ait autor q̄liter d̄ns se d̄z hatere erga seruū suum z seruus erga
d̄nm. qz d̄z credere p̄silo serui sui si sic vtile. z q̄ nemo d̄z p̄tēnere vel vilipē
dere sensum alteri? si p̄ficiat ei ondit dicens. (Utile p̄siliū d̄ns ne despice
serui) **U**n̄ notandū q̄ bonū est posse domui sue. sicut p̄z p̄ba Salo. i. p̄
uerbijs. filio z fratri z mulieri z amico nō des potestare sup te in vita tua
Qm̄ ḡ bonū est posse domui sue. sicut p̄z p̄ba Salo monis. vñ videndū
est q̄liter d̄ns se debeat hatere supra familiā suā z oēs alios de officio ser
ui. z t̄p̄z qd̄ sit vtile z in quas pres hatrat diuidi. **D**ns d̄z se hatere ad
familiā liberaliter. caute. sollicitē. moderate. prudētē. vt p̄cipiat p̄cipiēda
vitar fugiēda. p̄mitrat faciēda. i. oibz eē maior. **S**eru d̄z se hatere ad oēs
eodē mō. q̄no d̄t **T**ull̄. **N**egocior̄ q̄q̄ diuersa sunt officia. qz officū eē p̄
lati siue d̄ni siue maioris existimare. gregē potestare euitare. retinere docu
mēta. seruare leges z causas fidei sibi p̄missas. **I**tem p̄grini officū eē n̄
hil p̄ternegociū suū gerere z nil de alio q̄rere. **P**riuari p̄o seu serui est of
ficiū pari iure viūere cuibz nō nimis submissum nec nimis offerentem se
velle pudica vel honesta. **I**te officū serui est res sibi p̄missas fideliter cu
stodire z d̄no suo. put melius poterit sane p̄fulere. z q̄qd̄ ab eo exigit cō
plere ca. ereq̄z garrulitatē. **N**āq̄ lingua mali pars est. pars pessima serui
Serui ḡ est penuria sine mormuratōe sustinere. tñ si nō sit verecūdia. scz
d̄no suo. vñ **L**ucan̄. **N**on sibi sed d̄no grane sit cū serui egestas. **U**n̄ d̄z
talē d̄nm eligere cui seruire nō dedec̄ est. **N**ā dignitate d̄nantis honostat
obseq̄ serui. **U**no q̄liter d̄ns d̄z se hatere ad seruū z eōuerso vidēdū eē qd̄
sit vtile z dispensatio eius. **U**tile est quod propter fructum expendendus

est. **Quid sit aut vtilis in bona animi et corporis et in bona fortune.** Bona animi sunt fructus et scie et hmoi. Bona corporis sunt rectitudo, nobilitas, velocitas, robur, magnitudo, q sepe plus incomodi q fructus affert. Bona fortune sunt opulencia, platio, gra, fama. Ad opulencia referunt pdia, clientele, peculiu, thesaurus et hmoi. Sub pdijs edificia continent agri, et hmoi. **Un dr. tu existens** (dñs nō despice psilium serui) si sit vtile, qd si cōsilium est de bonis animi, et ita p̄inet honestatem vel fructum et sciam.

Dulcoris sciunt parvuli qd ignorant dñi magni. Un in euāgelio, p̄fite or tibi rex celiz terre qz abscondisti hec a sapientibz et reuelasti ea paruulis (Nullus sensum si zc.) i. psilium nulli despicias cuiuscūqz sit ille, p̄fessi onis, h vilis sit p̄sona vel seruus vel liber, si tñ vtilis sit psilium, qd dr vñ q psilio nō credit iure negatur. Et q psilio quedam facit ille, pbatur. Un de Salomon. Omnia fac cum consilio, et postea non penitebis. q psiliū defendet te, et prudentia seruabit te, agunt cum psilio reguntur cum sapientia. Unde. Non sit neglecta serui sententia recti. Non contemnatur tibi qui tene consiliatur

Rebus et in censu si non est quod fuit ante.

Fac viuas contentus eo, quod tempora prebent

¶ Aliud p̄ceptum est ne moueamur vel desperemus si sumus pauperes cū añ fuerimus diuites, qz diuitie trāseūt cū tpe. qñ diceret si diues fueras, et modo sis paup p̄pter hoc nō despera (fac viuas p̄tentus eo qd tēpora p̄tent) quasi diceret, iufficiat tibi qd habeas in p̄senti tempore, quia nō opum affluentia, sed mentis iusticia efficit diuitem hoīem. Un. Nō de defectus opum, sed desperatio p̄fert pauperiem mentis deficiente statu.

Et alibi. Diuitie dñe mundane sunt quasi spine, pungunt in fine quod plus est causa ruine, vñ Salomon. **Velior est paup et sufficiens sibi q diues gloriosus et indigens pane.** **Edstrue sic** (si hec) i. tñ (nō est in rebz), i. in possessionibz et in mobilibz et pdijs (et in censu), i. in facultate et pecunia et denarijs (quod) i. q̄rum (fuit ante), i. in tpe p̄terito (fac) vt (viuas p̄tentus eo) i. ea re (qd tēpora p̄tent) quasi diceret. Si diues p̄mitus fueris et postea paup, esto p̄tentus eo qd habes, id est ea re vel possessione, licet sit parua, quasi diceret. Si diues fuisti quondā, nec tamē habeas mō q̄rum habuisti in p̄ncipio, esto p̄tentus eo qd habes. **Dicitur ergo** (Rebus et in censu zc.) vñ Pauperies census nō sit turbatio sensus. **Hoc sis p̄tentus sicut fert omnia tempus**

Uxorem fuge ne ducas sub nomine dotis

Ne retinere velis si ceperit esse molesta.

¶ Hic autor docet filium suum ne ducat uxorem suam sub nomine dotis, id est pecunie, sicut faciūt multi q accipiūt adulteras, claudas et infomes vel vetulas, qñ datur eis in dorem multa pecunia. **Vel aliter** (sus) **f. iij.**

ge). i. caue (ne ducas vxorē sub noie doris). i. forme z pulcritudinis. **Quid?** Dos est sua forma puellis. qz si fuerit formosa vir aut nūq̄ pu
dica erit. **Quid?** Lis est cū forma magna pudicitie. z illud. **Vir pote**
ris aliquā p̄terā rep̄ire pudicā. qz vt dicit **Quid?** Casta est quā nemo ro
gavit. vel (Doris). i. magne nobilitatē. q̄ sic tibi pond⁹ z nō solatiū. **Sic**
em̄ multī ignobiles q̄ accipiūt vxores de nobilib⁹ z nullā h̄nt aliā dotem z
tales mulieres nō sunt sub potestate viroz. s̄z mariti subijciunt eis. vñ de
his dicit. **Nō** est malicia sup maliciā mulieris. z etiā scriptū est **Nō** ē caput
sup caput serpētis. nec fraus sup fraudē mulieris. **Un̄** qdā sapiētes antiq̄
tus ducebāt mulieres in hūc modū q̄ possent eas relinq̄re tradēdo libellū
re. **Quid?** libellus repudij erat charta dimissiois quā mariti dabāt vxorib⁹
suis eas p̄ter delictū suū dimittētes. **Scriptū** est em̄. si inuēta fuerit i ad
ulterio. **Nō** vt vxor. s̄z soror est habēda. tñ viuēte illa nō h̄z viro aliā ducere
vxorem. **Vel** aliter z erit humanū mādatū (fuge). i. caue. (ne ducas) alif
quā vxores. ita q̄ sit vxor tua legitima. hoc est (sub noie doris). i. sub noie
marrimonij. q̄si diceret. noli ducere aliquā mulierē vel p̄nges tibi p̄ marri
monij. imo p̄cubinam habeas tñ. vt si grauis z molesta fuerit liceat tibi
hāc dimittere. vñ tñmō bonis morib⁹ decem⁹ ducere mulierē. **Itē** p̄ract⁹
marrimonij instaur⁹ est solūmō cā sobol⁹ habēde z cā fornicatōis euitan
de. vñ **Thobias**. **Nō** incētiuo veneris. s̄z plus amore zē. **Sūt** qdā q̄ nō in
tenōe. plus ducunt vxores. s̄z p̄ dote habēda qd̄ autor docet euitare. **Un̄**
subiū. **z̄t** (Ne retinere vel si cepit eē molesta). i. molestiā tibi inferens si
sic p̄diga vel iracūda. vñ marito p̄raria z infesta vñ adultera. vñ **Salo**.
Nō est ira sup irā mulieris. mulier em̄ (si p̄matū habeat) p̄raria est viro.
vñ qdā. **Cū** muliere maris q̄ gaudia vult numerare. **Undas** siccare dicit
le maris. **Alij** vsus. **Nō** tibi cū voris vxor sit copia doris. **Sed** diluigū
ris sub ea si forte grauaris. **Itē** **Ducūt** vxores qdā nec his meliores. **Ne**
q̄runt mores. sed q̄runt p̄ precio res.

Dulcorum d. s̄ce exemplo. que facta sequaris.

Que fugias. vita nobis est aliena magistra

Hic p̄cipit nob̄ autor vt p̄ cōsideratōem factorū alteri⁹ vitā nostram
disponam⁹. vñ **Dultos** in meli⁹ exēplū vertere fert. **Et** inuāt alteri⁹ vita
p̄bata p̄us. **Quid?** **Has** est ab hoste doceri p̄hs. **Quicūq̄** dolorem
alteri⁹ didicit posse pati suū. **Cōstrue** sic (disce exēplo multoz). i. sapientiū
(q̄ facta). i. bona vel dona (sequis). i. imiteris. z (q̄ fugias). i. mala opa q̄st
diceret. **Si** videris alicui sapiēti de facto suo bñ eueniri. **Nullū** sc̄ro illum
imitare. q̄re (vita aliena). i. alioz (est). i. debz esse (magistra). i. doctrix. vt
ita loquar. **Alij** versus. **Et** alijs discas qd̄ agas bñ qd̄ ve remittas. **Ad**
bñ viuendū. sic est exēpla habendum.

Quod potes id tempta opus. ne pondere pressus

Succumbat labor z frustra temptata relinquant.

Hic admonet nos auroz ne qđ supra vires nostras aggrediamur & vt (repra) .i. aggredere (id op^o qđ potes) ad finē pducere .i. cū ad implens dū te credas sufficientē (ne labor) .i. ne tu laborās (pressus pōdē) .i. pōderositate. & sic relinquo frustra rēpata) .i. inutilr dimittas ea q̄ incipisti. q̄si diceret. ralia icipe q̄ possis psummare ne in labore deficias Stultici em est incipe nō p̄siderata licētia p̄ficiendi. S; sapiētis est incipe cū fiducia p̄summādi. q̄m fiducia est officiū ad p̄summarōem rei festinare. **Vñ** Lucan^o Nil credas actū. cū qđ sup̄erat agendū **Quid^o** Plurib; incipere vt relinqre ea q̄ incipisti (frustra) .i. inuanū vel inutilr. q̄si diceret. ralia incipias q̄ possis p̄ficere vt p̄summare ne in labore tuo deficias. **Dum** cēs ea q̄ inutilr incipisti. vñ **Qđ** potes tecū id rēptes & virib; equū. **Defesse** vides nimio sub pondere vires

Quod nostifacium non recte silere noli

Nam videre malos imitari velle tacendo.

Hic p̄cipit auroz ne maloz neq̄ciā nobis iniūcra teneam^o ne tacēdo siles p̄sequētes iudicemur **Vicit ḡ** (noli silere) supple **H** (qđ nosti) .i. noli iustifacū nō recte) s; p̄raue. i. iniuste. q̄si diceret. p̄rauū & iniustū facerz. i. noli reticere ne videaris p̄sentis illis malefactorib; & p̄rices illi^o p̄cti. **Nō** em solūmō rei sunt q̄ p̄ctū faciūt. s; q̄ p̄sentū. vñ **Paul^o** Agētes et patiētes vt p̄sentētes pari pena punient. vñ **Pellē** tollēti vt rōndēti pari pena rē. **Et** alibi dī. Si q̄s delinq̄ vt **Paul^o** ap̄ls in q̄r. **Qui** p̄sentit et sic reus ip̄e rei. p̄sus. Si mihi tu credis nūq̄ malefacta illebis. **Nam** q̄s celat se consentire reuelat.

Judicis auxilium sub iniqua lege rogato

Ipsē etiam leges cupiunt vt iure regantur.

Judicis auxiliū rē) q̄si diceret si ip̄a lex aliquā in aliq̄ tpe te dānauerit fuge ad iudicēz exora eū. vt erga te ius legis tēperet. **Lex** em in se nō est iniqua. s; videt dānare q̄uis in se nō dāner. s; iudex iniqui iniuste legē p̄exercere. **Lex** aut̄ pp̄rie est ius scriptū mandās honestū p̄hibēs p̄rariuz (sub iniqua lege) nō dē legē iniquā q̄rū ad legē. s; q̄rū ad iudiciū. q̄r p̄ctū tūcū est q̄ si aliq̄s p̄ueniat aliq̄ extra ciuitatē magnā d; penā pati. si itra maiorē. si in claustro maximā. **Vñ** monet **Lato** filiū suuz q̄ in tali exore iudicē. **Quāq̄** lex fecit vnū solū p̄ceptū. **Vñ** fuerūt de legelep̄e & zelozipe **Quāq̄** dī p̄ctū siue p̄cipiscētia p̄ra spiritū & rōnem. **Quāq̄** dī rō **Vñ** ap̄ls. **Video** legē aliā in mēbris meis .i. fomitē peccati vel carnis p̄cipiscētiā repugnante legi mētis mee. i. rōnt. **Quāq̄** notat iniquū iudiciū. **Vñ** lege sic (rogato auxiliū iudicis sub iniqua lege) .i. si iudex est p̄ra te iniuste dicit roga eum vt temperet iudiciū suū & recurrat ad iusticiam (ipsē etiam leges cupiunt vt de iure regantur) q̄r facte sunt in se vt rei p̄ ini quos iudices cupiant. **Vel** aliter & melius (rogato auxiliū iudicis) .i.

f uij

Dei. si tu es (sub iniqua lege). i. si carnis ꝑcupiscētia verax te. vt leuiat ꝑ
grām suā. 2. (ipe leges). i. ꝑcupiscētia 2 rō (cupiūt vt iure regant). q̄rū in
aia. **Uñ** (iure). i. rigor. rigor iuris nō parat vlli. vñ. **Judice** sis tu? sub
iniqua lege statutus. **Nā** sub iure regi placet omī tpe legi.

Quod merito pateris patienter ferre memēto.

Lūqꝫ reus tibi sis. ipsum te iudice damna

Quod documētū est vt fm acū nob penā inflictā nō aio dedignāti. sꝫ ꝑa
tienti 2 benigno sustineam? **Dicit** ḡ memēto ferre). i. sustinere (patienter)
. i. ꝑ patientia (qđ pateris merito) in penā quā meruisti digne sustinere vñ
Quid? in eplis **Leuiter** ex merito qđd patiāre ferendū. ꝑtra. **Que** ves
nit indigne pena dolenda venit. vñ qđā. **Nō** aio tristi fer penam quā me
ruisti. **Quā** pateris digne penā patiāre benigne. **Et** alibi. **Aut** si forte ve
lis mores in q̄rere nemo est **Qui** se qđ ꝑparit ꝑmeruisse neget (**Lūqꝫ** reus
tibi sis). i. cū scias te eē reū in aliq̄ delicto (dāna). i. damnabile redde (te ꝑ
sum) 2 hoc dico (te iudice). i. ꝑ tuū iudiciū. q̄si diceret. tibi ꝑpi esto iudex.
qꝫ qđ **Iudicet** in ꝑnti nō iudicabit in futuro. vñ ap̄ls. **Si** iudicaremꝫ nōsꝫ
metip̄os vtiqꝫ nō iudicaremur. vñ. **Omē** tuū meritū sp̄ fer ꝑpatienter.
Lūqꝫ reus ꝑtes nūqꝫ te crimine monstres

Multa leges facito perlectis perlege multa.

Nam miranda canunt. sed non credenda poete.

Hic autor ad studiū 2 sapie ꝑscrutarōem nos iūtar. **Dicit** ḡ (facti
ro vt leges multa). i. multas snias in libris ꝑrētas (plectis). i. multis sen
rentijs vel sciētjs in libris acq̄sitis (lege multa) vt ita possis veritatē dī
noscere vel discere. vñ **Salomō**. In luto q̄re argentū. in libris ꝑo sapiam
Et in q̄busdā libris habet (plectis negligē multa). i. sperne multa de his
q̄ legunt **Boet**? **Snias** sua sicut grana. plecta. ꝑyce sicut paleas. **Non**
em̄ q̄ in libris ꝑtinent oīa sunt credēda. **Uñ** subiūgit (**Nā** mirāda canūt
sꝫ nō credēda poete). i. res admirādas q̄ nō sunt credēde. vñ **Horat**. **Aut**
ꝑdeē volūt aut delectare poete (sꝫ nō credēda) qꝫ mystice itelligēda q̄nqꝫ
canūt. **Lano** is ere ꝑles hꝫ sensus. **Poeta** dꝫ a potō is qđ est fingo gis.
(**Uñ** poete). i. heretici q̄ inueniūt 2 fingūt noua ficta fallunt alios ꝑ ꝑra
uam doctrinā. 2 talibꝫ nō est credendū. **Alij** ꝑ suos. **Fac** vt multa legas. et
ibidē sedule degas. **Sꝫ** nec ꝑa ꝑetas fari. sꝫ mīra ꝑoetas

Inter conuiuas fac sis sermone modestus.

Re dicare loquax. dum vis urbanus haberi

Hic docet nos **cato** vitare garrulitatem in conuiuio. **Coniuua** dī
citur ille qui facit conuiuium 2 qui est inuitatus ad conuiuium. 2 declinatꝫ
hic 2 her ꝑuua. **Unde** (**Inter** conuiuas fac sis sermone modestus) id est
imponē ori tuo custodiā. vñ **David**. **Pone** ori meo dñe custodiam ꝛc.

Et Salomon omni custodia custodi cor tuum. et remoue os prauum et des-
trahetia labia sint procul a te. Vel aliter (fac). i. caueas tibi a nimia gar-
rultate et poratōe. vñ Horatius. Quid est hebetas deuicit operta res
cludit. Itē Fecūdi calices quē nō fecere disertū (modestius) qz multiloqo
nō deest periti. vñ Attēdit sapiens quid. quō qñ loquat. Profert insipies
subito qcqd meditat. Preceptū est vt inter iurātes modestias habeam⁹
vel teneamus. vnde supra. pauca in puuito loquere zc. Dicit ergo (fac vt
tu sis modestus). i. quietus et tēperatus (inter puuitas). i. discēntes (ne
dicare loquat). i. litigiosus et garrulus. Loquat pprie dicit garrulus. Et
quens vero dicit faciūdus et disertus siue peritus. vñ Nō valet peritus qui
vult audire peritū. i. doctū et disertum (dum vis haberi). i. dicit (viban⁹)
id est sapiens vel facetus. Urbanus dicitur ab vrbē. qz qui in vrbē cōuer-
santur faceti sunt (ne dicare loquat) vnde Inspice principium. medium
quoqz conspice finem. scz verbi. Et possis melius pmeditata loqui. Et
alibi dicitur. Dum puuaris videas ne multa loquaris. Distat ab viba-
nis vñ garrulitatis inanis

Coniugis irate noli tu verba timere

Nam lachrymis struit insidias dum femina plorat.

Nic docet nos auroz ne linguis siue litibz mulieribz moueamur. scz con-
tra sermones. qz dicit supra. Sepe etenim mulier quē puir diligit odit (noli
ergo timere) vt ideo cycias seruū de domo tua. vel (noli timere verba cō-
iugis irate) contra te. sed semper facias voluntatem tuā. et sicut dñs pñs
domui tue et disponas et nō des ei potestare sup te in vita tua Nam debet
esse sub potestate tua. mulier si pmatum habeat erit p traria cultu suo. De
modo et manerie mulieris ita dicit qdaz sapiens. Mulier in cultu psumpti-
osa est. et domesticis grauitur impetuosa. foras spectari. intus teneri. vulgē
fauore damnosa libertate merca. Mulier absente viro querit qd iubeat.
querit qd liceat. in explendas voluptates tota despūnat. Euz igit talis
sit mulier. maritus si sit sapiens ponat ori suo frenū vt non eam oporeat
timere. sed de ea faciat voluntatē suā si male se habeat. qz dicit Salomon Nō
est caput sup caput serpentis. nec malicia sup maliciā mulieris. Alibi dicit.
Mulier omnis aut est stulta. aut incesta. aut magniloqua. vnde quidam.
Omnes immūde mulieres sunt reoz. vñ fm pñm. Mulier est insatiabilis
bestia et derestabilis vñ p falio. damnū amabile. amor odibilis. origo litis
fomes mendacii. continua sollicitudo. domus tempestatis. castitatis iur-
pedimentū. vite naufragium. hostis insatiabilis. humanū mancipius. in-
deficiens pugna (Nam lachrymis struit zc.) Quidius. Actu nec voces
crede. quid em̄ facilius illis. Itē Et sterent oculos erudiere suos (Nam
struit insidias) id est parat (lachrymis). i. per lachrymas (insidias) id est
deceptione (Cum plorat) vñ Femina fallere. fallaz dicere quādo canes-
bit. Secana piscibz. et mare fluctibz ante carebit. Item Vento quid leuis
us. puluis. quid puluere. fama. Quid fama mulier. quid muliere nihil.
Mulier sic describitur ab Istdoro. Mulier est amicitie inimicus. dulcis
calamitas. domesticū periculū. maū necessariū derestabile documentū zc

Unde Nil tibi curetur si coniugis ira mouetur Femina dum plorat. tunc
fallere quoniam laborat.

Uterque letis. sed ne videaris abuti

Qui sua consumunt. cum deest aliena sequuntur.

¶ Ad expensarum modestiam nos inuitat autor dicens. **Nō expēde res tuas
in malos vsus. qz subūgit (Urere qstis) .i. rebz qz acq̄sisti vtiliter po
tiaris (sed ne videaris abuti) .i. male vti vel p̄tra vsūm vti. z h̄ est luxuri
ari z p̄dige expendere. qz illi (q̄ p̄sumūt res suas) .i. dissipāt sup̄flue z pro
dualr deuorat. z cū ita p̄sumpserūt res suas (aliena sequuntur) .i. rebz alie
noz vtiūtur cū deficiūt ea q̄ habuerūt de patrimonio vel q̄ expendunt de
ppio. hoc malū est. qz dicitur **Disce est aliena viuere quadra. vñ Si tibi sit
vsus rerū ne fiat abusus. Qui sua demergūt post hoc extranea p̄gūt****

Fac tibi preponas mortem non esse timendam

Que bona si non est. finis tamen illa malorum.

¶ Sic docet nos autor vt mortis aduentum sine timore expectemus
**Dicit enim q̄ semp̄ bonū est meditari de morte. vt aīo leto possis relinquere
vitā. vñ Viuere nō valuit q̄ mori nō vult. Quid enim cū expectatiōe moris
data est. Dicit ergo (Fac vt preponas mortē nō esse timendam) quocūqz
malo accidat. vel egritudine. vel alio casu imminere. Hōis enim est finis om
niū rerū z p̄mūnis qualitas vel quasi naturalis (que bona) .i. que mors
(si) p̄ q̄suis. Q̄uis nō est bona z suauis. i. q̄suis nō puterur esse bona ab
hominibz. qz minime placet eis (tū illa est finis maloz) .i. miseriarum z labo
rū terminatio. vita enim terminata oīa finiūtur. z maloz hoīm malicia. sup
ple qz ip̄a imponit finē malicie in quoqz in hoc solū bona est (fac) in q̄ (p̄
ponas mortē nō esse timēdā) .i. sis in tali statu q̄ aduentū mortis nō time
as. sed sis paratus iudiciū dñi suscipere. qz qui bene viuit male non moriet̄.
vñ ap̄ls. **Lupio dissolui z esse cū christo. vñ Stultū est timere qd̄ impos
sibile est euitare. Et ideo fac tibi muniēdo te v̄tute q̄ dicitur securitas q̄ defi
nit sic. Securitas est v̄tus p̄ quā hō inentrabilia pericula nō veref̄ cuius
p̄siliū est p̄tra aspera fortune dare solatiū. vñ Seneca Per hāc virtutem
vt exire. Bentuz lex est pp̄ie qd̄ acceperis reddere. peregrinatio est vira
Lū multū ambulaueris redeūdū est. vñ Stultū est timere zc. (finis tū
illa maloz) .i. miseriarum. vel (maloz) scz hominū. qz mors imponit finem
malicie hoīm. Et dicitur (finis) qz opinio quorūdā erat q̄ aīa cū corpe morere
tur. Dicit enim mors vltima linea rerū. vnde **Nate timore mori pena for
midine noli. Que bona si nō sit. tū hec mala nostra resoluūt******

Uxoris linguam si frugi est ferre memento

Namqz malum est non velle pati. nec posse tacere.

Nic p̄cipit auctor vñ aliquñ garrulitatez mulieꝝ pariamur. si tñi aliquā
vtilitate videamus euenire. Et hic docet vxori credere si aliqd dicat qđ
sit vtile. qz nō est bonū sp̄ eā despiciere. Dicit ḡ (memēto ferre). i. pari (lin-
guā vxoris tue). i. garrulitate (si est frugi). i. vtile. Et est frugi nō ē inde
dinabile ois generis. z fecit idē qđ vtilis. Dico ḡ qđ feras illā (nā malū est
nō velle pari). i. habere voluntatē parēdi aliqd (nec posse tacere. i. si te ar-
guat ppter vtilitatē tuam. Dic em̄ notať duplet cautela. scz qđ debes pari
linguā vxoris tue si est vtilis. z si nō possis pari cū fuerit vtilis est malum
signū. Dicit ḡ (nā malū est nec velle pari linguā vxoris) si est vtilis. z ma-
lū est illā pari parē rōne si nō est vtilis. vñ Vxoris lingua si pdest cur ego
linguā. Nā qđ pari nescit vir stultus nec recitescit

Dilige non egra charos pietate parentes

Nec matrem offendas. dum vis bonus esse parenti

Nic p̄ceptū p̄sonat p̄cepto dato in p̄logo. scz parentes ama. Juxta
illud. Honora patrē z matrē vt sis longeuus sup̄ terram. qz qui maledis
perit patrē vel matrē morē moriet. Construe sic (Dilige nō egra). i. nō fū-
ra. sed stabili z firma (pietate) id est toto animi affectu (parentes tuos
charos) id est dilectos. id est patrē z matrē qui p̄prie dicuntur parētes. qz
vterqz est cā partus (Nec offendas matrē tuā carnalem) id est in nullo li-
tiges z scandalises (dum vis bonus esse parenti) id est patri z matri. id
est placere z esse amabilis patri z matri. Alter vero p̄t legi z bene intelligi
de patre altissimo z immortalē. id est christo. z de matre. id est sancta eccle-
sia. z p̄penter z sic lege (Dilige parentes tuos) id est christū z ecclesiam
quibz debetur amor timor z reuerētia (nō erga pietate) imo ex toto corde
tuo. ex tota aīa tua. z plusq̄ teipm̄ (nec offendas matrē) scz sanctā ecclesi-
am p̄ delictū tuū (dum vis bonus esse parenti) id est dum christo deside-
ras p̄placere. vñ Esto pius vere sup̄ his que te genuerit Nec spernas ma-
trem nisi vis offendere. patrem.

Securam quicumqz cupis deducere vitam
Nec vicij herere animum que moribz obsunt:

Nic incipit quarta z vltima distinctio huius libri. in cuius p̄ncipi-
pio monet auctor lectorem. vt si velit securam vitam ducere z honestā au-
diat p̄cepta sua z legat z relegat. quia quilibet clypeo virtutis munitus
cullitē aduersitati securus ac libere poterit obuiare ad modū boni viri.
Sed quia nullus aduersitatibz et p̄ocellois animi tempestatibz sine for-
titudine bene potest obuiare. querenda z applicanda est fortitudo p̄ quas
prudētia quasi fortissimo clypeo p̄munita possit resistere aduersitati. z
ip̄am equo animo tolerare. Unde tuz ista virtus ita sit qđ pericula contē-
ni faciat difficilia aggredi et consummari consular fortia roborat. roboꝝ
rata confirmet. confirmata perpetuet. in honestuz erit si cāta z tam ratio-
nabilis virtus humani cordis infatiata incedat. Ducat ḡ fortitudo tres

meretū subiūgere tonoz. Despice in qua (si vis aīo esse bñs), i. si placidū
et trāquillū desideras habere aīm tuū z sine curis. diuitie em̄ nō inferunt
beatitudinē. sed potius inferūt curas z sollicitudinē (quas) diuitias illi q̄
(suscipiūt). i. sup se sursum aspiciūt. i. venerant z amāt. Suscipe ponitur
p̄ venerant z amare. sicut despiciere p̄ premnere. q̄ in quā tales sunt (mēdi-
cāt sp̄). i. egēstare afficiunt (auari). i. cupidi. Intra illud Crescit amor nū
mi q̄tum pecunia crescit. Quidius Creuerūt z opes z opum furiosa li-
bido. Et cū possideāt plurima plura petūt. Vel (suscipiūt). i. coa diuāt
z q̄ portāt totam curā sub eis imponēdā. Dicit Boet⁹. Si diuitie alijs
q̄d boni pprie in se haberent. naturaliter in se nunq̄ ptingerēt v̄l euētrēt.
Dicit ḡ p̄mo sic (Despice diuitias si vis esse securus) in aīo tuo z trāq̄l
lā v̄tā ducere. Qui em̄ diuites volūt fieri in hoc seculo incidūt in solli-
tudinē z in laqueū diaboli. vñ Aug⁹. Qui terrenas sitit vel cupit diuitis
as eternis abrenūciat. vñ Dives diuitias nō p̄gregat absq̄ labore. Nec
tenet absq̄ metu nō desinit absq̄ dolore. Et alibi dicit. Diuitie sunt rerū
grata p̄gregatio. curāq̄ minister. siue fortuna imoderata insatiabilis in ui-
dia. inuisa p̄cupiscentia. res imoderate desiderata. inexplēbile desideriu
quas q̄ suscipiūt mendicant auari. Auarus nō implebit pecunia. q̄ auar-
ri nihil volūt expendere sed ab his exigunt. auari dico. quia domus de
dit aliq̄bus diuitias z alijs nō. vt sic propter patientiam p̄p̄z z dispen-
sationē diuitiū. vñ Despice ditari si vis in mente trari. Dives marcescit
quanto plus copia crescit

Commoda nature tibi nullo tempore deerunt

Si contentus eo fueris quod postulat usus.

Hic latēter inuitat autor ad sobrietatē z modestā. Dicit ḡ p̄mo sic
(Commoda nature) sc̄z vtilia z q̄ necēaria sunt z humane nature si efficiunt
(deerūt nullo tpe si contentus fueris. eo q̄d vsus postulat). i. exposcit Ses-
neca. Probabile est q̄ natura desiderat z exposcit natura. q̄d satis ē. Nā
p̄ra sitim quēlibet potū. p̄ra famē quēlibet cibū. p̄ra frig⁹ q̄dlibet pos-
tulat vestimentū. vñ Thobias. Nō rez cumulus. s̄z sufficiētia ditat. Si
tibi sufficiāt paucula diues eris. vñ Sene. Rex autē illa ministrat nō esu-
rire nō eligere. Vel (Commoda nature). i. p̄tutes q̄ naturā insuēt nō de-
erūt. vñ Sene. Nulli p̄clusa est p̄tus oib⁹ p̄z nō q̄rit donū nec censum nu-
do homi aperire. vñ Qui nō curaret plus q̄ natura rogaret. Dives sic
esset. q̄ res sibi nulla deesset. Et alibi Paup̄ em̄ nō ē cui rez sufficit vsus
Cui satis est q̄d h̄z satis illum p̄stat habere.

Lum sis incantus nec rem ratione gubernas.

Noli fortunam que non est dicere cecam

Preceptū est ne fortune impuremus q̄d fati itacti nostre impurādūz
est. z negligentie z improuidentie nostre. Dicit ergo p̄mo sic (Lūts in

B i

cautus) id est improuus sine prouidentia multa prouidendo inutliler
z indircere. z hoc est qđ subūgit (nec gubernas rē). i. possessionē tuā (rō/
ne) id est p rōnem. immo rōnabiliter expendēdo incidis in aduerfita rem
cū ita si noli dicere fortuna ceca). i. fortune erimen imponere. qz nō est ce
ca q̄uis depingit ceca. s. dando bonis mala. malis autē bona. vel (cum sis
incautus). i. tibi nō p̄cauens. qđ supponit (ne gubernas). i. non disponas
(rem). id est statum rerum tuarum (ratione). put rō exigit immo p̄ insipi
entiam tuam res tuas amittis (noli fortunā que nō est dicere ceca). i. p̄tra
riam z p̄uersam q̄ nō est. qz nihil est qđ de fortuna existimat z asserit. **Di**
citur em̄ absit a mētib; fidelū vt fortuna aliqđ esse credatur. Reuera nō
est ceca fortuna q̄uis ceca depingit. vñ **Fortis** fortune variatur imagi
nolune. Crescit de crefcit in eodem sistere nescit. **Dicit** ḡ (Lū sis incau
tus) vñ. **Si** male referuas. si perdis rursus aceruas **Fortune** veras ne
q̄ras a terre querelas

Dilige denarium. sed parce dilige formam.

Quon nemo sanctus nec honestus captat habere

Hic autor inuitat nos vt ad vsum vite nō auaricie pabulū tpalia
acgramus. **Iuxta** illud. **Ad** vsum nō auaricie pabula p̄fert opes. **Dicit**
ḡ (**Dilige denarium**). i. vsum denarij. vt ea que tibi necessaria fuerint in
de emas. **Iuxta** illud **Horati** in sermonib;. **Nescis** qđ valeat nūm? qđ
p̄teat vsum. **Panis** ematur olus zc. **In** hoc possum? auaros dinoscere. qz
p̄us expendūt nūmos paruos z curuatos q̄ magnos z bonos (s; dilige
parce). i. pap. (formā). i. p̄templatōem denarij inspiciēdo z venerādo eas
(quē) denariū (vel quā formā). i. formosam inonerā (nemo sanct?) id est
nullus p̄fectus nec honestus (captat habere) ad hoc vt seruet illū. sed ḡ
vt expēdat. **Sancti** em̄ z boni viri z religiosi volūt denariū nō ad cumu
lū faciēdū. s; ad vsum vite. z ad erogandū paup̄ib;. **Formā** denarij diligit
ille q̄ nūmos p̄gregatos custodit illos nō audēs expēdere. qđ est auarorū
vñ **Horati**. **Hodis** p̄gestis vndiq; sacris z tanquā sacris. z tāq; piet̄
gaudere tabulis. **Dicit** ḡ p̄mo sic (**Dilige denariū zc.**). i. vsum denarij
vt inde emas necessaria (sed parce dilige formam). i. p̄positōem denarij vt
puleritudinē monere nō diligas inspiciēdo z venerādo z nō expenden
do. sicut q̄ denarios p̄gregant z p̄gregatos custodiūt. z q̄i sacrosanctuz
venerātur. **Uñ** de his p̄gregatōib; pecunie scriptū est. **Argentū** z aurū
non valebit liberare eos in die iudicij. **Unde** **Lum** forma hoim fragilis
est q̄rum succedit ad annos sit minor zc. **Si** ergo forma humana nō de
bet appreciari. multo minus forma denarij. **Vel** aliter (formā). i. rotū dita
rem denarij. que signat vt sis p̄fectus in morib;. qz rotūditas signat p̄
ctioriem **Denarius** est p̄prie scrupulus ponderis. sed modo in vlu accepti
tur pro p̄muni monera currenre de vno ad alium **Unde** versus. **Pro** spe
cie nullam. sed pro re dilige nūmum. **Quē** nec adamauit sanctus. nec ho
nestus vltra q̄ decyit dilexit

Cum fueris locuples corpus curare memento

Eger diues habet nūmos. sed nō habet seipsum.

Hic docet auctor ne ppter auariciā curā corpis dimitat. Dicitur
p̄mo sic (Cum fueris locuples). i. diues plenos habēs loculos denarijs
sicut diuites hñc Loculi em̄ dicuntur sacculi in quibus denarij reponunt. vñ
locuples dicitur quasi loculis plenus. Vel locuples. i. habens loca plena siue
horrea. agros. villas. z huiusmodi. Vñ cum ita sis (memento curare cor-
pus) ne sis sicut diues eger q̄ nil vult expendere vnde cito moritur. quia
eger diues habet nūmos in archa sua (sed non habet seipm̄). i. sanitates
corporis. Et nota q̄ habere vel haberi dicitur multis modis. Quidā aliqd
habent in se. sed nō ad se. nec de se. vt doliū habz vinū in se. z trinet. s; nō
habet ad se. quia non habet p̄ applicatōem. sed nō de se. q; nō est p̄s eius.
Quidā hñt in se. ad se. de se. vt xps hz aiām z corpus in se. q; in eo fue-
runt. ad se p̄ applicatōem. de se q̄a fuerit p̄s eius. Item qdam hñt
aliqd nō in se. nec ad se. nec de se. s; iuxta se. sic eger diues pecuniā hz non
in se. s; iuxta se in archa. nec ad se. s; ad vtilitatē sui. s; ad damnūz. nec de
se. q; nō sunt partes eius. Item qdam nō habent se. s; aliqd contrā se. vt
eger diues nō habet se. q; nō hz sanitatē. s; hz nummos quos hz p̄tra se.
.i. ad damnū aie z corpis sui. Habere em̄ notat possessionē z applicati-
onē. vt ista habet hastā in manu. Inherentiā rei. vt h si habes charitatē
fac qd vis. vñonē vt xps habuit aiām. existentiam. vt hic nihil hz p̄tē. qd
ipm̄ nō sit. vsum vel cohabitacionem. vt iste habet vxorem. i. ea vtitur.
Dicit ergo (cum fueris locuples). i. diues (memento curare corpus tuū)
id est ad seruandū sanitatē vel salutē. z hoc est melius vt sis sanus z lā-
guorem possis euadere. q; eger si diues fuerit hz nummos. sed nō hz seip-
sum. i. sui p̄p̄s sanitatē. Vel sic (diues eger). i. curis aggrauatus z reb⁹
acq̄rēdis (habet) nanq; nummos. sed nō seipm̄. q; seipsum cruciat cogi-
tando de pecunia habenda. Vel nō habet seipm̄. i. potestātē suā. q; non
est cōpos sui p̄p̄s. immo pecunie sue deditus est. **Dicit em̄. maledictus**
est homo q̄ nō possidet se. vel q̄ non hz seipm̄. i. semet in vehementib; pes-
riculis. vñ. Cum locuples fueris corpus curare doceris. Sic male custodit
diues quem copia ledit

Verbera cum tuleris discens aliquando magistri.

Ser patris imperium verbis dum crescit in iram

**Hic docet auctor nos obedire p̄ceptis magistri nostri z p̄ceptis pa-
tris nostri dicēs (Cum tu discens aliqñ tuleris p̄bera magistri ser patris
re. q̄si diceret. cū obedias magistro q̄ quasi alienus est. maleo magis de-
bes obedire patri tuo (cū p̄bis crescat in iram). i. cū iratus te increpat. Vel
(patris). i. magistri. q; sicut pater carnalis generat corp⁹. ita magister re
generat aiām informādo doctrinā. Unde. Si tu doctoris mādata seras
genitoris. Sic debes imperiū tam bene tacere p̄m̄. **Est patē dicit p̄fert****

B ij.

vsum rel. Unde dicitur quod spiritus fuit donum ab eterno. id est donabile. et tunc no-
 tar apertudine. Datum vero in tempore. et tunc fiat usus rei. Unde visio quod
 sit donum et quid datum. redeundum est ad supra dicta sepe que sunt necesse
 precedentibus. Primo notatur persona dantis vbi dicitur (procede roganti). id est da. Ses-
 cundo quod pro dare notatur vbi dicitur (quod donare). Tercio de quo dare dicitur. vbi
 dicitur Justini. Hoc solum possumus dare quod de iure possidemus. Quarto
 possibilitas dantis. quod notatur in hoc verbo (potes) quia ille (qui dat) debet ca-
 uere quod donum non sit maius sua facultate. Quinto quod in dono debet esse mo-
 dus dandi. quod notatur vbi dicitur (gratis) quia gratis dandum est et sine dilato-
 ne vbi Seneca In gratum est donum siue beneficium quod inter manus dantis diu
 hesit et. Sextum est quod debemus videre cui donemus et non ingrato. sicut so-
 culatori vel meretrici. vbi supra dicitur (Cui des videto) quod notatur vbi dicitur (ro-
 ganti) supple grato et necessaria habenti. et non cupido et ambizioso Septi-
 mum est quare dare debemus. scilicet propter quam causam. nam ex precepto tene-
 mur. Juxta illud. Omni petenti tribue. vel quia amicos inde lucratur. quod
 notatur vbi dicitur (Nam recte fecisse bonis in parte lucrosus est). vbi Denigrat
 meritum dantis mora. sed data statim Munera plus laudis plusque fauor-
 is habent. Et alibi. Dandi tolle moras. dando cito munus honoras et
 vel (roganti). id est supplicanti in hoc quod sumas (quod potes donare lucrosus est)
 fecisse recte bonis. Dicit ergo (procede alicui roganti gratis). id est spontanea
 voluntate. vel sine remuneracione et non reude. quia peccatum quod donum sequitur gra-
 tia non sequitur. vbi Gratia nulla datur si munere munus amat (nam recte se-
 cisse bonis) beneficere non omnibus est lucrosus in parte. quasi dicitur. quod recte facit bonis
 sibi lucrum inde requirit Vel sic (nam recte fecisse bonis). id est peccasse bonis tamen in
 parte (est lucrosus). quod dicitur non omnium lucrum est quod est in parte. unde dicitur
 Gratis accepistis gratis dare. vbi Quod vis donare gratis nolito negare
 Nam benefacta dare bonis imputat esse lucrari.

Quod tibi suspectum est confestim discute quid sit

Haec solent primo. que sunt neglecta nocere

Preceptum est vt dubia et suspecta nobis inuestigemus. ne nobis infa-
 rane nocentur. Dicit ergo (quod tibi suspectum est). id est dubium et incertum (dis-
 cute confestim). id est inquire et inuestiga statim (quid sit) id est quid sequi
 possit (inde namque solent nocere que primo sunt neglecta) et minime puiden-
 tur. et si preuiderentur non nocerent alicui. omne ergo ignotum debemus
 inuestigare ne noceat nobis. vbi Job. Rem quam nesciebam libenter inue-
 stigabam. vel (discute) quasi diceret. totum delibera inquiredo cuius vtili-
 tatis sit opus quod vis aggredi. Nam si fueris in electione duorum. quorum
 vnum melius est altero. et eligas tibi peius. postea dimissio melioris
 nocebit tibi. namque ea que sunt neglecta primo solent nocere. vbi Ex minima
 scintilla magnus nascitur ignis. et Quidius Principibus obita et. Inue-
 stiget res que suspecta videt. Nam solet vere res discutissima nocere. Et alibi
 dicitur. Et neglecta solent incendia sumere vires

B ü

Lum te detineat veneris damnosa voluptas

Indulgere gule noli. que ventris amica est.

¶ **N**ec docet auctor remediū p̄ra carnis petulantiam. De luxuria satis dicitur est superius ubi dicitur. Luxuria fugito etc. vñ ad p̄ns p̄rermittit de illa. sc̄ q̄ auctor lectorē inuitat in isto loco ad abstinentiā gule. videndum est q̄d sit abstinentia. Abstinentia em̄ est p̄cus statuti prandēdi terminū nō p̄ueniēdi. Ista virtus impedit p̄mo p̄horā prandēdi debitaz p̄ueniēdi. Sec̄do im̄ pedis q̄rendo cibos nimīū delicatos. vñ Horati⁹. Nosceda est mēsurā sui spectanda q̄ rebz. Tercio ipedit nimio apparatu cibariozum q̄n̄ hīs nimia opa dat. vñ Horati⁹. Nā p̄diga res est. Luxurie nā q̄ paruo p̄tenta p̄as cur. z questoz terra pelagosq̄ ciboz. Ambitiosa fames z laute gloriā mente. Dicere q̄ paruo liceat ducere vitā quā natura petat. Quarto impedit nimio appetitu in edendo. z mensurā sufficiētis refectōis trāscēdendo. z ebrietati vacando. q̄d est maximū p̄tin. q̄ q̄ venter imoderas te reficit cū genitalia in libidine puocatur. q̄ venter z genitalia sunt vicini. z ideo dicitur (voluptas) Est em̄ voluptas q̄dā lubrica suauitas z illicita mentis inclinatio (dānosa). i. dānū inferēs tibi. q̄ aiā denigrat. bursam euacuat. hominēz diffamat. corpus debilitat z enervat. (Indulgere gule noli). i. p̄sistere vel insistere etc. vñ Grego. Noli esse hīs illis quoz de⁹ venter est. vñ Venter obest vacuū dū nō paritur se. Vel aliter (cū voluptas veneris damnosa). i. libidinis dānū tibi inferens. q̄ aiā vel hoīem etc. (noli indulgere gule). i. p̄sentire crapule. vñ sine cerere z bacho frigescit venus. vñ Luxuriat raro nō bene pasta caro. Thobias Virtus sobrietatis dat gratia remedia luxus. q̄ sc̄z libido vel gula est amica ventri. Besnitalia em̄ z venter sunt vicini. vñ Venter saginatus de facili spumat in luxuria vel in libidine. vñ Thobias Ventre saginato veneris ad vīuz Veneris amica caro carnea mēbra petens. Libido sic describitur. Libido est humillum vel vitium z curpium membroz. ex in debito ordine proueniens appetitus. Amor p̄ luxu describitur sic. Amor est quedam mentis insania que vagū animū fert p̄ inaniam sicut delirius. z bibit tristitiā crebris doloribz permiscens gaudia. vñ dicitur. Quem nimīū tangit venus z quem fortiter angit. Nec credas ventri quod vult gula cūcta volenti. Ecce venus dicitur a veneroz aris. q̄ solebat venerari in pluribz locis. Aut dicitur a vena. q̄ venit per venas

Lum tibi preponas animalia cuncta timere.

Unum precipio hominem plus esse timendum

¶ **N**ec docet nos auctor q̄ p̄re cūctis animantibz versutus humanam virtutiam magis esse timendam. Dicit ergo (Lux tu preponas tibi) id est p̄stuaas penes te (cūcta animalia). i. fortia animalia. sc̄z leones z boves z h̄mōi animalia pro maiori parte timenda ne nocent tibi (precipio tibi) id est doceo (vnum hominem). i. soluz hoīem plus esse timendum quali dicitur super omnia z inter cetera animalia debes hominē timere. q̄ in

quodam
nunc
vna. z
Sicut
vna alim
hominē
in hoc
homo
mores
ratis
mens
animi
p̄ter
hōiē
vna alim
Lumi
faci
Sicut
late vres
in cogit
est dicit
ma dicit
mores
p̄ter
Lectore
vnam
vna
Sicut
Nec q̄
¶
q̄ nobis
est vñ
vna
vna
vna
vna
Lumi

gentiosior est ad nocendū q̄ alia animalia. ⁊ p̄pter reuerentiam similitis nature. vel q̄ sanctior est ceteris animalibus. Et est animal p̄rie substantia sensibilibus et aīa. Bialū aliud rōnale. aliud irrōnale. rōnale. vt hō. vñ Quidius. Sanctius his animalibus mētibusq̄ capax alre. Deerat adhuc rē. Irrōnale. vt bos asinus rē. vñ Quidius Pronaq̄ cū spectent animalia cetera errā. Os homini sublimē dedit celūq̄ videre. Item animal quicq̄ idē est qd̄ imago. vñ in Apocalipsi. Quartū animal erat sile aquide volanti Item animal idē est qd̄ homo simplex. vnde in ps. Animalia pusilla cū magnis. id est maiores ⁊ minores. que sunt de fide ecclesie. vnde Lū tibi preponas rē. timore horrois quo aliquis timer sibi penam. vnde (preceptio hominem plus esse et mendū) similiter timore horrois. q̄ ingeniosior est ad nocendū q̄ cetera animalia vel timore reuerentie. q̄ homo est dignissima creaturarum. vel propter conformitatem similem creatori. vel quia similis est creatori. vñ deo. vñ Homo habet esse cum lapidibus. vegetare cū arboribus. sentire cum brutis animalibus rōne. vt cum angelis

Lum tibi preualide fuerint in corpore vires

Fac sapias animo. poteris vir fortis haberi

¶ Sapientia fortitudine ostēdit esse miscenda. Dicit ergo sic. **Quā pualide vires**. i. valide ⁊ robuste (fuerint tibi in corpore). i. cū sis fortissimus in corpore (sapias). i. vt sis sapiens. vel sapientia cū fortitudine habeas sic. id est qd̄ si tu poteris vir fortis haberi. q̄ sapientia cū fortitudine p̄ga optima est. vñ d̄ Salomon. Melior est vir sapiens fortis. Et q̄ dominat̄ aīo suo melior est q̄ vrbū expugnator. vñ claudianus. Tūc oīa iura tenebis cū possis rex esse tui. vñ Alexander. Lū tibi pualide fuerint in corpore vires. Exercendo vires tuas fac sapias. vt scias discernere qd̄ sit bonū ⁊ quid malū. vnde puenit robur prudentia fortis. Viribus intentis non est tibi fortis habendus. Sed quēcūq̄ puter sapienter docere vires. Si sapias ergo tace. bona res est viuere pace

Auxilium a notis petito. si forte laboras

Nec quisq̄ melior medicus q̄ fidus amicus.

¶ Nec aītor docet nos amicos nostros inquirere quando opus est q̄ nobis tenentur vt possint subuenire dicens (petito a notis). i. ab amicis. vñ (auxiliū a notis rē.) ⁊ nō ab ignotis (si forte laboras). i. a quo laborioso negotio vel aliqua infirmitate (nec quisq̄ melior medicus) quasi dicat. sicut medicus vtilis est ad depellēdū morbos sic amicus ad iuuandū ⁊ sulendū amico si labor incubat ei. vñ supra. Corporis auxiliū. vñ Plus valet in vico bene fidus amicus amico. Quā nūmis plena de hīc ter ere crumena. versus Platos implores fili si forte labores. Doc ideo dico. medicus quis maior amico

Lum sis ipse nocens moritur cur victima pro te.

B iij.

Stulticia est morte alterius sperare salutem.

¶ Non ostendit auctor sacrificiuz nocētis nō eē deo acceptabile vel gratum qz hō d3 se p̄mitus emēdare anq̄ deo offerat sacrificiū. qz d3: Nō dñi celestes imp̄ dextra colit. Et ḡ (Lū sis ip̄e nocēs. cur moriū victima pro te) q. d. nihil p̄ferre tibi mors pecudis ad salutē aīe. nec victima cū tu sis prauius. qz (stulticia est) .i. nimis stultū (sperare salutē in morte alterius) id ē spem habere de salute eterna in morte pecudis. Non em̄ pecudes. s3 nos metip̄os deo detem̄ imolare. qz sacrificiū deo placēs est spūs p̄tribular̄ et cor̄ p̄ritū. Per mortificatōez ḡ p̄rite carnis adoprabimus salutē. z nō occisione hircina vel thaurina. qz victima d3 fieri p̄ p̄p̄ctōem z p̄ritōez cordis. Est em̄ p̄p̄ctio cordis humilitas cū lachrymis z recordatōe peccatōez. Victima aut̄ d3: a victoria siue ab hostibz deuictis. qz post victoriā fiebat sicut d3 ab eis q̄ vadūt in hostes. Vel victima d3: a vincēdo vel a ligādo. qz: q̄būsdā virtus p̄ facinoribz capue victima. farietis vel alterius aialis ligabat. vñ Quem mens dānabit hunc victima nulla parabit. Qualiter ergo malis succurrer mors animalis

Tum tibi vel socium vel fidum queris amicum

Non tibi fortuna est hominis sed vita petenda.

¶ Ostendit (Lū quis tibi sociū) .i. ad utilitatē tui (fidū sociuz vel fidam amicū) .i. firmū z stabile (fortuna hoīs) .i. diuitie q̄ hñtur p̄m fortunam. (nō est petēda tibi s3 vita) .i. honestas vite. q. d. nō debes q̄rere diuitias s3 bonos mores. qz si honesto associaris. honest̄ efficietis. vñ David Cū serō secūs eris. z cū viro innocēte innocēs eris. z cū electo elect̄ eris. z cū querso quertis. vñ Tu quertis si querso societis. Si scām seq̄ris. tu quoq̄ scām eris. **¶** Nota qz fidus d3 respectu societatis sicut hic (Lū q̄ ris tibi vel sociū vel amicū fidū) s3 veracē p̄bis vel p̄missis. De p̄mo de p̄s. Fidelis dñs in oibz opibz suis zc. De sc̄do ait ap̄ls. Fidelis dñs q̄ nō p̄mittit vos tentari zc. Itē q̄nq̄ d3 fidelis in p̄missis. vñ in euāgelio Lu geserue bone z fidelis Item fidelis d3 afide. sicut xp̄s iam a p̄p̄o. vñ. Si q̄s amicari vult vlli vel sociari. Nō fortunatū querat sed more p̄batū.

Utere questitis opibus fuge nomen auari.

Quid tibi diuitie profunt si pauper abundans

¶ Ad vsam rerū acq̄sitarū hic nos inuitat auctor dicens (utere opibz) eos filio rōnis. q. d. Opes tibi a deo collatas ad vsus p̄uerrere debes pur ex p̄dit vel rō p̄sultit expedientū (fuge nomē auari) q. d. tali mō tuis rebz utere vt fugias nomē auari. .i. ne dicaris auarus p̄pter tenacitatē z abst̄nentiā bonoz tuoz. Auar̄ ab auo es d3 qd̄ idē est qd̄ cupio eu pio z in de auens. .i. cupidus vel auarus q̄ hñs vanas manus. .i. curuas ad rec̄tendū. qz om̄e curuū melius tenet q̄ directū quod patet in hamo. Unde quidam. Curris frustra mus cum murilegus tenet hamos. vñ. Estige

lucrari parcendo nōmē auari. **Eur** sit carus census. quez seruat auarus
(Quid diuitie plunt) ita dico si abūdas paup. i. si i diuitijs abūdas cū
vitas parce nō expendendo misere egestatē patiēdo. q̄si di. nō plunt di
uitie tibi. vñ **Horatius**. Quo fortuna mihi si nō pcedit vti. vel tibi pau
per. i. cupidus z auarus. q. d. Quid pdest tibi habere multas facultas
res si nō sufficiāt tibi q̄ possides. si paup abūdas nec fruaris arq̄stis vel
sp̄ hereres opibz z sp̄ paup existēs bone oparōis. vñ **Ergo** facit p̄tus nō
rerū copia plenū. **Ad** vicū mētis victoriam reddit egenū.

Sifamam seruare cupis (dum viuis) honestam

Fac fugias animo. que sunt mala gaudia vite.

Nic p̄cipit auctor ne de acerbis criminosis gaudeamus in possidendo
diuitias nec inde nos iactem. qz nihil adeo offendit deū sicut eruiſe ere
gra post peccm. Dicit ḡ (Si vis seruare famā dū). i. ḡdū (viuis) id est si
vis laudari in vita tua (fac) ne gaudeas de aduersitate alterius nec velis
de malis opibz gaudere. vel cū malefeceris noli letari. qz nihil zc Et tu re
bus pessimis noli ḡgaudere. vt de luxuria. rapina. ingluuina. z hmōi. ne dī
castore qd̄ d̄t **Salomon**. Letant cū malefecerint z exultant in rebus pessim
is. qd̄ nō est faciēdū. **Irem** rīlus in dolore miscebif z extrema gaudij lu
ctus occupat. vel (fugias) gaudia vite p̄ntis (q̄ sunt mala) z noctua eter
ne vite. qd̄ d̄t **Horatius**? Gloria peccati nulla perēda tui est. vel (fac fugias aīo
q̄ mala). i. q̄ reddūt malū z infamiā. vt sunt amplexus mulierū. gulosisas
et hmōi. q̄ hominē diffamāt. p̄sus. **Et** tibi laus detur q̄ nūq̄ vituperet
Quo mala letatur nunq̄ tua vita fruatur

Lum sapias animo noli irridere senectam

Nam quocunqz sene sensus puerilis in illo est.

Noceptū est ne senes irrideam? (**Lū** sapias). i. cū sapiētā habes in ḡ
regrā in aīo tuo (noli irridere senectā). i. senē aliquē noli despiciere. z ponē
p̄teratē p̄ subiecto dicēs (**Nā** quocunqz sene). i. senescēte sicut regelarino
p̄ regēre latino (puerilis sensus). i. acutus sensus z fertilis sensus est z in
illo sene vt in pueris. **U**ter em̄ senes sint debiles z titubantes. cū validi
sunt p̄silio z prudētia. **E**t in hoc sene d̄t a senos qd̄ est sensus. vel aliter
(noli irridere senectā. **Nā** ḡcūqz sene sensus puerilis in illo est) scilz sene. i.
nimio p̄fer? senio. **D**elirat senex z in puericiā redigif vñ motuz pueri et
faruitatē in senio multz p̄seqt. **Lū** igit turpē senē irridere cū habeat mo
dū pueri. sic nec de factis senū est eurādū **Seneca** delirat eratē. qz p̄tinuo
obdurat aīm z memoriā. vñ senes d̄t q̄si se nesciēs. vel aliter (noli irridere
senectā). i. eratē illā. i. senectutē. qz p̄fert sapiētā. vt p̄z in pluribz (nā quoz
cūqz sene) abtci absoluti. vt p̄us (sensus puerilis). i. idifere? (est i illo). i.
in victo senis z nō eratis. scz luxuria z potū euacuāt assidue z in inuētute
sua. sicut puerilis sensus fit in sene z nō ex senectute scz ex p̄uetudine. con
suetū est em̄ senes esse insensatos z fatuos. vñ? **Sensu** defectam noli rī
dere senectā. **Q**uāb est vilis senio mens z puerilis.

Disce aliquid nam cum subito fortuna recedit

Ars remanet) vitam que hominis deserit vnq̄.

¶ Ad docerem inuitat nos autor. quidam em̄ propter rerum suarum affluentiam. quidam propter sanguinis claritatem. quidam propter elegantiam sui corporis studere dedignatur. quod prohibet autor: et dissuadet dicens (**Disce aliquid**) id est alicuius scientie doctrine intende (nam cum fortuna) id est rerum prosperitas (recedit subito) id est repente (ars) id est scientia per artem habitam (remanet) tecum (que non deserit vnq̄ vitam hominis) id est hominem dum viuit. quia vsq̄ ad mortem concouiscitur ipsum. quia scientia est thesaurus quem fures nunq̄ effodiunt. nec mures corrodunt et. Unde quidam sapiens. Sapientia nescit suum delinquere possessorem. sed magis ipsum facit viuere per famam. Item sapientia est nobilis animi possessio que distributa per partes suscipit incrementum et auarum dedignatur possessore. que nisi publicetur cito elabitur. Item (**disce aliquid**) vt possis docere. vnde Salomon. Doctrina magis q̄ aurū elige. Melior em̄ est sapientia cunctis opibus preciosissimis vnde plus p̄bo thesaurum docti q̄ diuitis aurum. Dicit ergo (**Disce aliquid.** nam cum subito fortuna recedit et.) Fortuna quandoq̄ dicitur dea. vnde in Alexandro. Seditat humi fortuna et. Prosperitas vt hic. Nam cum subito fortuna recedit status hominis in bono vel malo remanet. Quidius. Et cū fortuna statq̄ caditq̄ fides. vnde versus Res valet. ars prestat. si res petit ars nihil restat Item Artem scrutaris quis opulentus habetis. Ars manet. ars durat. fortuna recedere curat. Conditā decreuit. vulgata scientia creuit

Prospecto cuncta tacitus quod quisq̄ loquatur

Sermo hominum mores et celat et iudicat idem

¶ Precipit hic autor vt verba cuiuslibet in mente nostra cum diligentia (qua intentioe p̄ferunt hoies) consideramus. Dicit ergo (prospicito) id est p̄cul vide. et considera (cuncta) id est omnia facta vel dicta aliorum. Unde subdit q̄ sermo in simplicibus celat mores hominū. q̄ illud quod aliquis inselligit loquela sua manifestū facit. vel aliter (prospicito cuncta) id est facta omnium hominū. vel (cuncta) scilicet p̄sens tempus. p̄teritum. et futurum. De p̄terito recordare. In p̄senti ordina. De futuro prouide et prospicito. Similiter hoc (q̄d quisq̄ loquat) vel (prospicito cuncta) .i. p̄ mores. Et dicit cuncta a cūctoz artis. q̄d est mozoz artis. tu dico (tactus) et non loquens hoc quod quisq̄ loquatur. q̄ sermo hominū celat) id est tegit quandoq̄ (mores) id est consuetudines suas. q̄ aliud habent homines in corde. aliud in ore vnde a talibus caueas tibi. vñ Qui mel in ore gerit et me retro pungere q̄rit. Eius amicitiam nolo mihi sociam. Et idem (Sermo iudicat mores hominū) id est suas consuetudines. q̄ q̄nq̄ hō h̄z illud in corde quod habet in sermone et opere. vnde talem diligas. vnde versus. Alterius serua

Propaganda etenim rerum doctrina bonarum

¶ Hic docet nos autor vt nos ediscamus a sapientib; nō a stultis. non vilia sed vtilia. q; dicit Salomon. A sapiente tuū pquire cōsiliū z illud instrue delectatū. z hoc est in doctos ipse docero. Et post hoc sequitur (doctrina bonarū). i. scia (est ppagāda). i. dilatanda alijs. q; vt p dicitū est nobilitas animi possessio zc. Et alibi. Scire tuū nihil est nisi te scire hoc sciat alter. vel aliter (disce) dixerat autor supius disce aliqd. Hic autē docet nos a q; debetemus discere. sc; a doctis verbo z exēplo. q; plus valet doctrina exem plo. vñ (disce sed a doctis). i. p silū quere a discretis z a sapientib;. q; sepe rogare zc (ppagāda). i. dilatanda z publicāda. vñ Conditā rēscire. vñ g; scia crescit. z ecōtra doctrina malaz rerū est exinguēda vel extirpan da sicut heresis zc. s; sus Scire rudes querūt quod doctinos docuerūt. Et successoz fiat doctrina bonarum zc.

¶ Nō bibe quod possis si tu vis viuere sanus.

¶ Morbi causa mali est hominum quandoq; voluptas.

¶ Preceptū est q; in potu mensurā z temperātiā teneam; z sic de crāpula dissua det. dicit. Vultū p crapulā perierūt. q; dixerat supius (hoc bibe). i. quātū (possis). i. sustinere vales. q; si diceret nō ad supfluitatē. sed ad nature exigentiā z tēperantiā z nō vltra. vel sic (bibe hoc qd pot) .i. potens (sis) id est potentiam habeas ad regendum. z vt potentiam teneas q; quādo aliquis est ebrius non est potens sui. quia supfluitas vini auferit hominī potētiā z valorem. vñ Quidius. Terra tibi a nobis dābitur mēsurā bitendi. Officiū prestat mens; tu. (si tu vis viuere san) id est si tu vis ducere vitā salutarē z incolumem tam in corpore q; in aīa. vñ Salomon Vinum z mulieres apostatāre faciūt sapientes (quēq; voluptas) id est supfluitas bitendi vel comedendi (est causa mali morbi) sc; corpus z anīme. vñ Rationis vile sepulchrū ebrietas. Vultū em p potus supfluitatē incurrit egritudinem que eos ad mortē ducit. nam (que tunc voluptas) id est quecūq; supfluitas est (causa) id est materia (mali morbi) id est infirmitatis. vñ Galienus dicit respondisse cuiādam querētī de morbo sic. Abstinentia est bona z summa medicina. vel (si vis viuere sanus) id est sapienter z honeste (quecūq; voluptas) id est omnis superfluitas comēdendi vel bitendi (est causa mali morbi) z luxuria que pre cūctis est damnosa. vñ in usu z potu regnum dei nō possidetur. Bitere equiuocum est ad plura. bitere est proprie vinum vel aquam per os transglutire. Item bitere idem est qd intelligere. Alexander Atq; hic dicentem vigilā bibit aure magistrum. Item bitere mystice accipitur vt in euangeliō. Nisi manducaueritis carnem filij hominis z biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. Istud exponitur primo ad litteram. z sensus potest esse talis. Nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinē nō eritis de ecclesie vnitare. Item bitere idem est qd in eoz porari. vñ in euāgelio. Nō bibā a modo de hoc genimine vris donec bibā illud nouū vobiscum in regno patris mei. i. nō incorparabo mihi vitam

donec bibā rē. Itē bñtere est suscipere passionē. vñ in euāg. Potestis bñtere calicē quē ego bibitur? sum. i. suscipere passionē. Itē bñtere idē ē q̄ in s̄strui. vñ i euāg. Si q̄s sitit veniat ad me bibat. i. q̄ desiderat doctrinam veniat et instruat. d̄r ḡ. (Hoc bibe q̄d rē.) Alij x̄sus. Sanior ē potes si eū moderamine potes. Dat penas multas nimis accumulata voluptas

Laudaris quodcūq; palam quodcūq; probaris.

Hoc vide ne rursus leuitatis crimine damnes

¶ Preceptū est ne q̄d pus laudauerimus vituperemus. qz crimie in s̄ cōstantie videremur reprehendi. Debemus igit̄ p̄siderare ne iudiciū laude p̄mendemus. Iuxta illud. Qualiter p̄mendas et q̄liter vituperas aspice Seneca. Ne extollas aliq̄ue nec vituperes. Dicit ḡ (q̄d cūq; laudaris). i. laudaueris (palā). i. corā multis (q̄d cūq; p̄baris). i. p̄baueris vñ laudaueris (vide). i. caue ne dānes pus laudatū culpādo (crimine leuitatis). i. in cōstantie. vel sic Laudaueris p̄bis q̄ s̄ bñ dicta. p̄baris facta. qz s̄z bñs facta. q̄i diceret. turpe est illū quē laudaueris semel. itēz reprehēdere. qz de in cōstantie et leuitatis vicio posses redaraut. vñ Tu nō esto leuis. laudāda docēs bona queuis rē. Alij x̄sus. Si q̄s dānauit q̄d p̄mitus ip̄e probauit. Talis laudator leuitatis habet amator rē. Vide est p̄bū. antiquū et piugat vido vidis. qz aliter esset vltima lōga de video et in impatiuo. vñ est licentia poetica. s̄z s̄st ole figura

Tranquillis rebz (que sunt aduersa) caueto.

Rursus in aduersis melius sperare memento.

¶ Hic p̄cipit autor vt de p̄speritate et aduersitate nobis caueamus. ¶ Dicit em̄ Seneca. Noli trāquillitati p̄fidere. memento q̄ mare p̄uertitur eodem die. et vbi luserunt nauigia ibi absorbentur. Dicit ergo (casu uero aduersa). i. ne eas in aduersitatem (tranquillis rebz) id est in tēpore prosperitatis. Unde in Alexandro Sub cardine cardo sic nihil est firmū cui non metus esset ruine. Possit adhuc rē. Itē econtra (tranquillis rebz) id est tu existens in prosperitate. caue tibi de aduersis. qz d̄r Salos mon. In die bonoz nō sis immemor maloz. In p̄rarium tu existēs i aduersis rebz (rursus in aduersis rebz) existēs supple. (memento sperare melius) in tēpore aduersitatis. i. noli desperare quin habeas adhuc p̄speritatem. Horati? Grata su pueniet q̄ nō sperabit hora. et Quid? Sepe creat molles aspera spina rosas. vel (tranquillis rebz). i. in pte (que sunt aduersa). i. ad guerram (rursus) in tempore guerre (memento sperare) q̄ habeas salutē. vñ Rebus tranquillis metuas aduersa sub illis. Rursus in aduersis melius superare superis.

Discere ne cesses. cura sapientia crescit.

Rara datur longo prudentia temporis usu

¶ Hic iteꝛ ad doctrinā nos inuocat auctor Dicit **¶** (Necesses discere).
.i. sine intermissione doctrine. ⁊ studio indulgere. qꝛ sapiētia crescit (cura)
.i. studio curioso. ⁊ incēta studij assiduitas ⁊ doctrine augmentū suggerit
sapiētiā. **¶** Dicit em̄ Seneca. Nichil qđ nō expugnet p̄tinua expugnatio
vel opatio inuenta ⁊ diligens cura (Raro prudentia datur). i. acq̄rit (lon
go vsu r̄p̄s) **¶** multo minor breui vsu r̄p̄sitz sic pbabile q̄ sit d̄m. **¶** **¶**
(rara). i. p̄ciosa. qꝛ p̄ro rarius tāto p̄ciosius p̄ doctrinā diuinā ad scie p̄
uenit p̄manentia. vñ **¶** Om̄e qđ est r̄p̄z p̄stat me iudice capz **¶** Hic p̄tradicit
gallo rufinus infidus p̄tradicit p̄tra regine vel legis gallo rufine. Quam
uis te r̄p̄z credo valere papz. Alij vsus. **¶** Ut valeas multum gr̄as fili bo
nescire. **¶** Multa legas facito. cū sit mod̄ iste perito. **¶** Itē viuē q̄si cras mo
riturus. discē q̄si ip̄ victurus. vñ **¶** Viue carēs vitio tāq̄ sis cras moriturus
¶ Incedens studio q̄si vita nō cariturus. **¶** Item **¶** Discat q̄ nescit cura sapien
tia crescit **¶** Crescit ⁊ auget si r̄p̄s vsu h̄atet. **¶** Vel sic. **¶** Nā datur immēsus
in longo tempore sensus.

¶ Parce laudato. nam quem tu sepe probaris

¶ Una die (qualis fuerit) monstrabit amicus.

¶ Preceptū est vt in laudibz alterius modestiā teneamus **¶** Dicit **¶** Se
neca **¶** Parce lauda. vitupera parcius. similis reprehensibilis est nimia lauda
tio vt imoderata vituperatio **¶** Dicit **¶** (Parce laudato) **¶** Parcere p̄rie ē
infurtias illatas remittere. **¶** Unde d̄r quotidie. **¶** Parce mihi dñe r̄c. i. remitte
te p̄ctm̄ meū. **¶** Itē parcere est suggestione maloz hoim̄ v̄demonum p̄tra
bonū hoim̄ refrenare. **¶** Vñ **¶** dauid. **¶** Ab oculis meis mūda me dñe. et ab
alienis parce seruo suo. **¶** Item parcere est nō corrigere. vt iste parcat virge.
Itē peccare idē est qđ nō expendere. vt iste parcat bursa. ⁊ inde d̄r tuat parca
cum. a quo parce aduerbiū de quo h̄atet hic (Parce laudato r̄c.) **¶** **¶**
Beatus petrus d̄r. **¶** Nemo p̄pheta est in vita terrena. vñ **¶** Laudādi parcus
culpādi peior esto **¶** Peccator. si nō assit vterqꝛ mod̄. ⁊ seq̄tur (Una dies.
qualis fuerit). i. in tpe necitatis a p̄parebit amici tui fidelitas vel infidelis
tas. qꝛ auz in fornace. fides in anxietate p̄probatur **¶** **¶** Thobias **¶** Turū in
fornace. fides in anxietate nitet. **¶** In tempore felicit̄ tūc cognoscūtur amici.
Sorte patet misera que sit dilectio **¶** **¶** (parce laudato). i. mediocriter pos
nendo temperamentū. qđam sunt qui vltra modū laudāt qđ est viciosus
(Una dies). i. vnus diei mora sorte (monstrabit). i. ostendit (qualis fue
rit) siue bonus siue malus amicus tuus (quem probaris). i. probaueris
sepe. qꝛ in vnus diei momento poteris probare sorte amorem ip̄ius que
sepe laudasti. qꝛ. **¶** Nō faciūt anni quod facit vna dies. vñ **¶** Tu caueas di
ct̄ q̄m̄ te semp̄ amauit.

¶ Ne pudeat que nescieris te velle doceri

¶ Scire aliquid laus est. turpe ne discere velle.

¶ Hic auctor docet n̄ p̄pter pudorē desistamus addiscere q̄ nescimus

Quidā enim sunt q̄ malūt nescire q̄ inquirere ⁊ ad discere. Dicit ḡ (Ne p̄
 deat te docere q̄ nescieris laus est) .i. laudabile. ⁊ vile est (scire aliqd̄) .i.
 aliquāculū habere sciam ḡ Discere quere sepe reuoluere sit tibi cura
Hec tria sunt via qua sapiētia sunt ualitura. Dicit ḡ (Ne pudeat) ne as
 scribat ne stulticie ḡ Salomon Sapiētia atq̄ doctrinā stulti desp̄
 ciunt ⁊ ne ascribat arrogācie ⁊ supbie. vñ idem. Arrogāciam ⁊ supbiam
 ⁊ prauam uitam. ⁊ os lingue detestaf sapiētia (Scire aliqd̄ laus est) q̄a
 inde laudaf sciens (turpe est nil discere uelle) .i. p̄t̄m. q̄ nolens ad discere
 habet in se ignorantia iuincibilem q̄d est maximū p̄t̄m ḡ sciendum est
 q̄ duplex est ignorantia. Quedā necessariā que uitari nō p̄t̄. ⁊ hec d̄z in
 uincibilis. q̄ non p̄t̄ uinci studio uel alio modo. ⁊ talis non est peccatum
 Alia uolūtaria siue uincibilis. q̄ doctrina uel studio uel alio mō uincit
 test. ⁊ talis est p̄t̄m. vñ Tres infelices in mūdo dicimus esse. Infelix q̄
 multa sapit. nescitq̄ docere. Infelix q̄ pauca sapit. spernitq̄ doceri. Infel
 lix cuius p̄dest sapiētia nulli. Alī p̄sus. Ne pudeat queri que nescis arte
 doceri. Qui scit laudatur. q̄ nescit uituperatur Item. Plus est om̄i re
 sapiēti plurima scire. id est oēs diuitie succūbunt philofophie. Plus ḡ
 diuitias scire ualere scias

Cum uenere ⁊ baccho lis est sed iuncta uoluptas

Quod lautum est animo complectere. sed fuge lites

¶ (Cum uenere ⁊ baccho lis est) .i. cum luxurioso. q̄ si luxuriosus. et
 zelotipus ⁊ bilinguis ⁊ similr linguosus erit. Fre (lis est cū baccho) .i. cū
 ebrio. quia si aliquis ebrius est iracūdis insanus ⁊ iurgius erit. vñ Jur
 gia p̄cipue uino stimulare cauero (sed uicta uoluptas) .i. uinum sequitur
 ex altero. quia ebriosi sunt luxuriosi Iuxta illud Venter mero tiboq̄ est
 ans de facili spumat in libidinem. uel aliter (Cum uenere ⁊ baccho lis ē)
 quia ultra modum potatus opus ueneris non potest p̄ficere. sed sobrius
 maiorem habet uoluptatem. ⁊ affectum q̄ ebrius. ḡ Quidius. Aut
 nulla ebrietas. aut tanta sit ut tibi curas Eripiat ⁊c. (Sed iuncta uolu
 ptas) quia si uinum sumatur in magna quāritate nō ultra mensurā opus
 ueneris potest perfici. Vel (uoluptas) .i. est utilitas uel delectatio. q̄a in
 vtroq̄ est utilitas in uenere quātum ad prolem si non excedatur supple in
 baccho est utilitas. q̄a potus moderatus necessarius est homini. s̄z tamen
 non est potu abutendum. ⁊ nō (complectere in animo tuo quod lautum ē)
 id est mundum. Et dicitur a lauo as. id est dilige castitatem ⁊ sobriet
 atem. nō inimūditā Salomō. Qui ingredif ad vxorē primi sui nō erit
 mūdus. cū p̄gerit uel retigerit eam. uel (lautum) .i. laudatū p̄ synopam
 .i. laudabile ⁊ amabile. s̄z sobrietatē ueneris ⁊ bachi (sed fuge lites) Si
 em̄ hec duo ultra modū sumant lites fiūt. s̄z uinū ⁊ luxuria. vñ Salo. Sū
 in opere caue iurgia. nam p̄tra parem p̄cedere ineptū est. cū superiore furib
 osum. cū inferiore lordidum ⁊c.

Demissos animo et tacitos vitare memento.

B ij.

Quo flumen placidum forsan latet altius vnda

¶ nimis simplices z assidue silētes euitē Docet nos auzor sic. sꝫ em qdā q vulpina sub specie pollēt sicut colūbina. Dicit ḡ (memēto vitas re de missos z tacitos) qz nō credas eis nec focteris (aio). i. in cōtōe aliqd vel (de missos z tacitos) i. nimis humiles z vlera modū silētes. sicut sꝫ hypocrite. vñ. Quiter hypocrite specie ten? est heremita. Dēte tñ tacita latet anguis habēs aconita. q̄si d. Noli credere illis q̄ celāt q̄ in corde cogitant. vñ. Nō te decipiāt animi sub vulpe latētes Impia sub dulci melle latet. vñ. arēditre, a fallis pphetis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiu in rus at sunt lupi rapaces. Et q̄ vitandi sunt hmōi hoies onidit p mēras phōā sumptā a flumine currēre leuiter dices (q̄). i. in q̄ loco (flumē ē placidū. vnda latet forsan alti?) . i. pfundi? q̄ in illo loco q̄ imper? currit. Ut sic (flumē) q̄ est (placidū vnda). i. p vnda. i. q̄ nō est rapidū (latet forsan altius). i. pfundius q̄ crederes. vñ. Fac tibi diuites sub falso noie mētes. Nec credas vnda placidā nō esse pfundam

Cum tibi displiceat rerum fortuna tuarum.

Alterius specta. quo sis discrimine peior

¶ Preceptū est vt cū paupratis vrgētia nos aggrauat. alioz ifortuniū nostro pformem? pferēdo vt paupratē nostrā leui? pariamur. qz dicit leui? cōia tangūt. Dicit ḡ (Cū fortuna). i. cū stat? (tua z rez). male se hz. Vel (cū fortuna tua z rez. displiceat tibi). i. si mala fortuna sit i diuitis vlt aliis rebz (specta). i. p̄sidera diligēter (q̄). i. i q̄ re vel quō tu (sis peior). i. felicitior (discrimine). i. damno vel piculo alteri? q̄ diceret p̄sidera aliozum discrimina z inuenies multos meliores z nobiliores te q̄ sunt infeliciores q̄ tu. z ita poteris leui? dolere z nō displicet tibi fortuna tua. vñ. Felix quē faciūt aliena picula cautū. z ecōuerso. Vel sic (specta). i. p̄sidera (q̄ dicit serimine alteri?). i. q̄ dicit alteri? sis peior z inuenies aliquē sūta p̄ditōnis vel si nō est peior vlt infelicioz oibz nō dicit tibi desplicere res tue vel fortuna tua z rez. Vel sic (q̄ discrimine). i. q̄ pctō tuo tu sis peior sta tu alteri? vel (q̄ discrimine alterius). i. quo peccato alterius (tu sis peior) qz pctā alteri us impediūt sepe hoies. vñ. Quidi? Alioz respicere casus. Lōcius ipse feres leuius p̄munita tangūt. vñ. Si p̄ristaris z rez. damna seq̄ris Hi re solentur q̄ peius habere videntur

Quod potes id tempta. nam litus carpere remis

Tutius est multum q̄ velum tendere in altum.

¶ Hic precipit auzor ne opus aggrediamur viribz in conueniens ad finem ducere habendo fiduciam. Quid est fiducia Fiducia em est certa spes animi pro ducendi ad finem rem inchoatam siue rem incepram quia officium fiducie est ad summationem rei festinare. Unde Lucanus de Herculis actum cum quid sup̄ creffet agendam. Et alibi dicitur Iuz

cepturū opus summā spectare memēto In tēpe s; lera p̄ficiēda manu. vñ
Tutius ē aggredi parūū q̄ magnū. q; magnū magna decēt Et p̄ opposi
tū parūū gua decēt. Et q̄ (tenta id qd̄ potes) s̄ p̄summare. i. aggredere
illā rē quā tu potes ducere ad effectū. q; tuti⁹ est. z hoc oñdit metapho
rā dicens (Nā tuti⁹ est carpe licus maris). i. securius est multo nauigare
circa litus maris (q̄ velū tendere in altū). i. in mare p̄fundū. scz q̄ nau
igare in medio maris. vbi est magnū periculū aliquoties. vñ Filud cens
tabis fieri qd̄ posse putabis. Tutius est prozā s; maris ire p̄ horā.

Contra hominem iustum praeue contendere noli

Semper enim deus iniustas vlciscitur iras

Preceptū ne iuste z innocenter vltētib; molestiā inferamus. q; boni a
malis decipiūt. vñ Salomō. Ambulās recto itinere z timē deū des
picitur ab eo q̄ infamis gradit. vñ de Lato filium suū a vicio isto volens
remouere filiū suū philet ne p̄ndat p̄ra iustū nec eū despiciat. q; deus
accipit vltionē ab illis q̄ p̄ra iustos p̄ndūt. vñ Da mihi vindictam et
ego retribuā de dñs. Item Proficiūt oculis supra mortalia iustū. **M**
o ra. q; homo quandoq; ponitur in plenitudine sue beatōnis in qua p̄pres
hendit coram vnāspeciem. vt oñis hō est animal. Quandoq; ponitur p̄
digniore parte hominis. vt in Alexandro. Interior sibi sumat homo zē.
id est animus. Quādoq; ponit in designatōe exterioris partis. vñ ap̄ls.
Qui distinguit inter hoīem exteriorē z interiorē. q; interior est aīa. exteris
or vero corpus. Item homo p̄stat ex quattuor elementis sicut alia corpo
ra. terra in terram. verfa. humor in sanguinem. aer in spiritū. ignis in calo
rem. Item homo p̄stat ex mortali z immortali. z definitur sic. Hō est aīa
rōnale mortale sensibile disciplinēz capax. q; ingenio valet artib; z per cog
nitōem rerū quicqd̄ agere debet eligit vt si qd̄ sit inutile p̄ndat p̄ra hos
minē iustū. i. aīam. Dicit q̄ (noli p̄ndere). i. p̄ndēz p̄mouere (praeue)
iniuste z nūq; p̄ra hoīem iustū. i. sc̄m z religiosum. q; deus (iniustas vl
ciscitur iras). i. vltionē de ira iniuste illata. vñ hatēm⁹ de sancto Bictio.
q; sanctū Martinū deridebat. qui cum flagellabatur ait. hoc merito pas
sior. q; peccauī in sanctorum dei. vñ Aspiciūt oculis superi mortalia iustis.
Alii versus. Dulcum deliras si iustis porrigis iras Iras iniustas domi
nus non mittit inultas

Ereptis opibus noli merere dolendo.

Sed gaude potius tibi si contingat habere

Nic docet nos autor potius gaudere de habitis z inuentis q̄ dolere
de amissis. z hoc est p̄ra auaros. q; d; grauius torquētur auari de amissis
q̄ memores q̄ delectātur habendo. Et alibi. Plorat lachrymis amissa
pecunia veris Unde homo debet esse fortis z constans animo sicut Job
qui mirabilitatem rerum temporalium paruipendit dicens amissis res
bus suis. Dominus dedit dominus abstulit sic nomē domini benedicā

20 iij

alea hierusalē (Ne credas placare deū rē). i. nō credas q̄ deus sic placari
bilis p̄ carnis afflictōem si nō p̄cedat deuotio. Quidius An̄ deos hominū
nī q̄ p̄ciliare valeret Fas erat r̄ puri liq̄da mica salis Aliter (Thure deū
plara). i. miriga (deū thure incensum) in igne (sine vitulū tuū crestat ara
tro). i. vt ap̄rus sit ad trahendū (ne credas placare dū litatur). i. imolat.
(cede). i. i. nolatōe alicuius aialis. vñ Victimā seruet dño. thūs sacrificet
Nunq̄ letatur dñs cū ee de litatur.

Cede locum: lesus. fortune cede potenti

Ledere qui potuit quandoq̄ prodesse valebit.

(Cede locū lesus). i. da locū lesō vel ledēdo qm̄ sit tps. vel (cede) exhu
miliādo. vñ Salomon Tbi est humilitas tbi est sapia. humilia te q̄ in
oibz. qz q̄ se humiliat exaltabit. r̄ q̄ se exaltat humiliabit. vñ Aug^o. Quis si
ne humiliare ceteras p̄cutes p̄gregat quasi puluerē in aere portat (for
tune cede potēti). i. forti r̄ nobili. qz dicitur r̄ potētiō est te (Ledere q̄ pos
tū r̄ q̄ vel aliter (tu lesus cede). i. da locū ei q̄ te lesit (fortune potēti). i. fe
licitati illius q̄ felicior r̄ potētiō est te vñ Nō vlcisceris q̄uis tu lesus ha
beris. Qui lesit temere poterit quādoq̄ valere

Cum quid peccaris castiga te ipse subinde

Vulnera dum sanas dolor est medicina doloris.

Ne nos auctor monet q̄ post p̄ctm̄ corrigamus nos. Et sicut ad verā
p̄fessionē nos inuitat dicens (Cū peccaris). i. p̄ctm̄ feceris (qd̄). i. in aliq̄
(castiga te ipse). i. in p̄uertēdo te de p̄ctō (subinde). i. post p̄ctm̄ (castiga)
in quā p̄fiteō ore. satisfactōe ope. qz aliter nō bñ penitebis. vñ Cor cō
pūgat os dicat opusq̄ sequat. Et licet correctio sit aspera. tñ est bona et
mitigat viciū. Qd̄ ostendit per metaphora dicens (vulnera dum sanas)
id est peccata p̄fessionē oris. p̄ritōem cordis. r̄ opis satisfactōem dolor
est rē. vñ Ut corpus redimas ferrū patiaris r̄ ignes. Alibi. Asperior sa
nat grauiōres portio morbos. A sicut de p̄fessione Vel aliter (inde). i. post
ea. qz q̄uis correctio sit aspera tñ bona est. Et hoc ostēdit p̄ metaphora
dolor est rē. id est dum sanas vulnera. scz memēro dolorē. Medicina em̄
egrotanti imposta dolorē infert. sed postea ip̄m̄ dolores sanat r̄ emendat
Alibi dicit Si peccaueris te reprehendes. r̄ p̄scientia te remordet. r̄ hec erit
peccati sanatio. vñ Quando peccatur correctio multa sequatur. Sanat lā
guorem faciens medicina dolorē

Damnaris nunq̄ post longum tempus amico.

Dutauit mores. sed pignora prima memento

Moli leui accusatōne ab amicitia alicuius desistere. q̄si diceret Si ab

quis q̄dū fuerit in amicitia tua. ⁊ postea peccet in te condona ei. q̄ mu-
rauit mores odiendo illum quē prius amabat. Sed memento prima pi-
gnora. id est primam amicitiam. sc̄z primum pignus rē. (damnarie) id est
nunq̄z damnabis illum quem a puericia habuisti amicum. ⁊ soli aliqua
occasione ab eius amicitia desistere. quia mutauit mores. sc̄z te obliuiscē
do. Unde versus. Non est antiquus a te dānandus amicus. Mutauit
mores effectus cerne priores

Gratior officijs quo sis magis charior esto

Nomen subeas quod dicitur officiperdi

(Gratior officijs rē). i. fac te esse gratū ⁊ memorē bñficij accepti a te ⁊
ita amaberis. q̄ munera sumpta ligāt (esto gratior) id est amabilior (of-
ficijs). i. operibz (quo) pro vr. vr (sis magis charior). i. magis charus (ne
nomen subeas qd̄ d̄r officiperdi). i. officij perditū. ⁊ est nomē indeclinabi-
le om̄is generis. ⁊ potest adiungi cuiuslibet casui. Et est officiperdi qui nō
remunerat sibi seruitutem. vel qui perdit operam vel officium. quia pro
illis nullam p̄sequatur remuneratiōem. vel aliter (sis magis charior officij
r̄ijs) sc̄licet operibz tibi exhibitis vr illi qui tibi aliquid debuerint melius
ament te post munus datum tibi q̄ illud munus quod tibi dederūt (ne
subeas nomen qd̄ d̄r officiperdi). i. ne voceris officiperdi. i. talis q̄ officij
tibi exhibitū pdatur. Et sic officiperdi est nomē indeclinabile ex duobz ob-
licis p̄positū. Officiperdi d̄r illud qd̄ non remuneratur quando aliquis
perdit operam dando alicui. vnde Officij gratius sis vr fias amatus
Ne possit verti iam te sup officiperdi.

Suspectus caueas ne sis miser omnibus horis

Nam timidus et suspectus apertissima mors est.

(Suspectus caueas). i. suspitōis (ne sis miser om̄ibz horis) q̄ q̄ sp̄ in
suspectōe est miser efficit (nam timidus ⁊ suspectus apertissima mors est). i.
suspitōsis. Nā melius est talibz mori q̄ sp̄ viuere in timore. vel (caueas
suspectus). i. ne sis suspectus. vñ Suspectus semp̄ cur sis miser ip̄e lib̄er
Nam mors apre qdem suspicio p̄stat eidem.

Cum fueris seruos proprios mercatus in vsus.

Et famulos dicas. homines tamen esse memento

(Ad humanitatē inuitat nos autor dicens. ne nostros famulos duca-
mus in p̄temp̄ū cū eiusdē sumus nature. Qm̄ vr d̄r in Genesi. qm̄ deus
creauit oēs hoies nullū creauit nobiliozē altero. Et euz a summo creatore
originē habeamus ⁊ oēs fratres sumus. ideo d̄r (Cū fueris seruos p̄rios
mercatus in vsus). i. in p̄riū vsus vel seruitutē (hoies tñ esse memento).
licet seruit̄ tibi. erga eos tñ age humanitatez. vñ Cum sis mercatus fa-
mulos seruosq̄z lucratus. Sūt hoies isti quos p̄cio sic habuisti.

Quam primum rapienda tibi est occasio prima.

Ne rursus queras que iam neglexeris ante

Occasus (prima occasio). i. prima oportunitas faciendi hoc quod tu desideras (est rapienda). i. aggreganda (quod primum) id est cito vel velociter (tibi) id est a te cum occasio boni operis venerit tibi. vñ **Lucanus** **Tolle** le moras semp nocuit differre paratis (**Ne rursus**). i. postea cum volueris facere illud vel habere de quo prius habuisti possibilitatem (queras) illud et non inuenias. vel (queras) et inuenias (que iam neglexeris). id est stuleris (ante) vñ **Que** tibi queque datur occasio prima petatur. **Ne** res perire velis que neglexisse videris

Morte repentina noli gaudere malorum

Felices obeunt. quorum sine crimine vita est.

Non mouet nos autem ne morte alicuius mali subitanea gaudeamus quod si homo felix potest mori. vñ quidam. **N**on crede mori mors nulli parci honore tri. **O** maiores mors occupat atque minores. **E**qua falce secat humiles maioribus equat. **E**t alibi. **Q**uidam agas memori memore teneto mori. vñ de (**n**oli gaudere malorum morte repentina). i. subitanea morte. scilicet hominum **S**criptum est enim **N**oli gaudere de morte inimici tui scilicet. quod omnes homines moriuntur. scilicet etiam (felices). i. beati (obeunt). i. moriuntur (quorum) scilicet felicium (vita) est sine crimine). i. sine peccato. **C**um ergo tam boni quam mali moriantur nulli morte gaudere debet. vñ **A**d subitam mortem prauos venisse quid optem **O**ccidit iniustus. nec non sine crimine iustus.

Lum coniung tibi sit. nec res. et fama laborat.

Vitandum ducas inimicum nomen amici.

(**Q**um prius tibi res). i. pecunia. i. cum sis pauper et fama laborat. quod homines male loquuntur de ea. vel dicendo te esse diuitem cum non sis (ducas). i. diuitem iudices (vitandum nomen amici) adulteri fingens se esse amicum tuum et inimicum tibi. quod reuera inimicus est adulter et non amicus. quod vxoris tue fecit se esse amicum. **E**t aliter (**C**um prius tibi sit). i. fama prius laborat. ita quod fama mentiat ea et sint falsa. vñ dicitur. **V**erum dices non laborat (nec res). i. non sit ita in rei veritate. i. vxoris tua non sit talis qualis dicitur a fama (vitandum ducas) id est vita ne (ducas nomen amici inimicum). i. ut inimicum. quasi diceret. ne facias de amico inimicum. quod cum vxoris tue non fingit se esse amicum tuum. quod falsum est quod de ea dicitur. vñ **F**unctus ad vxorem turpem vitabis amore. **N**e labor incubat qui rem famamque recudat

Lum tibi contingat studio cognoscere multa.

Fac ducas multa. vita nescire doceri

(Cum tibi pringat zc.) quasi diceret Noli supbire si tu scias aliquid
immo velis sciam tuā sp amplificare sp addiscēdo z alios instruendo. vñ
supra Exerce studiū zc. Dicir ē (Lū tibi pringat) .i. accidat (agnoscere
multa) .i. res multas (studio) .i. p studiū (fac discas zc.) noli supbire in;
de. sed te p nescire reputa (vita) .i. caue (nescire doceri) prohibendo alijs
audita .i. res auditas. vñ Nemo sit oblit' cū fuerit multa peritus Quin
plus addiscat. nec discere queso fatiscat.

Viraris verbis nudis me scribere versus

Hec breuitas sensus fecit coniungere binos.

Quiniturus auctor opus suū excusat se q loqitur ita breuiter dicens. nō
hoc fecisse ex negligentia. sed ex sensus breuitate. vñ dicit (Viraris verbis)
interrogatiue potest legi. quasi diceret. Nō detes mirari me non amplius
plius tracta sic. hoc em̄ feci ppter sensus mei breuitatē. qz non sum ma
gnus poeta. vel ppter breuitatē sensus mei (me nudis) .i. apertis vel non
sententiosis verbis scribere versus. Et ita euitat arrogantia. z sequitur.
(Hec breuitas sensus) scz vt breuiter doceret (nudis) .i. apertis verbis
fecit coniungere binos (qz bini coniuncti sunt seriatim ad ostendendū qd agen
dum. qd fugiendū. qd tenendū. qd vt imitādū sit filio et nobis. quos sub
persona filij instruere intendebar. vñ Nullus miret si carmen nudū hactē
Dens paupertina coniungit carmina bina.

Ad laudem et honore cunctipotentis dei christifere
Marie virginis sine gaudent felici glosellule Latonis
admodū proficue scholaribz ac quibuscūq; alijs volen
tibz instrui in bonorū morū acceptatione studiosa. ma
lorū fuga. optime denuo correcte. Impresse Colonie
In officina pie memorie honesti viri Henrici Quentel
lucente vigilia Platininitatis dñice. Anno. D. ccccy.

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

A	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19
	R	G	B				W	G	K				C	Y	M		B
	●	●	●				●	○	●				●	●	●		●

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
●	●	●	●	●	●	●	●	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●

